

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

tarîhi değiştiren gizli servisler

P O P Ü L E R T A R İ H

A L İ Ç İ M E N

P O P Ü L E R T A R İ H

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

4 . BASKI
10.500

ALİ ÇİMEN

Üsküdar'da doğdu, Sultanahmet'te büyüdü. Etrafında oynadığı Ayasofya'nın, Topkapı Sarayı'nın ve Dikilitaş'ın gölgesinde dünyayı merak etti; tarihi sevdi. Akranları pul koleksiyonu yaparken, o gazete kupürlerini topladı. Dünyaya olan merakı çocukluk hayali olan gazeteciliği, tarihe olan özel sevgisiyse tarih kitapları yazarlığını doğurdu.

Yerkürenin etrafında dolaştı durdu; rengârenk kültürler gördü, onların tarihlerine dokundu; dünyanın ve tarihin sadece Türkiye'den ve Osmanlı'dan ibaret olmadığını fark etti. "Gördüklerimi, hissettiklerimi ve öğrendiklerimi; dünyamızın ortak tarihini nasıl anlatırım?" diye sorarken, "Tarihi Değiştirenler Serisi" ortaya çıktı.

Tek koltuğunda iki karpuzla 20 yıldır yerküreyi dolaşıyor; Amerika'dan Çin'e, Rusya'dan İngiltere'ye; siyasetçiler, bilim adamları ve tarihçilerle görüşüyor, arşivlerde soluklanıyor; gazetecilik yapıp tarih kitapları yazıyor. Kendisinin bir de romanı var.

Gazeteci kimliği ve gözüyle tarihin heyecan verici sokaklarında geçmişin izini süren Ali Çimen, sizi de bu tarihî yolculuğa ortak olmaya çağırıyor.

Gelin, tarihi birlikte yazalım!

alicimen.org
facebook.com/alicimen
facebook.com/tarihidegistirenlerserisi
twitter.com/alicimen
youtube.com/tarihidegistirenler
iletisimalicimen@gmail.com

İ y İ k İ k İ t a p l a r v a r . . .

TİMAŞ YAYINLARI

İstanbul 2013

timas.com.tr

TARİHİ DEĞİŞTİREN GİZLİ SERVİSLER

Ali Çimen

TİMAŞ YAYINLARI | 2632
Popüler Tarih Dizisi | 24

PROJE EDITÖRÜ
Adem Koçal

EDITÖR
Tuğçe İnceoğlu

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

1. BASKI
Ekim 2011, İstanbul

4. BASKI
Aralık 2013, İstanbul

ISBN

ISBN 978-605-114-694-2

TİMAŞ YAYINLARI
Çağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
facebook.com/timasyayinrubu
twitter.com/timasyayinrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT
Neşe Matbaacılık A.Ş.
Akçaburgaz Mah.
Mehmet Kopuz Cad. No: 17
Esenyurt/İstanbul
Telefon: (0212) 886 83 30
Matbaa Sertifika No: 22861

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak

Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

TARİHİ DEĞİŞTİREN GİZLİ SERVİSLER

Ali Çimen

ALİ ÇİMEN

1971 yılında İstanbul/Üsküdar'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra yüksek öğrenimini bir süre Karadeniz Teknik Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü'nde devam ettirdi. Ardından 1991'de İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümündeki eğitimiyle eşzamanlı olarak ZAMAN gazetesinde gazetecilik serüvenine başladı. Uzun yıllar gazetenin İstanbul'daki merkezinde Dış Haberler, Haber Merkezi ve Magazin servislerinde çevirmen, muhabir, redaktör ve editör olarak görev yaptı. Aynı gazetenin Frankfurt, Amsterdam ve Londra merkezlerinde de uzun süre çalışan yazar, gazetecilik kariyerini halen Fransa'da, uluslararası haber kanalı EURONEWS'in Haber Merkezi'nde sürdürüyor. Uluslararası basın kartı sahibi olan Ali Çimen, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Hollandaca bilmektedir.

alicimen.org
facebook.com/tarihidegistirenlerserisi
facebook.com/alicimen
twitter.com/alicimen
youtube.com/tarihidegistirenler
iletisimalicimen@gmail.com

Yayınlanmış Eserleri

Echelon
İpler Kimin Elinde (Hakan Yılmaz ile birlikte)
İnsanoğlunun Uzay Macerası
Tarihi Değiştiren Konuşmalar
Tarihi Değiştiren Savaşlar (Göknur Gögebakan ile birlikte)
Tarihi Değiştiren Kadınlar
Tarihi Değiştiren Askerler
Tarihi Değiştiren Bilginler
Tarihi Değiştiren Olaylar
Tarihi Değiştiren İmparatorluklar
Tarihi Değiştiren Diktatörler
Tarihi Değiştiren Günler
Tarihi Değiştiren Gizli Servisler
Tarihi Değiştiren Liderler
Tarihi Değiştiren Keşifler

❖ İçindekiler ❖

Teşekkürler ➤ 11

CIA ‘BÜYÜK ABİ’

- İran’da neler oluyor öyle? ➤ 18
CIA’in uçan gözleri U2 sahneye çıkıyor ➤ 21
Hedef Küba ileri! ➤ 23
Küba Füze Krizi’yle imaj tazeliyor ➤ 28
CIA Vietnam’ı da karıştırıyor ➤ 30
Güney Asya’yı bırak, Güney Amerika’ya bak ➤ 31
Reagan geliyor, CIA şaha kalkıyor ➤ 35
CIA, İran, İsrail: İrangement Skandalı! ➤ 36
Mücahitlerin can dostu CIA ➤ 38
Köstebek ama ne köstebek! ➤ 39
Hedef: El Kaide Mekân: Tüm dünya ➤ 43

KGB ‘DÜŞMAN KARDEŞ’

- Casusların er meydanı: SOĞUK SAVAŞ ➤ 54
Kenara çekilin... KGB geliyor ➤ 56
Sadece pazı yetmez, akıl da lazım ➤ 59
Rus ajanları Amerika’da cirit atıyor ➤ 61
Komünistlere karşı savaşmaya gitti ama... ➤ 64
Kahraman mı, hain mi? ➤ 67
Sovyet füzelerinin kullanma kılavuzu Amerikalılarda ➤ 68
“Kruşçev’i ortadan kaldırsak nasıl olur?” ➤ 72
“Pardon, sizin için casusluk yapabilir miyim?” ➤ 72
KGB Rus aydınların peşinde ➤ 73
Batan gemiden kaçan kaçana ➤ 75
KGB yönetime el koyuyor ama... ➤ 76
KGB öldü... mü acaba? ➤ 79
Casuslar savaşı bitti mi dersiniz? ➤ 79
Putin: Hainlerin geleceği yok! ➤ 80

MI6 ‘ASİL KARDEŞ’

- Almanya korkusu nelele kadir ➤ 81
- İngiltere’nin gözü kızıl tehlikenin üzerinde ➤ 85
- Churchill hazineyi fark ediyor ➤ 86
- Casusların er meydanı Soğuk Savaş ➤ 91
- Cambridge mezunu Sovyet köstebekleri ➤ 93
- Dayak yediği kadar attı da ➤ 94
- “Sakın Gorbaçov’un moralini bozmayın” ➤ 97
- Soğuk Savaş bitti ama... ➤ 99
- MI6 Irak’ı nasıl işgal ettirdi? ➤ 101
- MI6 “öldürme izni”ni kullandı mı? ➤ 102
- Ve James Bondlar Libya’da... ➤ 104

MOSSAD “ŞİMARİK KÜÇÜK KARDEŞ”

- Mossad ufak ufak hareketleniyor ➤ 111
- Şam sokaklarında bir Mossad ajanı ➤ 113
- Mossad gaza basıyor ➤ 115
- Şimdi intikam zamanı... ➤ 118
- Mossad Kara Eylülcülerin peşinde ➤ 121
- Entebbe: Film gibi baskın ➤ 124
- İsrail istihbaratı Yom Kippur’da nasıl çuvalladı? ➤ 127
- “Biz her şeye hâkimiz” ➤ 127
- Kurnaz Araçlar... ➤ 128
- Savaş olacak mı, olmayacak mı? ➤ 129
- Son dakika uyarısına rağmen ➤ 131
- 80’ler Mossad’a pek yaramadı ➤ 133
- Amerika: Bana bunu nasıl yaparsın! ➤ 134
- Mossad nükleer işaatçının peşinde ➤ 136
- Bal tuzağına adım adım... ➤ 137
- Başbakanlarını koruyamayan istihbaratçılar ➤ 138
- Komşunun ambarına dadanmaya devam ➤ 140
- Söz konusu öldürmek olunca elini korkak alıştırmadı... ➤ 142
- Dubai’de suçüstü yakalandılar ➤ 145

KAYNAKÇA ➤ 149

Kıymetli okur,

Öncelikle merhaba... 2003'te başladığımız tarih yolculuğunda bana eşlik ettiğiniz için de kucak dolusu teşekkürler.

Hatırlarsınız, serinin ilk kitabı olan *Tarihi Değiştiren Konuşmalar*'da, bir döneme damgasını vurup tarih içindeki kırılma noktalarını belirleyen, fay hatlarını harekete geçiren konuşmalara değinmiştik. Bu çalışmayı, sizin de aşına olduğunuzu düşündüğüm ve aynı felsefeyle tezgâha koyduğum diğerleri izledi. Serinin her başlığında, gazeteci gözüyle “yaşayan tarih” olarak isimlendirdiğim “popüler tarih” duvarına bir tuğla koymaya çalıştım. Popüler tarih, diğer bir deyişle tarih disiplininin günlük yaşantımız içinde kendisine özellikle medya organları aracılığıyla geniş bir yer bulan ve kendisine en çok referansta bulunulan parçaları, bir gazeteci ve her şeyden önemlisi bir okur olarak her zaman ilgimi çekti, çekiyor. İnsanoğlunun ortak tarihinin dolaşımında olan bu parçalarının, genel kültürümüzün ve dolayısıyla da sohbetlerimizin beslenme kaynaklarının başlıcası olduğunu düşündüğüm için bu seriye başlamıştık. Sağ olunuz, 8 yıldır süren birlikteliğimiz, bu düşüncemde isabet ettiğimi gösterdiği gibi, bir sonraki çalışma için de beni cesaretlendirdi.

Evet, “Tarihi Değiştirenler” serisine Gizli Servisler'le devam ediyoruz. Tarihi yapan aktörlerin her zaman yanı başında oldukları, hatta sıklıkla da kendi başlarına tarih yapmaya soyundukları için serinin bu başlığını gizli servislere, özellikle de bu alanda en çok

sözü geçen dört servise ayırdım. Bu kitapta Amerika'nın CIA'ini, Sovyetler Birliği'nin KGB'sini, İsrail'in Mossad'ını ve İngilizlerin MI6'sını okuyacaksınız.

Peki nesini bulacaksınız?

Baş aktörlerini, genel olarak tarihlerini, başarılı ve bir o kadar başarısız operasyonlarını, sevaplarını ve günahlarını öğrenecek, kısacası istihbarat dünyasının kendisine has o ilginç renkleriyle buluşacaksınız.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından istihbaratın önemini fark eden **Amerika** ve **İngiltere**'nin bu alanda attıkları devasa adımları, bu adımların sonucu olarak **CIA** ve **MI6**'nın nasıl şekillendiğini okuyacaksınız.

Süper güçlerin **Küba**'dan **Nikaragua**'ya, **İtalya**'dan **Vietnam**'a, **Türkiye**'den **Pakistan**'a uzanincaya dek dünyanın birçok ülkesindeki siyasi gelişmeleri kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmek için istihbarat servislerini nasıl cüretkârlıkla kullandıklarına şahitlik edeceksiniz.

Çarlık Rusyası'nda **Çeka** ile başlayan istihbaratçılığın **Sovyetler Birliği** döneminde **KGB** ile nasıl rejimin bir numaralı payandasına ve halkların düşmanına dönüştüğünü izleyeceksiniz.

Her taşın altından çıktığına inanılan **İsrail** gizli servisi **Mossad**'ın ne şartlar altında kurulduğuna ve aslında her şeye gücü yeten bir teşkilat olmaktan ziyade, köşeye sıkışmış bir kedi misali her şeyi yapmayı göze alabilecek bir felsefeye sahip olduğunu fark edeceksiniz.

Bu kitapta neler yok?

Aslı astarı olmayan komplo teorileriyle gizli servislerin nasıl da her şeye muktedir olduklarına, dünyayı nasıl da tek başlarına yönettiklerine dair uçuk ve mesnetsiz güzellmeler bu kitapta bulamayacağınız arasında. Her ne kadar bu türden kitapların piyasada "parlamasında" önemli bir rolü olsa da kitapta hiçbir şekilde tartışma yaratmaya müsait, köpürtülebilecek bir bilgiye yer vermedim. Zira 18. yılını geride bıraktığım mesleğimde bu tür abartılı, yanlış, "pireyi deve yapan" bilgilerin, "gerçekleri ortaya çıkarma" parolasıyla da

olsa, bir şekilde doğaları gereği gizli çalışan gizli servislerin temelsiz şekilde reklamını yaptığına ve bilgi kirliliği yarattığına şahit oldum.

Neden sadece dördü?

Çünkü bugün istihbarat dünyasıyla ilgili bilinen, anlatılan ve yazılan şeylerin neredeyse yüzde sekseni, bu dört büyük aktör tarafından gerçekleştirildi; kitapta, yeri geldiğinde değindiğim diğer ülke gizli servisleriye ya bu büyük aktörlerin emriyle ya da onlarla paralel çalıştı. Bundan dolayı bu kitapta sadece “esas çocuklar” üzerinde yoğunlaştım. 2002 yılında yine Timaş Yayınları’ndan çıkan *Echelon/İstihbarat Dünyasının Perde Arkası* isimli kitabımda, bu kitapta konu etmediğim Avrupa’dan Uzakdoğu’ya varıncaya dek onlarca gizli servisi detaylarıyla masaya yatırmıştım. Bu çalışmamda kendimi tekrar etmeme adına hem yan rollerdeki oyuncuları sahneden indirdim, hem de gün ışığına çıkan son bilgiler ışığında istihbarat dünyasının ağır toplarını bir kez daha masaya yatırdım. Kitabım, faaliyet alanları gereği her zaman ilgi çekmiş olan istihbarat servislerine dair elle tutulur, sade ve doğrulanmış temel bilgiler edinmenize yardımcı olursa bu beni fazlasıyla mutlu edecektir.

Youtube...

Son olarak kitabın farklı yerlerinde göreceğiniz küçük kutucuklar içindeki youtube adreslerinden, ilgili konuya ait merakınızı uyan-
dırabileceğini düşündüğüm videoları sizinle paylaşmaya çalıştım. Umarım faydalı olur.

Bir sonraki serüvende tekrar buluşabilmek dileğiyle, esen kalınız.

Ali Çimen

Ağustos 2011/Paris

Teşekkürler

“Tarihi Değiştirenler” projesinde en başından itibaren desteğini eksik etmeyen yayıncım ve değerli ağabeyim Osman Okçu’ya, Yayın Yönetmenim Emine Eroğlu’ya ve bu uzun soluklu çalışmada parlak fikirleriyle hep destek olan kıymetli editör ve dostlarım Neval Akbıyık, Adem Koçal, İhsan Sönmez, Cüneyt Dalgakıran ve Tuğçe İnceoğlu’ya, arşiv bilgisi ve mesleki birikimiyle içerikler konusunda yardımcı olan Cihan Haber Ajansı’ndan meslektaşım İbrahim Varlık’a, her bir başlık için yazışmalar yaptığım ya da bizzat görüştüğüm dünyanın dört bir yanından akademisyenlere ve gazeteci meslektaşlarıma, yazdıkları eserlerle yol gösteren değerli yazarlara, serinin oluşması için dünyanın dört bir tarafına yaptığım yolculuklarda maddi ve manevi desteğini esirgemeyen eşim Melihat Karadurmuş’a ve tabii ki bu 8 yıl boyunca yazılı ve sözlü desteğini esirgemeyen, eleştirileriyle yol gösteren siz kıymetli okuyucularıma teşekkürü borç bilirim.

CIA 'Büyük Abi'

*"Amerikan Gestaposu olacağını bilseydim, 1947'de
CIA'ın kuruluşuna onay vermezdim."*

Harry Truman
ABD eski başkanı

Ünlü savaş teorisyei Çinli Sun Tzu'dan bu yana dünya üzerinde belli bir egemenlik kurmak isteyen her ulus, mevcut ve olası düşmanları hakkında bilgi toplama yoluna gitti. Lakin istihbarat tarihinde hiçbir yapılanma, Amerikan gizli servisi (CIA¹) kadar dünya olayları üzerinde belirleyici olmayı başaramadı. Hepimizin filmlerden bir şekilde aşına olduğu üzere merkezi Amerika'nın Virginia eyaletinde bulunan servis, özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan itibaren Amerikan dış politikasının en önemli aktörü olmaya başladı. Dönemin ABD Başkanı Bill Clinton, kurumun bu özelliğini en güzel şekilde 1915'teki şu sözleriyle yansıtıyordu:

"Her sabah güne istihbarat desteğiyle başlıyorum. Bu bilgiler uluslararası ilişkilerle ilgili aldığımız her kararda önemli bir rol oynuyor. Artık alıştığımız için bize normal geliyor ama eminim ki istihbarat olmasaydı işimiz hiç de kolay olmazdı. Eksik bilgiye dayalı aldığımız kararlar, başta cephede olmak üzere her alanda birçok Amerikalının hayatını tehlikeye

1 Tam açılımı Central Intelligence Agency/Merkezi İstihbarat Servisi olan CIA'ın merkezi Virginia/Langley'dedir. Yaklaşık 20 bin çalışanı vardır. Bütçesi gizlidir. 18 Eylül 1947 tarihinde kurulmuştur.

Amerika'nın ilk casus ustası: George Washington

Amerika Birleşik Devletleri'nin ilk casus ustası, aynı zamanda ülkenin ilk başkanı da olan George Washington'dı. İngilizlere karşı verilen bağımsızlık mücadelesinde İngiliz ajanlarını yanlış bilgilerle yönlendirmiş, sahte askerî manevralar ve düzmece bilgilerle düşman birliklerinin güçlerini yanlış noktalara kaydırmasını sağlamıştı. Özellikle 1779'da New York City'ye saldırı hazırlığındaymış gibi yaparak

İngilizlerin kuvvetlerini bölmesiyle bağımsızlık savaşının kazanılmasında önemli bir rol oynadı. Washington'ın bu taktiği 165 yıl sonra Normandiya Çıkartması'nda da kullanılacaktı. Washington, örtülü ödeneği kullanarak İngilizlere karşı çalışacak casus şebekesi kurulması için de çalışmıştı.

atabilir. İstihbarat, krizler karşısında şok olmak yerine, bize bu krizleri yönetebilme imkânı veriyor.”

Her ne kadar Başkan Clinton bu sözleriyle kurumun daha çok yakışıklı yüzünü; salt istihbarat toplamaya dayalı kurumsal çerçevesini sahneye çıkarsa da, bir de madalyonun öteki yüzü vardı, yani çirkin yüzü. CIA, kurulduğu ilk andan itibaren, doğrudan gelişmelere müdahale ederek önemli sonuçlar alınmasında büyük rol oynamıştı. Bunu yaparken filmlere konu olan işler ortaya koymuş, bel altı vurmaktan çekinmemiş, aynı zamanda birçok fiyaskoya da imza atmıştı. Şimdi biraz gerilere uzanıp kurumun nasıl sahneye çıktığını bir hatırlayalım.

Bugün servisin merkezindeki heykeliyle ziyaretçileri selamlayan William Donovan,² tarihe CIA'in kurucu babası olarak geçti.

2 Bir hukukçu, asker ve aynı zamanda bir istihbaratçı olan General William Joseph Donovan, İrlanda kökenli bir aileden gelmektedir. 'Vahşi Bill' olarak da tanınan

Daha İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Amerika'nın eli yüzü düzgün bir istihbarat servisine ihtiyaç duyduğunu savunuyordu. 1942'de OSS'in³ başına geçen Donovan, savaş boyunca hem istihbarat toplama hem de sabotaj gibi önemli sahalarda parlak işlere imza atmış zeki bir subaydı. Savaş esnasında

CIA'nın kurucu babası General William Joseph Donovan

Başkan Roosevelt'e, barış zamanında da bir istihbarat servisine ihtiyaç olduğunu söylemişti. Roosevelt'in halefi Truman, kontrolü zor olacağı gerekçesiyle böylesi bir servise başlangıçta soğuk baktı. Hatta istihbarat çevrelerinde Donovan'a dış bileyenlerle aynı safta yer aldı. Savaşın bitmesiyle OSS lağvedilmiş, faaliyetleri Dışişleri ve Savaş Bakanlıkları bünyesine aktarılmıştı. Lakin bağımsız bir istihbarat servisine ihtiyaç duyulduğu gerçeği kısa zamanda kafalara dank edecekti. İkinci Dünya Savaşı'nın iki müttefiki Amerika ve Sovyetler, 1947 tarihinde resmen Soğuk Savaş rakibi olmuştu. Ruslar Doğu Avrupa'daki uydu ülkeler üzerindeki baskısını artırıyor ve giderek daha çok dışını gösteriyordu. Amerika, buna, Batı Avrupa ülkelerinin ekonomilerini ayağa kaldırmayı hedefleyen Marshall Yardımı'yla karşılık verdi. Savaş yorgunu ülkelerin Sovyet etki

Donovan, I. Dünya Savaşı'nda Fransa cephesinde büyük kahramanlıklar sergiledi. İki dünya savaşı arasında hukukçuluk yaptı. Amerikan hükümeti adına, aralarında Mussolini'nin de olduğu Avrupalı liderlerle görüşmeler yürüttü. Öngörüsüyle Başkan Roosevelt'in dostluğunu kazandı. Bu dostluk onu Amerikan istihbaratının atası sayılan OSS'in patronu yaptı. CIA'de resmî görev almasa da kuruluş safhasında önemli rol oynadı. Ölene dek Amerikan başkanlarına istihbarat danışmanlığı yaptı.

- 3 Tam açılımı: Office of Strategic Services /Stratejik Hizmetler Servisi olan istihbarat örgütü, Başkan Franklin Delano Roosevelt'in emriyle 13 Ocak 1942'de Merkezi İstihbarat Ofisi (Central Office of Information) adıyla kuruldu. Bir süre sonra "OSS" adını aldı. Kuruluş hedefi Nazi Almanyası, İtalya ve Japonya'nın işgali altındaki topraklarda istihbarat ve sabotaj faaliyetleri düzenlemektir. II. Dünya Savaşı boyunca bünyesinde 13 bin kişi çalıştı. Ajanları düşman işgalindeki topraklara paraşütle inerek ya da gizli yollardan girerek, direniş örgütleriyle ya da müttefik devletlerin istihbarat servisleriyle operasyonlar düzenledi. Bu servis, CIA'nın atası olarak bilinir.

Operasyon Gladio: "Sol kötüdür"

CIA, sadece İtalyan demokrasisine balans ayarı yapmakla kalmamış, aynı zamanda Batı Avrupa'nın diğer ülkelerinde de komünistlerin iktidara gelmemesi için devasa bir örgütlenmeye gitmişti. "Gladio" adı verilen bu gizli örgütlenme çerçevesinde ülkenin dört bir yanını gizli cephaneliklerle donatmış, bu cephaneleri kullanması için de on beş bin kişilik gizli bir ordu toplamıştı! Bu ordu, olası bir Sovyet işgalinde direnişe geçecekti. Gladio yapılanmasının Fransa, Belçika, Hollanda, Batı Almanya ve tabii ki Türkiye başta olmak üzere neredeyse tüm NATO ülkelerinde, farklı isimlerle ama aynı hedef doğrultusunda faaliyette olduğu anlaşıldı. Bu gizli yapılanmalar Sovyetler'in gelmesini beklememiş, bulundukları ülkelerde düzenledikleri operasyonlarla siyasi atmosferi solcuların iktidara gelmesini engelleyecek şekilde yönlendirmişlerdi. Birçok sol görünümlü hayali örgüt kurmuş ya da var olanların içine sızarak Washington'dakilerin siyasi emellerine hizmet eden eylemler gerçekleştirmişlerdi. Nitekim İtalya'yı 1969-80 yılları arasında sarsan 4 bin 300 civarındaki terör eyleminin büyük bir kısmının altından Gladio çıktı. Gladio'yla doğru dürüst yüzleşebilen tek ülke, o da tam olarak olmasa da İtalya oldu. Diğer NATO ülkeleri sessiz sedasız tasfiye etmeye çalışsa da ne derece başarılı oldukları halen bir muamma...

sahasına düşmemesi için kesenin ağzı açılmıştı. Bu, Amerikan dış politikasının hedeflerinden sadece biriydi. Amerikan ordusunun Avrupa'daki birliklerinden sorumlu General John K. Cannon'a göre Sovyetler'in amacı iktidar pazarındaki en ufak boşluğu bile kendi lehlerine olacak şekilde doldurmaktı. Bunun üzerine Amerika, komünizmi olabilecek her yerde çevreleme stratejisini hayata geçirdi. Bu hedef doğrultusunda Başkan Truman, 1947 yılında Ulusal Güvenlik Yasası'nı onayladı. Yasanın getirdikleri arasında, tam da Donovan'ın arzuladığı gibi, burnunu düşmanın her işine sokacak ulusal bir istihbarat servisinin kurulması da vardı. İşte CIA böyle doğdu. Truman, muhalefet etmekten neden vazgeçtiğini, "İki yüz ayrı kaynaktan bana haber geliyor. Tüm bunları pişirecek biri lazımdı" cümlesiyle açıklayacaktı. CIA'in kuruluş felsefesi gereği, servis sadece bilgi toplamakla kalmayacak; aynı zamanda gerektiği yer ve zamanda gizli operasyonlar da yapacaktı.

Servisin ilk elemanları büyük bir çoğunlukla savaş deneyimleri

Hitler'in süper casusu Reinhard Gehlen
CIA'nın akıl hocası olmuştü.

Allen Dulles'la görüştüktan sonra Gehlen, Batı Almanya'da kendi adını taşıyan istihbarat servisi Gehlen Organizasyonu'nu kurdu. Gehlen'in kadrosunda Heinz Herre, Albert Schoeller, Horst Hiemenz ve Konrad Stephanu gibi Nazi subayları da vardı. Gehlen Organizasyonu, Federal Almanya Cumhuriyeti kurulup onun bir parçası olana kadar Amerika'nın kanatları altında faaliyet gösterdi, Doğu Bloku'na darbe üzerine darbe vurdu. Çalışanları arasında kısaca "Org" olarak bilinen organizasyon 1956'da da BND (Bundesnachrichtendienst-Batı Alman İstihbarat Servisi) adını aldı.

CIA eski Nazileri nasıl kullandı?

İkinci Dünya Savaşı'nın galipleri Nurmberg Mahkemeleri'nde Nazilerin önde gelenlerini yargılayıp cezalandırır da, Amerikan yönetimi bazı Nazilerle savaş sonrası dönemde işbirliği yapmaktan çekinmemiştir. Bunların başındaysa Nazi Almanyası'nın önde gelen istihbaratçılarından Reinhard Gehlen geliyordu. Amerika o günlerde kendi istihbarat sistemini kurmaya çalışıyordu ve ufukta beliren Sovyet tehdidi ışığında, savaş sırasında özellikle Sovyet kurmayları hakkında önemli çalışmalar yapan Gehlen gibi biri fazlasıyla işlerine yarayabilirdi. Gehlen, Hitler'e Rusya'nın işgali fikrinde karşı çıkmış ve hazırladığı raporlarla Stalingrad'ı alamayacaklarını dile getirmişti. Ruslaşmış Almanları kullanarak yaptığı istihbarat çalışmalarıyla Naziler arasında efsane

oluştü. Gehlen'i, *'İstihbarat raporlarında ağır bir karamsarlık havası hâkim, kendine dikkat et'* şeklinde uyaran Hitler, generallerine *'bu adam güvenilmez bir bozguncu'* diyerek 1945 Nisanı'nda görevden aldı. Savaş sonrası esir düştüğü Amerikalılara Rusların planları hakkında verdiği bilgilerle Soğuk Savaş'ın gelişini ilk haber veren Gehlen oldu. Amerikalılar altın yumurtlayan tavuğu fark etmişlerdi. OSS direktörü Donovan ve OSS Avrupa şefi

CIA-Nazi işbirliği:

<http://bit.ly/rp9ers>

henüz taze olan OSS ajanlarından devşirilmişti. Hepsi yeni patlak veren Soğuk Savaş'ın farklı cephelerinde kendisini ispatlamak için yanıp tutuşan bu taze kadro vakit geçirmeden kolları sıvadı. CIA'in ilk icraatlarından biri, 1948 İtalya genel seçimlerinde komünizm karşıtı partilere mali destek sağlamak oldu. Başkan Truman'ın Batılı ülkelerden birinde komünistlerin iktidara gelmesine göz yummaya niyeti yoktu. Bu hedef doğrultusunda komünist ve sosyalist partilerin karşısındaki bloka CIA örtülü ödeneğinden 10 milyon dolar yardım yapılırken, Amerika'daki İtalyan azınlık da cepheye sürüldü. Onlar adına İtalya'daki yakınlarına "Eğer sosyalistler kazanırsa, bir daha size para yollamayacağız" yazan mektuplar yollandı.

CIA basına da el atmıştı. Komünistlerin iktidara gelmesi durumunda tüm din adamlarını öldüreceklerine dair uydurma raporlar, örgütle işbirliği içindeki gazeteciler tarafından İtalyan gazetelerine sızdırıldı. Tüm bu çabalar karşılıksız kalmadı. Seçimleri Hristiyan demokrat aday kazanmış; operasyon, CIA'in Soğuk Savaş boyunca Batı Avrupa'da yapacağı benzerlerinin ilki olarak, 'Italian Job' kod adıyla istihbarat tarihindeki yerini almıştı. *Lakin CIA'in iştahı Avrupa'yla sınırlı kalmayacaktı.*

İran'da neler oluyor öyle?

1951'de İran petrollerini millileştiren İran Başbakanı Muhammed Musaddık, bu hamlesiyle İngiltere'nin Ortadoğu'daki petrol çıkarlarına büyük darbe vurduğu gibi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bölgede kurulmak istenen yeni düzeni kabul etmeye gönüllü olmadığını da göstermişti. Londra'dakiler bu duruma çok öfkelen-di. Bir şeyler yapılmalıydı.

Amerikan Donanma İstihbaratı'nın Japonların 'purple' adını verdikleri şifre dilini çözmelerine ve Pearl Harbor baskınına ima eden birden fazla mesajı kırmayı başarmalarına rağmen, koordine eksikliğinden dolayı baskına mani olamadıklarını **biliyor muydunuz?**

Batı'nın petrol rezervlerini tehdit eden Musaddık aynı zamanda Sovyetlerle de flört ediyordu. Kelimenin tam

CIA-MI6 işbirliğiyle devrilen İran Başbakanı Muhammed Musaddık Batı'nın petrol çıkarlarına büyük bir tehdit teşkil etmişti.

anlamıyla *çizmeyi aşmıştı!* Bunun üzerine CIA ve İngiliz gizli servisi MI6, 'Ajax Operasyonu'nu hayata geçirdi. Operasyonun İran'daki kilit adamı, Başkan Roosevelt'in torunu, eski OSS ajanı Kermith Roosevelt'ti. İran'ın çiçeği burnunda şahı Muhammed Rıza Pehlevi, Musaddık'ın başbakanlığını gönülsüz de olsa onaylamak durumunda kalmıştı. Şah, CIA'in bu operasyondaki zıplama taşı olacaktı. Musaddık Amerika'yla müzakereye yanaşmayınca, Şah onu azletmek istedi. Ajax Operasyonu'nda görevli ajanlar, Musaddık'ın milliyetçi taraftarlarının bilinçsiz katkılarıyla zaten kırılgan olan İran'ın iç siyasi dengelerindeki hassas noktaları başarıyla kaşıyacaktı. Amerikan

CIA darbelerinden Guatemala Devlet Başkanı Jacobo Arbenz Guzman da payına düşeni almıştı.

karşıtı göstericiler sokaklara döküldü. Monarşiyi sembolize eden her şey ayaklar altına alınmıştı. Şahlık rejimi sallanıyordu. Ama CIA, kolay pes etmek niyetinde değildi. Roosevelt, CIA parasını kullanarak İran ordusunun Şah'a sadık kalmasını sağladı. Ordu, Ortadoğu'da

iktidara giden yolun bekçisiydi ve Batılılar bunu çok iyi biliyordu. İran medyasındaki işbirlikçiler devreye sokularak Musaddık karşıtı kampanyalar başlatıldı. Parayla kiralanan kalabalıklar Şah'ı desteklemesi için sokaklara yığıldı. Ordunun da onlara destek vermesiyle Musaddık'ın 'romantik başkaldırısı' sona erdirildi. *Hem Şah'ın iktidarı hem de Batı'nın petrol çıkarları kurtulmuştu.*

Ajax Operasyonu'nun dolu dizgin gittiği günlerde CIA'de nöbet değişimi olmuş, servisin başına sivil kökenli Alan Dulles geçmişti. İran'da yaşananlardan cesaret alan Dulles, bu kez servisin Guatemala'da devreye girmesini istedi. Hedefteki isim bu kez ülkenin solcu devlet başkanı Jacobo Arbenz Guzman'dı. Ülkesindeki Amerikan gıda şirketini millileştirmesi, tıpkı Musaddık gibi onu da namlunun ucuna oturttu. Ülkedeki Amerikan Büyükelçiliği darbe planlarının merkezi oldu. Sabotajcılar, dinleme ekipleri ve hatta ortalığı karıştıracak söylentileri çıkarmaları ve yaymaları için çağrılan uzman psikologlar, elçiliği mesken edindi. CIA bunlarla da yetinmedi ve komşu Honduras'ta isyancı bir ordu kurdu. CIA tarafından tutulan Amerikalı bir pilotun Guatemala ordusuna ait yakın tanklarını bombalamasıyla patlak veren kargaşa ortamında Arbenz, bir askerî darbeyle alaşağı edildi. Başkent darbecilerin kontrolüne, ülkenin yönetimiye Amerikan destekli generallerden birinin eline geçti. Her ne kadar bu süreçte Guatemala hükümeti

adına silah taşıdığı sanılarak batırılan bir geminin İngilizlere ait bir koster olduğu anlaşılsa da hedefe ulaşılmıştı. *Küçük aksaklıkların lafı olmazdı.*

CIA'in uçan gözleri U2 sahneye çıkıyor

İran ve Guatemala'daki örtülü operasyonların meyve vermesi üzerine kendine güveni daha da artan CIA'in, örtülü operasyonlarla sonuca gidebileceğine inancı had safhadaydı. Ama Amerikalılar yanlışlıklarını kısa zamanda anlayacaklardı.

Sovyetlerin giderek artan nükleer kapasitesinden endişe eden CIA, bu ülkeyi daha yakından izleyebilmek için oldukça cüretkâr ve pahalı bir işe soyundu. Bu çabanın sonucu olarak dünyanın o dönemi için en pahalı ve gelişmiş casus uçağı U2 sahneye çıktı. Başkan Eisenhower pek istekli olmamakla birlikte uçakların Rus toprakları üzerinde sınırsız uçuş yapmasına izin verdi. Pakistan'dan alınan izinle Peşaver'de askerî bir havalimanı U2 uçuşları için ayrıldı. Burası Orta Asya'daki Sovyet cumhuriyetlerine yakın

Casus skandallarının piri: U2

Rusların 1 Mayıs 1960'ta kendi hava sahaları üzerinde düşürdüğü bir uçağın, Amerikalıların son teknoloji ürünü casus uçağı U2 olduğu anlaşıldığında kıyamet koptu. CIA komutasındaki uçak Rusya üzerinde radardan kaybolur kaybolmaz, Amerikalılar durumu kurtarmak için "Rusya üzerinde bir meteoroloji uçağımız düştü" açıklaması yapmıştı ama bilmedikleri bir şey vardı. Uçağın pilotu Francis Gary Powers, paraşütle atlamadan önce uçağın kendini imha mekanizmasını çalıştırmamış ve uçak neredeyse bir bütün olarak Rusların eline geçmişti! Rusların olaydan beş gün sonra pilotun canlı yakalandığını açıklamasıyla birlikte Washington'dakilerin yüzünün rengi değişti. Uçaktan çıkan gözlem cihazları, bu cihazlardan elde edilen Rus askerî üslerine ait fotoğraflar ve Powers'ın itiraflarıyla suçüstü yakalanmışlardı. Kruşçev'le Eisenhower arasındaki görüşmeler kesildi, karşılıklı salvolar atıldı. Rusya'da on yıl hapse mahkûm edilen Powers, 1962'de efsane Rus ajan Rudolf Abel'le takas edildi. Dönüşünde uçağını imha edemediği ve siyanürle kendisini öldürmediği (standart prosedür!) için oldukça eleştirilse de, ilerleyen yıllarda ve ölümünden sonra fazlasıyla onore edilecekti. Hayatının geri kalanını medyada geçirdi.

olması açısından harika bir avantaj sunuyordu. 9 Nisan 1960'ta resmî görevle havalanan CIA komutasındaki ilk U2, Orta Asya semalarında turlayıp Rus nükleer deneme sahalarını, Baykonur Uzay Üssü'nü ve stratejik bombardıman uçaklarını barındıran askerî üsleri fotoğrafladıktan sonra, Amerika'nın o dönem bölgedeki bir diğer sıkı müttefiki İran'ın Zahedan Askerî Üssü'ne indi. Her ne kadar Rus hava savunma sistemleri U2'yi tespit etse de, uçağın yüksek seyir irtifası ve teknik özellikleri yakalanmasına engel olmuştu. Oldukça verimli geçen bu uçuş dolayısıyla ellerini ovuşturan CIA kurmayları, bu 'dokunulmazlık' hissini çok sevdi. Rusların diplomatik tepkisine kulak asılmadı. İkinci uçuş için Türkiye'deki İncirlik Üssü'nden Peşaver'e gelen U2, 1 Mayıs'ta havalandı. Aral Denizi üzerinden geçip Sovyetleri diklemesine kesecek ve Norveç'e inecekti. CIA, U2'lerin Rus hava savunma sistemlerine yakalanmayacak kadar hızlı ve yüksekte seyrettiğine inanıyordu ki; Ural Bölgesi'nde Ekaterinburg yakınlarında bir noktada güvendikleri dağlara kar yağdı. Ruslar, karadan havaya fırlatılan efsane S-75 füzesiyle uçağı düşürüp pilotunu da esir aldı. Bu haber, 1 Mayıs gösterileri çerçevesinde Kızıl Meydan'daki Lenin Mozolesi üzerindeki platformda askerî geçit törenini izleyen Rus liderleri fazlasıyla memnun etmişti. CIA adına çalışan pilot Yüzbaşı Francis Gary Powers, Ruslar tarafından mahkemeye

U2'de eşsiz bir uçuş deneyimi:

<http://bit.ly/pERZLx>

U2 casus uçaklarının, yolcu uçaklarının çıktığı yüksekliğin iki katından daha fazla yükseğe çıkabildiğini, stratosfer tabakasında uçuşunu biliyor muydunuz?

çıkartılırken, uçağı da Moskova'da sergilenmeye başlandı. Açıkçası Ruslar, Amerika'yı dünya kamuoyu önünde rezil edebilecekleri bu fırsatı kaçırmak istememişti. Başkan Eisenhower, CIA'in efsane başkanı Alan Dulles'in istifa teklifini reddetti ve olayın sorumluluğunu üstlendi. Yine de CIA'in kamuya mal olan bu ilk skandalından dolayı fazlasıyla utanç yaşamıştı. Lakin bu, Küba'da yaşanacak olanın yanında deveye kulak kalacaktı.

Casus skandallarının pirine imza atan Pilot Francis Gary Powers, U2 casus uçağıyla birlikte.

Hedef Küba ileri!

50'li yılların Kübası, Amerikalı kumar turistlerinin bir numaralı gözdesiydi. Sahillerinde Amerikalı turistler güneşleniyor, Amerikan mafyası Küba'da organize suçun kaymağını yiyordu. Ülke ekonomisi tam anlamıyla Sam Amca'nın kontrolü altındaydı. Washington'ın gözdesi Diktatör Batista, Küba'yı efendilerinin insafına bırakmıştı. Lakin belli bir azınlığın sürdüğü bu tatlı hayat böyle devam etmeyecekti. Ocak 1959'da Fidel Castro komutasındaki devrimci bir gerilla ordusu Batista'yı alaşağı etti. Artık ülkenin kahramanı ve patronu Castro'ydü. Buna mukabil Castro'nun devrimci solcu politikaları kısa zamanda ortalığı karıştırdı. Washington, kendi topraklarından 90 mil uzakta devrimci bir hükümet olduğu gerçeğinden fazlasıyla rahatsızdı. Amerika'ya yaptığı bir ziyarette yeterli ilgi ve ekonomik desteği bulamayan Castro, adaya dönüşte Amerikalılara ait ne var ne yoksa millileştirdi. Amerikalıların tazminat beklentisi de Castro'nun umursamaz tavırlarına çarpıp suya düştü. "Mademki

Konstantinopol'de bir CIA Başkanı: Alan Dulles

Kariyerine Dışişleri Bakanlığı'nda başladı. 1920'li yıllarda Konstantinopol'deki Amerikan Büyükelçiliği'nde görev yaptı. Osmanlı sonrası Türkiye'siyle Amerika arasındaki ilişkiler üzerine çalıştığı Osmanlı başkentindeki bu yıllarda bir de uluslararası komplonun gerçek yüzünün ortaya çıkarılmasında önemli bir rol oynadı. Yahudilerin dünyayı ele geçirme planı olduğuna inanılan

Gizli Siyon Protokolleri'nin düzmece olduğunun anlaşılmasını sağlayan bilgileri, *The Times*'in Konstantinopol muhabiri Philip Graves'e veren Dulles oldu. OSS'de görev aldığı yıllarda Hitler karşıtı Alman subaylarıyla yakın ilişki kurdu; onlar aracılığıyla Almanların V1 ve V2 füze programlarıyla ilgili önemli bilgiler edildi. CIA'nı başına geçince U2 casus uçak projesini hayata geçirdi. Kennedy tarafından görevinden alınsa da, Kennedy suikastını soruşturan Warren Komisyonu'nda görev aldı.

Amerika bize yardım etmiyor, elbet eden çıkar" diyen pragmatist Castro, yüzünü Moskova'ya çevirdi. Ruslar, çok uzaklardaki bu yakın dostu istediğinden fazlasını verecekti. Bu gelişmeler üzerine Amerika, Küba'ya karşı, günümüzde de halen devam eden ekonomik ambargoyu başlattı. Karayipler'in bu kadersiz ada ülkesi süratle Soğuk Savaş'ın en sıcak cephelerinden birine dönüşecekti. Dulles'in ifadesiyle ada, "Başkan'ın emrettiği her şeyi yapabilecekleri bir yer" olmuştu. Moskova'dan gelen heyetlerin Castro'yla verdiği samimi pozlar Washington'dakileri öfke nöbetlerine sokuyordu. *Bu duruma seyirci kalamazlardı!* CIA'nın girişimleriyle adada ekonomik değer üreten her şeye karşı sabotaj kampanyası başlatıldı. Hedefte Küba ekonomisinin bel kemiğini oluşturan şeker kamışı tarlaları vardı. Bu arada Amerikan ajanları Castro'yu ortadan kaldırmak için birbirinden ilginç suikast yöntemleri geliştiriyordu. Bunlardan biri de Küba liderinin o dönem Amerika'da yaşayan eski kız arkadaşlarından

CIA'in halleri Castro'yu güldürüyor!

Küba lideri Castro, Başkan Kennedy'nin saplantısı olmuştu. Ne pahasına olursun devrilmeli ya da ortadan kaldırılmalıydı. CIA bu hedefe ulaşmak için onlarca yol denedi ve hepsinde de çuvalladı. Neler yapmadı ki? Hediye paketiyle zehirli eldivenler yollandı, zehirli purolar hediye edildi. Kendisini öldürmesi için eski kız arkadaşı devreye sokuldu! Ayrıca yüzdüğü sahillerin bombalanması, kendisine zehirli mayo giydirilmesi, talyumla zehirlenerek meşhur sakalının dökülmesi gibi birbirinden parlak projelerse Küba Füze Krizi dolayısıyla iptal edilmişti. Castro bu girişimleri artık öylesine kanıksamıştı ki, söz konusu operasyonları haber yapan Amerikan gazeteleri elinde, basının karşısına geçip Amerikalılarla dalga geçiyordu!

birinin bile kullanılmış olmasıydı. Uzunca bir süre CIA'in eğitimin-den geçen Marita Lorenz, zehirli kapsülle öldürmeyi planladığı devrimci liderle baş başa kalmayı başarsa da, hislerine yenik düşmüş

Amerikan Donanma İstihbaratı'nın deşifre ettiği gizli Japon yazışmaları sayesinde Pasifik Cephesi'ndeki Midway Savaşı'nda Japon donanmasının 300 yıl aradan sonra ilk kez mağlup edildiğini **biliyor muydunuz?**

ve görevi tamamlayamamıştı. CIA'in Castro'yu öldürme girişimleri öylesine rutin bir hal almıştı ki, Küba lideri artık açıktan açığa Amerikalıların bu saplantısıyla dalga geçiyordu. *Bu saplantı daha büyük fiyaskoların da habercisiydi.*

1961 yılı Ocak ayında Beyaz Saray'da yeni bir sima vardı: John F. Kennedy. Çiçeği burnunda başkan daha seçim kampanyası sırasında CIA'in Castro'yu öldürmeye dönük girişimleri hakkında bilgi sahibi olmuştu. Şimdi önünde alması gereken ciddi kararlar vardı. CIA, Küba liderini ortadan kaldırmak için 13 milyon dolarlık özel bir bütçe çıkarmıştı. Florida'da yerleşik 1500 kadar Kübalı, CIA tarafından Guatemala'da silahlı eğitime alındı. Servis, silahlandırıp eğittiği bu devşirme orduyla Castro'yu devirmeyi planlıyordu. Devrimci rejime muhalif Kübalı pilotlarsa paralı askerlere hava desteği vermeleri için Nikaragua'da eğitim uçuşları yapıyordu. CIA her ne kadar bunun gizli bir plan olduğunu sansa da, Kübalı göçmenlerin ikinci adresi haline gelmiş Miami'de sokaktaki çocuklar bile olan bitenden haberdardı. Haliyle Küba'dakiler de 'çocuktan almıştı haberi'. Castro anında olası bir işgale karşı hazırlıklara başladı. Amerikan ordusunun önde gelenleri, '2506 numaralı tugay' adı verilen devşirme orduya dayalı bu plandan uzak durmaya gayret ediyordu. Ancak Kennedy operasyona onay vermekte tereddüt etmedi. Kurmayları daha önceki örtülü operasyonları örnek vererek başarı konusunda garanti vermişlerdi. *Kübalının işini bu kez bitireceklerdi.* Alan Dulles sonuçtan emindi. Kennedy her şeye rağmen operasyonun inkâr edilebilir bir yapıda olmasını istiyordu. Bunun için her ne olursa olsun 2506'ya havadan ve denizden destek verilmemesi karara bağlandı. Gizlilik adına, devşirme ordunun çıkarma yapacağı yer

olarak, önceden belirlenen noktanın yerine son anda Domuzlar Körfezi seçildi. 15 Nisan 1961 sabahı başlayan operasyon daha ilk andan itibaren çuvallamaya başladı. Kübalı asilerin komutasındaki bombardıman uçakları Küba Hava Kuvvetleri'ne ait üsleri imha edemedi. Castro'nun jetleri ilk saldırı dalgasından yara almadan kurtuldu ve ikinci dalgada muhaliflere ait bazı uçakları düşürdü. 17 Nisan'da Domuzlar Körfezi'ne çıkan muhalif ordu, kendisini bekleyen Kübalı askerlerin yoğun ateşiyle karşılaştı. Castro çetin cevaz çıkmıştı. Jetleri, muhaliflere cephane taşıyan ikmal gemilerini de batırınca, 2506 tam anlamıyla kaderiyle baş başa kaldı. 20 Nisan'a gelindiğinde rüya bitmişti. Devşirme ordudan ayakta kalabilenler Amerikan donanması tarafından adadan kaçırılsa da, büyük bir kısmı Castro'ya esir düştü. CIA Başkanı Dulles resmen mayına basmıştı. Nitekim kısa sürede istifa etti. Öfkeli Kennedy, dünya kamuoyuna karşı rezil olmuştu ve CIA'i bin parçaya ayıracağına dair tehditler yağdırıyordu. O tarihten sonra Kennedy'nin CIA ile yıldızı hiç barışmayacaktı.

Tüm bu fiyaskoya karşın Castro'yu hedef alan gizli operasyonlar durmadı. Bu kez komutayı Başkan Kennedy'nin kardeşi Başsavcı Robert Kennedy almıştı. Mongoose Operasyonu (Fırvun Faresi) ile Küba'da Castro'ya karşı bir halk ayaklanması başlatılması hedefleniyordu. Kennedy kardeşler, gereken cesaret ve para verilmesi durumunda Kübalıların büyük bir kısmının rejimi devirmeye hazır olduğuna inanmıştı.

Ama Küba söz konusu olduğunda inanmak başarmanın yarısı olamıyordu. Mongoose de çok geçmeden tarihin çöp sepetindeki yerini aldı. Ne Kübalıların Castro'yu devirmeye ne de Castro'nun dış mihraklar tarafından devrilmeye niyeti vardı.

CIA'in ilk yıllarında resmen nal topladığını; Çekoslovakya'daki komünist darbeyi, İsrail'in Arap komşularını yenebileceğini, Berlin Ablukası'nı ve Sovyetlerin ilk atom bombası denemesini öngöremediğini biliyor muydunuz?

Küba Füze Krizi'yle imaj tazeliyor

CIA'in Amerika'nın başına ördüğü en pahalı projelerden biri olan U2'ler 1962'de ilk kez dişe dokunur bir işe imza atacaktı. Küba üzerinde uçan bu casus uçaklar, adada orta menzilli Sovyet nükleer füzeleri için fırlatma rampaları inşa edildiğini fotoğrafladı. Bunun anlamı gayet açıktı: Moskova'dakiler, Küba'ya yerleşerek bir bakıma Amerika'yı arka bahçeleri yapmışlardı. İstedikleri Amerikan şehrini Küba'dan kolaylıkla vurabilirlerdi. Bir hafta sonra Amerikan nükleer güçleri tam kapasite alarmına geçti. Başkan Kennedy, televizyondan dünyaya seslenerek Rusların bu planını açık etti. *Kararlıydı, füzelerin adaya yerleştirilmesine izin vermeyecekti.* Bu esnada füze taşıyan Rus gemilerinin adaya yaklaşmakta olduğu haberi geldi. Kennedy, Küba'ya karşı deniz ablukası başlattı. Ambargo hatını geçen gemiler batırılacaktı. Amerikan ordusu Küba'yı işgal hazırlıklarına başladı. Dünya kamuoyu gerilmiş, nefesler tutulmuştu. Moskova'dakiler de Washington'ın restine restle karşılık verdi. Rus nükleer füze birimleri de savaş durumuna geçti. Ancak tarafların açıktan birbirlerine diklendiği ve her iki tarafın şahin kanadının kan görmek istediği bu

Amerikan casus uçakları 6 Kasım 1962'de füze taşıyan Rus gemisini Küba'nın Casilda Limanı'nda böyle fotoğraflamıştı. Alçaktan uçan uçağın gölgesi de fotoğrafa yansımış.

Küba Füze Krizi'nde, nükleer savaşın kaçınılmaz olduğunu düşünen Amerikalıların, Beyaz Saray'ın nükleer sığınağına davet edileceklerin listesini hazırladığını biliyor muydunuz?

süreçte kapalı kapılar ardındaki pazarlıklar da devam ediyordu. Kruşçev, Washington'a yolladığı mektupla "Küba'yı işgal etmekten vazgeçin, füzeleri çekelim" demişti. Amerikalılar bu teklifi

değerlendirirken Kruşçev'den ikinci bir mektup daha geldi. Bu kez "Sadece işgalden vazgeçmeniz yetmez, Türkiye'deki Jüpiter füze-

Sam Amca'nın koca kulakları: NSA

Amerikan istihbaratının esas çocuğu her zaman CIA oldu. Lakin asli görevi insan temelli istihbarat (HUMINT) toplamak olan CIA'in üzerindeki yük, gelişen teknolojiyle birlikte daha da arttı. Sadece kişilerin değil, aynı zamanda elektronik haberleşmenin de takip edilmesi

ihtiyacı baş gösterdi. İşte bu ihtiyaçtan hareketle 1952'de Ulusal Güvenlik Teşkilatı (National Security Agency) olarak bilinen NSA doğdu. Doğası gereği hiçbir zaman ön planda olmadı. Zira işi, çaktırmadan dinlemektir. Üstelik ne var ne yoksa! Önce telsiz, telgraf sinyalleriyle başladı, ardından da zaman içerisinde her türlü elektronik sinyalin peşine düştü. Hedefini, 'küresel iletişimden dışı dokunur bilgiler yakalayaarak istihbarat akışındaki boşlukları doldurmak' olarak tanımladı. 1956'daki Süveyş Krizi'nde, yeteri kadar dilbilimcisi ve uzmanı olmadığı için kötü bir performans sergilese de, bu açık kısa zamanda kapatıldı. 50'lerin sonlarına doğru aralarında Türkiye (fotoğrafta Sinop'a inşa edilen dinleme istasyonu), Almanya, Japonya, Kanada ve Libya'nın da olduğu birçok ülkede dinleme istasyonu kuruldu. NSA'nın dinleme ordusuna casus gemiler, uçaklar ve uydular da katıldı. Başta Sovyetler olmak üzere Doğu Bloku tam bir elektronik kafese alındı. 1979'daki İran Devrimi'nin ardından teşkilat, bu ülkedeki dinleme istasyonunu imha etmek zorunda kaldı. NSA sadece yabancı hükümetleri değil, özellikle Soğuk Savaş'ın bitişinin ardından kamuoyunda ECHELON olarak bilinen geniş ölçekli dinleme programıyla, Amerikan ticari çıkarlarını koruma adına, yabancı firmaları da hedef aldı. 11 Eylül saldırılarının ardından asli görevi, Amerika'yı teröre karşı korumak olarak yeniden tanımlandı.

lerini de kaldırın” diyordu. CIA’ın Moskova’daki kaynakları Rus liderin, Kızıl Ordu’nun kurmayları tarafından baskı altına alındığını rapor ediyordu. Rus komutanlar krizden kazançlı çıkmak için Kruşçev’den el yükseltmesini istemişlerdi. Kennedy, hem kendisini hem de Moskova’daki muhatabını sıkıştığı köşeden çıkarmak için iki ayrı mesaj yolladı. Resmî olan ilkinde “gemileri geri çağırması durumunda Küba’yı işgal etmeyeceklerine dair güvence” veriyor, gayriresmî olan ikinci mesajındaysa Jüpiterlerle ilgili talebi de kabul ettiğini iletiyordu. Ancak bir şartı vardı Kennedy’nin; “Jüpiter kısmını kamuya yansıtmayalım, NATO müttefiklerimize karşı şantaja boyun eğmişiz gibi görünmek istemiyoruz” demişti. Füze taşıyan gemiler geri çağırıldı, kriz yatıştı. Türkiye’deki Jüpiter füzeleri de sessiz sedasız söküldü. Özetle her iki taraf da kazançlı çıkmış, Rusların “Burnunuz dibinde füze istemiyorsanız, burnumuzun dibindeki füzeleri kaldırın” politikası işe yaramıştı.

CIA Vietnam’ı da karıştırıyor

CIA’ın Küba Füze Krizi’nde asli işini yapması, yani istihbarat toplayarak sonuca etki etmesi, “Servis sadece işini yapsın, gizli kapaklı operasyonlardan uzak dursun” diyen muhaliflerin elini güçlendirmişti. Lakin 1960’lardan itibaren Amerika’nın Vietnam’daki askerî varlığının artması ve bölgedeki tansiyonun yükselmesi, bu çağrışı yapanların hevesini kursağında bırakacaktı. CIA, kendi değerlendirmelerine göre Kuzey Vietnam birliklerine yapılan hava bombardımanlarının işe yaramadığını düşünüyordu.

CIA’ın ön ayak olmasıyla başlayan Phoenix Operasyonu’yla binlerce sivil Kuzey Vietnamlı katledildi.

Amerika'dan sonraki en büyük CIA merkezinin Vietnam'da kurulmuş olması, servisin burada da rahat durmayacağını gösteriydi. Öyle de oldu. 1967'de uygulamaya sokulan, CIA ile Güney Vietnam istihbaratının ortak operasyonu Phoenix'in hedefi, Kuzey Vietnam altyapısını çökertmek ve Vietkong olarak da bilinen Kuzey Vietnam askerlerinin savaşıma kapasitesini sıfırlamaktı. Tamamen Güney Vietnamlıların inisiyatifine bırakılan operasyon kısa zamanda tam bir işkence ve suikast programına dönüştü; kuzeye dair ne varsa sıfırlanmaya başladı! Aralarında öğretmenler, profesörler, gazetecilerin de olduğu 25 binden fazla kişi öldürüldü. Zaten sivilleri öldürmek, "gerillaya verdikleri desteği azaltmak" için operasyonun temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmişti. 1968-72 yılları arasında terör estiren program, dişe dokunur bir istihbarat elde edilemeden rafa kaldırıldı. Ancak bu buzdağının sadece görünen kısmıydı, zira CIA daha Amerikan askerleri gelmeden Vietnam'da kendi savaşını başlatmıştı. Üstelik bir de uydu-ruk hava yolu kurarak! *Air America* adlı bu hava yolu ile Amerikan gizli servisi, Güney Asya'nın altını üstüne getirdi.

Air America belgesel:
youtu.be/yn-Obnz1aYY

Phoenix Operasyonu:
<http://bit.ly/pMheqa>

CIA'in bu bölgedeki operasyonları, Amerika'nın Vietnam'dan çekilmesiyle birlikte büyük ölçüde azalacaktı. Bu bölgede hiç de iyi bir performans sergileyemeyen servisin Vietnam'daki bir diğer büyük günahı da, Amerikalılara göre tabii ki, 1975'te Güney Vietnam'ın o kadar hızlı düşebileceğini öngörememiş olmaktı. *Zira servis başka cephelerde de dolaplar çeviriyordu...*

Güney Asya'yı bırak, Güney Amerika'ya bak

CIA'in 1966-1973 yılları arasında direktörlüğünü yapan Richard Helms döneminde teşkilat büyük bir eleştiri bombardımanına maruz kaldı. 1974'te kongre üyesi Michael Harrington bombayı patlattı.

CIA, Air America ile iyi uçuşlar diler!

1950'li yıllarda Amerika'nın önceliği İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Güney Asya ülkelerini etkisi altına alan komünizmle mücadele etmek olmuştur. Meşhur Domino Teorisi'ne göre, bu bölgedeki ülkelerden birinin komünizme teslim olması durumunda, diğerleri de peş peşe

yıkılabilirdi. CIA bu senaryonun hayata geçmemesi için işe koyuldu. Önce bölgedeki sömürgelerini kaybetmek istemeyen ve solcu güçlere karşı savaşarak oralarda tutunmaya çalışan Fransa'ya yardımcı oldu, ardından da bizzat kendisi bu savaş üstlendi. Bölgedeki operasyonları için ihtiyaç duyduğu hava gücü gereksinimi öyle bir noktaya ulaştı ki, artık geleneksel yollardan karşılanamaz oldu. Bunun üzerine CIA, Çin'de Amerikalı bir general tarafından kurulan TAC adlı hava yolunu gizlice satın aldı! Adı Air America olarak değiştirildi. Şirket kendi asli işini yaparken, bir yandan başta Laos olmak üzere, bölgedeki birçok ülkede CIA adına mal ve yolcu taşıdı. 80 kadar uçak ve helikopterden oluşan filosu ve '*Anything, Anywhere, Anytime, Professionally*' şeklindeki sloganıyla, onlarca açık ve gizli operasyonda yer aldı. Yeri geldi komünistlerle savaşan yerli işbirlikçilere gıda yardımı olarak canlı hayvan taşıdı, yeri geldi gizli operasyonlara giden sabotaj timlerini. Şirket Amerika'nın Vietnam'dan çekilmesiyle lağvedildi. Hikâyesi 1990 yılında Mel Gibson'ın başrolünü oynadığı *Air America* adlı filmle beyaz perdeye taşındı. Teşkilat, 'CIA pilotlarını serseri gibi' gösterdiği gerekçesiyle filme ateş püskürdü.

Helms'in halefi William Colby⁴ tarafından verilen gizli ifadeyi basına sızdırdı. İfade, Şili'nin sosyalist devlet başkanı Salvador Allende'nin devrilmesinde CIA'in rolünü araştıran bir kongre alt komitesi

4 CIA'in efsane direktörlerinden. OSS'de casusluk kariyerine başladı. II. Dünya Savaşı'nda Avrupa'da Nazilere karşı sabotajlar düzenledi. Vietnam Savaşı öncesi ve sırasında Vietnam'da görev yaptı ve Phoenix Operasyonu'ndan bizzat sorumlu oldu. Norveç ve İtalya'da Gladio ağıının kurulmasında görev aldı. CIA'in daha şeffaf ve hesap veren bir yapıya bürünmesi gerektiğini savundu. Teşkilatın Yom Kippur Savaşı'nı öngörememesi ve Vietnam'daki başarısızlığından dolayı gözden düştü ve yerini 1976'da, daha sonradan ABD başkanı da olacak George H.W. Bush'a bıraktı. CIA'in neredeyse bütün büyük operasyonlarında bir şekilde yer alarak, istihbarat tarihinde bir ekol oldu.

CIA zihinleri kontrol etti mi?

Hayır, etmedi ama etmeye yeltendi diyebiliriz. Aslında bu işi ilk olarak Kore Savaşı'nda Çinliler denemiş, ilaç verdikleri Amerikalı savaş esirlerini konuşturmaya çalıştımıştı. Bazı esir Amerikalı pilotlar, Amerika'yı kınayan demeçler vermiş, bu durum da beyin kontrol girişimlerinin işe yaradığı şeklinde yorumlanmıştı. Savaşın ardından "Karşı taraf ne yapıyorsa biz daha iyisini yapmalıyız" zihniyetiyle hareket eden CIA, MKULTRA adı verilen bir operasyonla resmen zihin kontrolü çalışmalarına

başladı. Bu çerçevede gönüllü olan ya da olmayan onlarca denek üzerinde başta LCD olmak üzere farkı ilaçlar denendi, bunların insan zihni üzerindeki etkileri ölçüldü, hipnoz ve benzeri yöntemlerle istenen zihin faaliyetleri yaratılmaya çalışıldı. 1950'lerde başlayan araştırmalar 60'ların sonuna doğru rafa kaldırıldı. MKULTRA ile ilgili belgelerin büyük bir kısmı imha edildiği için operasyonun insani faturası tam olarak bilinmese de, çalışmalar sırasında en az bir ya da iki kişinin doz aşımı gibi sebeplerle öldüğü kayıtlara girmiş durumda. Komplote teorisyenleri tarafından sürekli gündemde tutulan ve köpürtülen zihin kontrolü çalışmaları, gerçekte çok elle tutulur sonuçlar üretmese de, *Mançuryalı Aday* (the Manchurian Candidate) gibi başrollerinde Frank Sinatra (1962) ve Denzel Washington'ın (2004) oynadığı oldukça ses getiren filmlere ve kitaplara ilham kaynağı oldu. Robert Kennedy'ye suikast düzenleyen Sirhan Sirhan'ın, *Mançuryalı Aday* filminde resmedilen 'zihni kontrol altına alınmış suikastçılardan' biri olduğu öne sürüldü.

önünde verilmişti. İfadeye göre CIA, Allende'nin daha 60'larda siyaset sahnesine çıkmasından itibaren göreve gelmesini engellemek için kesenin ağzını açmıştı. Ülkedeki medyanın, siyasetçilerin ve sivil toplum örgütlerinin bir kısmının yanı sıra, önemli kişiler de Allende'ye karşı güçlerini birleştirmeleri adına 'yemlenmişti.' Servis bununla da kalmamış, ülkede askerlerin yönetime el koyabilmesi için gereken kargaşa ortamının yaratılmasında da rol oynamıştı. Tüm bunların sonunda Allende, 1973'te darbeyle alaşağı edilmiş, Washington rahat bir nefes almıştı. Allende'nin yerine gelen Augusto Pinoşet, binlerce kişiyi işkenceden geçirtip öldürtecek; ülkeyi tekrar Amerikan yürüncesine sokacaktı. Kongre üyesi Harrington'ın bu

En sportif casus: Moe Berg

İstihbarat tarihinin gelmiş geçmiş en renkli kişiliklerinden biri olduğu tartışılmaz olan Moe Berg, sadece 'catcher' (yakalayıcı) mevkiinde oynayan ünlü bir beyzbol oyuncusu değil, aynı zamanda sıkı bir akademisyendi de! CV'sine bir de casusluğu ekleyince, sıra dışılığı perçinlenecekti. Sorbonne Üniversitesi'nde felsefe

okuyan Berg, aynı zamanda Princeton ve Colombia üniversitelerinde hukuk eğitimi almıştı. Günde on gazete okuyor, çok sayıda dili akıcı şekilde konuşabiliyordu. 4 ayrı takım için 15 yıl boyunca beyzbol liginde ter döktü. Bu özellikleriyle OSS'in dikkatini çekmekte gecikmedi. 1934'te seçildiği lig karmasıyla Japonya'ya turneye gitti. Akıcı Japoncasını kullanarak Tokyo'da bir otelin çatısına çıkıp, kimonosunun altına gizlediği kamerayla çekimler yaptı. Bu görüntüler, sekiz yıl sonra Tokyo'yu bombalayan General James Doolittle'in ilk hava saldırısını planlamasında büyük rol oynayacaktı. Yine bir başka turne sırasında Norveç'de Nazilerin nükleer araştırmalar yaptığı bir tesisi görüntüledi. 1943'de profesyonel kariyerini noktalayıp resmen OSS için çalışmaya başladı. Zürih'te, akıcı Almancasını da kullanarak, Almanların atom bombası projesinin başkanı Werner Heisenberg'i izledi. Görevi gereği, diğer Almanların bomba yapmaya yakın olduğuna ikna olursa, Heisenberg'i öldürecekti. Çekoslovakya'daki bir görev sırasında Rus askerleri Berg'i durdurdu. İzin kâğıdını sordular. Sorunsuz bir şekilde geçip gitti. Gösterdiği aslında Texaco petrol şirketi tarafından yazılmış resmî bir yazıydı. Rus askerleri, evrakta şirketin günümüzde de kullanılan amblemi olan kırmızı yıldızı görünce ikna olmuşlardı!

Berg savaştan sonra CIA adına çalışmaya başladı. Rusların atom çalışmaları hakkında bilgi topladı. Ömrünün son yirmi yılını çalışmadan geçirdi. Üzerinde resmi olan beyzbol kartı CIA merkezinde, sadece ona tanınan bir ayrıcalık olarak sergilenmekte.

çabalarına karşın Helms, Allande'yi devirmediklerini söylemeye devam etti. Ancak delillerin inkâr edilemez boyutlara gelmesi üzerine kongreye yalan ifade vermekten dolayı suçlu bulundu. Tecilli hapis cezası alarak, CIA tarihinde yalancılıktan hüküm giyen ilk direktör olarak tarihe geçti. Helms daha sonradan yaptığı açıklamada, "İşin kuralı gizlilikti. Her şeyi ona uygun olarak yaptık. Gün gelip birilerinin yaptıklarımızı didikleyeceğini düşünerek çalışmıyorduk" diyecekti. Bu arada Colby, sadece Nikaragua'da olanları anlatmakla kalmamış,

Allande devrilmiş, Amerika rahat bir nefes almıştır. Washington destekli Şilili General Pinochet artık ülkenin tek hâkimidir. Amerikan derin devletinin önemli ismi, başkanların akıl hocası Kissinger, Pinochet'den ilgisini eksik etmeyecektir.

aynı zamanda teşkilat içindeki onlarca masumun kariyerine son veren köstebek avına da bir son vermişti.

Reagan geliyor, CIA şaha kalkıyor

Vietnam Savaşı, savaşa karşı oluşan barış cephesi ve Watergate Skandalı gibi konu başlıklarının esir aldığı 70'li yıllar CIA için oldukça güç geçti. Teşkilat yoğun eleştirilere maruz kalmış, Amerikan fsi servisin her adımını mercek altına almıştı. Bu durum, Hollywood kökenli Ronald Reagan'ın başkan olduğu 80'li yıllarla birlikte değişecekti. CIA onun gelmesiyle rahat bir nefes aldı, tekrar pazılarını şişirdi. Beyaz perdede genellikle kötülere göz açtırmayan kovboy karakterlerini canlandıran Reagan, bu tutumunu siyasete de taşıdı. Kendi deyimiyle 70'ler 'oldukça yumuşak' geçmişti. Başrolünü oynadığı filmin kötü adamı olarak gördüğü Ruslara karşı daha kararlı bir tutum alınması gerektiğine iman etmişti. 'Şeytan İmparatorluğu' olarak isimlendirdiği Sovyetler Birliği'ne karşı açtığı Haçlı seferinde Başkan Reagan cepheye

ABD Başkanı Truman'ın CIA'in kurulmasına ilk başta karşı çıktığını ve ordunun, Dışişleri Bakanlığı'nın ve FBI'ın bu konuda kendisini hararetle desteklediğini biliyor muydunuz?

yeni bir kurmay sürdürdü. Bu, örtülü operasyon konusunda oldukça maharetli bir isim olan CIA'nın yeni direktörü William Casey'den⁵ başkası değildi. İkilinin bu gizli kapaklı operasyon merakı ortalığı daha da karıştıracaktı.

CIA, İran, İsrail: İrangate Skandalı!

CIA 1980'lerin başından itibaren Nikaragua'daki Marksist Sandinist hükümeti devirmeyi kafasına koymuştu. 1930'lardaki Amerikan işgaline karşı direniş hareketini başlatan Augusto César Sandino'nun sempatizanlarından oluşan bu hükümet, bu ülkeyle zaten kapanmamış bir hesabı olan Washington kurmaylarını daha da kızdırıyordu.

80'lere damgasını vuran Amerikan Başkanı Ronald Reagan dünyanın dört bir yanında komünizmle savaşmaya yemin etmişti.

Destekledikleri Anastasio Somoza aracılığıyla Sandino'yu ortadan kaldırıp, 1979'a dek bu ülkeyi Somoza sayesinde parmaklarında oynatan Amerikalılar, 1979'da iktidarı geri alan Sandinistlere öfkeliydi. CIA yeni bir darbe için bu ülkedeki sağcı gerillaları finanse etmeye başladı. Lakin kongre bu finansmanı veto etti. Acilen para bulunması gerekiyordu.

Bu arada Reagan hükümeti bir yandan Sandinistlerle uğraşırken, diğer yandan da Lübnan'da Hizbullah tarafından esir tutulan Amerikalı rehinelere kurtarmaya çalışıyordu.

5 Casusluk kariyeri OSS'de başladı; II. Dünya Savaşı'nda Avrupa'da istihbarat peşinde koştu. CIA'nın başına geçince Başkan Reagan'ın Sovyet karşıtı dış politikasının bir numaralı mimarlarından oldu. Afganistan'daki mücahitlerin silahlandırılmasına dayalı Cyclone Operasyonu'nu yürüttü. Amerikan'ın çıkarları doğrultusunda diğer ülkelerin iç ve dış işlerine müdahale edilmesine dönük sınırlamalar onun zamanında kaldırıldı. İrangate Skandalı için kongrede sorgulanmasına saatler kala öldü.

CIA, Nikaragua'da solcu hükümete karşı çarpişan kontrgerillalarını desteklemek için elinden geleni ardına koymadı.

Reagan'ın kurmayları İran'ın Hizbullah üzerindeki etkisini kullanarak sonuca gidebileceklerini fark etti. Bunun üzerine Amerikalılar resmî devlet politikasına göre yeminli düşmanları olan İran'a, el altından "Sana ihtiyaç duyduğun silahları verelim, sen de Hizbullah'ı ikna et" mesajı uçurdular. Tahran'dakiler fikri çok sevdi. Ama bir sorun vardı. Amerika'nın İran'a silah satması yasaktı. Amma velâkin Washington'da numara çoktu. İran'ın bir başka yeminli

düşmanı İsrail'in aracı yapılmasına karar verildi! CIA'nın çarklarını çevirdiği tezgâh 1985'te işleme başladı. İsrail üzerinden silahlar İran'a satılıyor, İran

CIA'in efsane direktörlerinden William Colby'nin emekli olduktan sonra, ünlü *Spycraft: The Great Game* adlı bilgisayar oyununun hazırlanmasında danışmanlık yaptığını **biliyor muydunuz?**

İrangate Skandalı:<http://bit.ly/nlFEJv>

Hizbullah'ı ikna etmeye çalışıyor, silah paraları Washington'a akıyordu. Bu arada gelen bu tatlı paranın bir kısmı, kontrgerillalarına aktarılıyordu. Dünya kamuoyu Amerika ve İsrail'in,

İran'ın bir numaralı düşmanı olduğuna inanadursun, kapalı kapılar ardında dehşetengiz bir film çevriliyordu. Lakin 1986'da Sandinist hükümetin gerillalara silah nakleden bir pilotu yakalamasıyla takke düşecek ve kel görünecekti. Pilotun CIA adına silah taşıdığı anlaşıncı, Amerikan Ulusal Güvenlik Konseyi'nden Albay Oliver North, hadisenin tüm sorumluluğunu üstlendi. Direktör Casey de skandaldaki rolünden dolayı bombardıman altındaydı. Baskılara dayanamadı ve 1987'de istifa etti.

Mücahitlerin can dostu CIA

CIA'in örtülü operasyonlarından payına düşeni alan ülkelere biri de Afganistan'dı. Sovyetler 1978'de bu ülkeyi işgal edince, Afganistan Amerika'nın bir numaralı önceliklerinden biri oldu. *Düşman oradaydı ve ne pahasına olursa olsun oradan çıkartılmalıydı.* Kızıl Ordu'ya karşı canla başla ülkelerini savunmaya çalışan mücahitler, CIA'in bol keseden desteğiyle karşılaştı. Silah, cephane, mayın, iletişim cihazları ve en önemlisi de karadan havaya atılabilen portatif Stinger füzeleri, CIA'in mücahitlere yaptığı yardımın önemli kalemleri arasındaydı. CIA, maddi yardımlarının yanı sıra askerî danışmanları aracılığıyla akıl da veriyor, adeta Afganistan'da Rusya'yla örtülü bir savaş sürdürüyordu. Bu dolaylı ilişkilerin aracı-sıysa Pakistan oldu. 1985'e gelindiğinde CIA'in mücahitlere yaptığı

nakit yardımı yıllık 250 milyon doları bulmuştu. Stinger füzeleri Sovyet hava kuvvetlerine nefes aldırmayınca, Kızıl Ordu askerleri yabancıları oldukları bir coğrafyada ağır hava desteği

CIA'in Afgan mücahitlerini Sovyetlere karşı destekleme konusunda başlangıçta gönülsüz olduğunu; bu yardımın Sovyetleri, Pakistan'ı ve hatta ardından da Suudi Arabistan'ı işgal etme yönünde kışkırtabileceğinden endişe ettiğini *biliyor muydunuz?*

olmaksızın mücahitlere daha fazla dayanamadı ve nihayet Ruslar 1989'da Afganistan'dan çekilmek zorunda kaldı. CIA, Ruslara, Afgan savaşını kazanamayacaklarını göstermişti. Teşkilatın istihbarat toplamayı bırakıp, bizzat örtülü operasyonlara girişmesi Afganistan'da işe yaramış görünüyordu. CIA yıllar sonra Afganistan'a tekrar dönecekti. Lakin bu kez yardımcı olarak değil, bizzat işgalci olarak...

CIA'ın Stinger füzeleriyle donattığı Afgan mücahitleri Sovyet Hava Kuvvetleri'nin canına okumuştur.

Afganistan işgali ve CIA:

<http://bit.ly/n7ajja>

Köstebek ama ne köstebek!

90'lı yıllarda imajını parlatmaya soyunan CIA, bu kez de köstebek skandalıyla sarsıldı. Ama ne sarsılma! Servisin Sovyet Karşı İstihbarat Masası Şefi Aldrich Ames'in bizzat Sovyetler adına çalıştığı ortaya çıkmıştı! Ames, 9 yıllık ihaneti boyunca Rusya'da

Ankara'dan bir köstebek geçti

CIA'e hayatının en büyük şokunu yaşatan Aldrich Ames'in ilk uluslararası görev yeri, casus romanlarında hep egzotik bir yer olarak lanse edilen, doğu ile batının çakıştığı ve gizli servislerin cirit meydanı Türkiye olmuştu. Tüm gizli servislerin odaklandığı Ankara'da, Amerikan Elçiliği'nde çalışmaya başlayan, yabancı dil bilgisi sağlam ve kalemi kuvvetli Ames'in görevi, CIA adına Sovyetler lehine çalışacak yeni ajanlar bulmaktı. İlginçtir, bu iş için kendisine örtülü ödenekten yığınla para aktarılmasına rağmen, Ames, Ankara'da CIA

adına çalışabilecek tek bir ajan bile devşirememişti! Kendisini değerlendirmekle görevli üst düzey bir amiri onun için, "Yolun başında olan ama ilerisi için hiç de ümit vermeyen bir hayal kırıklığı" demişti.

Casus uyduların faydası!

Çoğunlukla saldırgan emellerin göstergesi olarak kabul edilen casus uyduların, tam aksine, uluslararası gerginlikleri azaltmada önemli bir rolü olduğunu biliyor muydunuz? Bakın bununla ilgili olarak Amerikan eski başkanlarından Lyndon Johnson, 1967'de, tüm Sovyetler Birliği'ni gösteren casus uydusu fotoğraflarını ilk kez gördükten sonra ne demiş: "Bu geceden itibaren düşmanın ne kadar silahlı olduğunu biliyoruz. Tahminimizin çok altında çıktı. Yapmamız gerekmeyen işler yapıyor, beslememize gerek olmayan

korkular besliyormuşuz." Bu arada ilk casus uydunun Amerikalılara ait Corona olduğunu hatırlatalım. Corona'nın geçtiği ilk fotoğraf (yukarıda), 18 Ağustos 1960'ta, Sovyetler Birliği'nin kuzeydoğu ucundaki Mys Shmidtta askerî havalimanına aitti. Amerikalılar, U2 hadisesinden sonra Corona programına hız vermişlerdi. Corona'lar, 1959-72 yılları arasında özellikle Rusya ve Çin'i gözlemlemede kullanıldı.

Corona:

<http://bit.ly/qB4CXq>

CIA adına faaliyet gösteren 30 kadar ajanı deşifre etmiş, bunlardan bir kısmı idam edilmişti.

Ames'in ihaneti Rusya'daki diğer Batılı gizli servis ajanlarının da yakayı ele vermesine neden olurken, yüz kadar gizli operasyonun da suya düşmesiyle sonuçlanmıştı. Lakin Ames'in ihbar ettiklerinden biri, KGB'de İngilizler adına 9 yıl boyunca köstebeklik yapan Oleg Gordievsky, 1985'te Batı'ya kaçmayı başaracak ve onun verdiği bilgilerden çok ama çok uzun bir süre sonra Ames'in "sızıntı yaptığı" anlaşılacaktı. Ames'in, istihbarat tarihindeki çoğu benzerinin aksine

siyasi bir angajmanı, ideolojik bir romantizmi yoktu; tek motivasyonu paraydı. Böylelikle paragöz Ames, Sovyetler çöktükten ve KGB yerini FSB'ye bıraktıktan

Karanlıktaki karıncayı bile uzaydan gördüğüne inanılan NSA'nın Hindistan'ın 1998'de gerçekleştirdiği nükleer denemeyi önceden tespit/tahmin edemediğini biliyor muydunuz?

Anahtar kelimeleri gir, füzeleri bul!

Casus uyduların 60'lardan itibaren kullanıma girmesiyle birlikte yabancı gözlerin görebildiği alanların büyüklüğü de inanılmaz bir şekilde arttı. Uzaydan milyonlarca fotoğraf yağıyordu. Dişe dokunur bir şey bulmak, samanlıkta iğne aramaktan farksızdı. Lakin uzmanlar bunun da çaresini bulmakta gecikmedi. Ruslar, nükleer füze fırlatma rampalarını genellikle ağaçlık alanların içerisinde gizliyordu. Ayrıca bu nükleer füzeleri rampalara taşıyan özel demir yolları, üzerlerinde taşınan yükün hassas

doğası gereği, keskin dönüş yapamıyordu. Bunun üzerine uzmanlar uyduları, "ağaçlı alan" ve "geniş virajlı demir yolları" kelimeleriyle tekrar programlayarak nokta atışı yapmaya başladı.

sonra da Ruslara çalışmaya devam etti. İlginçtir Ames vakası, filmlere konu olan heybetli ve de yenilmez CIA imajını yerle etmişti. Daha sonradan gizli belgeleri nasıl sızdırdığı sorulduğunda şöyle cevap verecekti: "Koltuğumun altına alıyor ya da plastik bir torbaya koyarak, sanki çok sıradan bir iş yapıyormuşum gibi elimi kolumu sallayarak servisten çıkıyordum!" Üstelik Ames, bu belgeleri genellikle doğrudan Sovyet Büyükelçiliği'ne giderek kendisi elden teslim ediyordu. Zira CIA'deki Sovyet masasının şefi olduğu için Ruslarla içli dışlı olması konusunda yetkisi vardı. Bu da ihanetini fazlasıyla kolaylaştırmıştı. Dahası da vardı. Ruslardan hizmeti karşılığı aldığı 3 milyon dolarla oldukça şaşıaalı bir hayat sürmesi de kimsenin dikkatini çekmemişti. CIA adeta aymazlığın kitabını yazıyordu. Teşkilat bir sızıntıdan şüphelenmeye başladığında, Ames, Rusya'daki tüm gizli CIA operasyonlarını çoktan deşifre etmişti bile. Rusların elinden İngiliz gizli servisi MI6'in yardımıyla kurtulan Gordiesky, Amerika'yı da sık sık ziyaret ediyor, üniversitelerde dersler veriyordu. Hatta bir keresinde CIA merkezinde

Aldrich Ames röportaj:

<http://bit.ly/qYm2KF>

<http://bit.ly/nkknKw>

Uyanık CIA ajanı FBI ajanlarını nasıl atlattı?

Ruslar için çalışan Amerikalılar doğal olarak Ames'den ibaret değildi. Sovyetler Birliği'ne iltica eden CIA ajanlarından Edward Lee Howard, kendisini takip eden FBI ajanlarını atlattmak için ilginç bir yola başvurmuştu. Karısı arabayı sürerken kendisi arka koltukta oturduğu halde ön koltuğa cansız bir manken

yerleştirip, başına da bir beyzbol şapkası geçirdi. Uygun bir yerde Howard arabadan atlarken, karısı hiçbir şey olmamış gibi arabayı eve sürdü. Evde daha önceden Howard'ın kaydettiği bir kaseti kullanıp telefon açarak, ertesi sabaha sahte bir randevu ayarladı. Telefonları dinleyen FBI, Howard'ı sabahki toplantıda suçüstü yapmak için hazırlanırken, neredeyse 24 saat kazanan deneyimli ajan sırı kadem bastı. Karısı bu planı gayet soğukkanlı bir şekilde hayata geçirdi, çünkü o da CIA ajanıydı! Howard 2002'de Moskova'da öldü.

Ames'le de tanışmıştı. Yıllar sonra o anı *"Bana çok sıcak ve nazik davrandı. Sanırım ihaneti sonucu idam edilmeyip, kellesini kurtaran tek kişi ben olduğum için bana saygı göstermişti."* sözleriyle anlatacaktı.

CIA, Ames'ten ancak 1991'de şüphelenmeye başladı ve FBI'ı devreye soktu. Usta casusu izlemeye alan FBI ajanları Ames'in Venezuela Caracas'da Ruslarla buluştuğunu tespit etse de Ames, ancak Moskova'ya CIA adına yapacağı bir ziyaret öncesinde, 1994'te tutuklanacaktı. Affedilme seçeneği kapalı olarak ömür boyu hapis cezası alan Ames halen hapiste.

CIA, kelimenin tam anlamıyla Komünist Sovyetlerle mücadele için kurulmuştu. Her ne kadar 1947'den bu yana onlarca skandala, fiyaskoya imza atsa da, Amerikalılara göre Soğuk Savaş olarak bilinen bu küresel mücadeleden galip çıkan CIA oldu. Soğuk Savaş'ın bitmesinden yıllar sonra Kızıl Meydan'da bir tur atan William Colby, duygularını şöyle özetlemişti: *"Tüm hayatımı verdiğim bir mücadeleden galip çıkmanın verdiği hisle adeta zafer yürüyüşü yaptım."*

Hedef: El Kaide, Mekân: Tüm dünya

11 Eylül saldırılarının ardından kendisini ‘terörle savaşa’ adayan Amerika’nın bu yolda kullandığı en büyük silah, doğal olarak CIA oldu. 2003’te Irak’ın işgaliyle sonuçlanan sürece dek teşkilat, hem saldırıların sorumlusu olduğu ilan edilen El Kaide üyelerinin peşine düştü, hem de Irak ve Afganistan’ın işgali öncesi ve sonrasında yaptığı operasyonlarla işgale destek verdi. 10 yıldır devam eden Afganistan operasyonunda CIA, insansız uçaklarla gerçekleştirdiği saldırılarla onlarca El Kaide mensubuna suikast düzenlerken, aynı zamanda yüzlerce sivil de öldürdü. Servisin terörle savaş macerasında en büyük dönüm noktasıysa 2011 Mayıs’ında El Kaide lideri Usame bin Ladin’in Gerenimo Operasyonu sonucu Pakistan’da öldürülmesi olacaktı. Buna karşın liderlerini kaybeden El Kaideciler durmadı. O tarihten itibaren hem Afganistan hem de Pakistan’daki hedeflere dönük intikam saldırılarına hız verdiler. Amerika’ysa elini daha da yükseltti ve 1 Temmuz 2011’den itibaren Savunma Bakanlığı’na geçen CIA Başkanı Leon Panetta’nın ağzından örgüte meydan

ABD Başkanı George W Bush (sağda) 11 Eylül saldırılarından sonra Langley’deki CIA merkezini ziyaret ediyor. Hemen yanında ona eşlik eden isimse 1997-2004 yılları arasında CIA direktörlüğü görevini yürüten George Tenet, 11 Eylül saldırılarından sonra Amerikan dış politikasının en önemli oyuncusu oldu. Halen İslam coğrafyasındaki gizli-açık operasyonlarını son hız devam ettiriyor.

CIA yine Afganistan'da ama...

Sovyet işgalinde Afgan mücahitlerine verdiği destekle Sovyetlerin hezimetinde uğramasında başrol oynayan CIA, yıllar sonra tekrar Afgan dağlarını mesken edinecekti. Lakin bu kez devran değişmiş, eski dostlar düşman olmuştu. 11 Eylül'ün faturasını El Kaide ve Taliban'a kesen Amerikan yönetimi, CIA ajanlarını ve fotoğrafta görüldüğü gibi CIA özel timlerini Afgan coğrafyasına yığarak süreklilikli avı başlattı. Sovyetlere karşı verilen Afgan cihadının önemli mücahit komutanlarından olan ve o dönem CIA tarafından desteklenen Gülbeddin Hikmetiyar, teşkilatın peşine düştüğü isimlerden sadece biriydi. Usame Bin Ladin öldürülmesiyle moral kazanan CIA, diğer El Kaide liderlerini de etkisiz hale getirmeden bölgeden çekilmek niyetinde olmadığını gösteriyor.

okudu. Panetta, bakanlığı devralır almaz Afganistan'a yaptığı ziyarette, Bin Ladin'in öldürülmesinden sonra örgüt ile bağlantılı olduğu iddia edilen yaklaşık 20 liderin öldürülmesi için operasyon başlattıklarını açıklıyordu. Panetta, El Kaide'nin Yemen kolunun liderlerinden Enver El Evlaki ve Bin Ladin'in yerine geçen Eymen El Zevahiri'nin isimlerini zikrederek, CIA'nın Yemen, Afganistan ve Somali'de yeni operasyonlara hazırlandığını söyledi. Bakan bir bakıma önümüzdeki günlerde de İslam coğrafyasından ölümler haberlerinin gelmeye devam edeceğini haber veriyordu.

11 Eylül'ün ardından NSA'nın Bush hükümetinin baskısıyla illegal bir şekilde Amerika'dan ülke dışına yapılan tüm telefon konuşmalarını dinlediğini; New York Times gazetesinin bu gerçeği bildiği halde "ulusal güvenlik gerekçesiyle" 2005'e dek bunu haberleştiremediğini biliyor muydunuz?

Colin Powell: CIA beni kandırdı

ABD eski Dışişleri Bakanı Powell, Irak'ın 2003'teki işgalinden önce BM'de Irak'ın kitle imha silahları olduğu yönündeki konuşmasıyla belki de olası bir operasyona mesafeli yaklaşan milyonlarca kişinin aklını çelmişti. Lakin 2005'te yaptığı açıklamayla sadece milyonların değil, bir şekilde kendisinin de kandırıldığını itiraf ediyordu. ABC kanalında

yayımlanan röportajında Powell, Birleşmiş Milletler'deki konuşmasında Irak ve Saddam Hüseyin rejiminin kitle imha silahlarına sahip olduğunu ve bu durumun dünya için bir tehdit teşkil ettiğini savunduğu için kendisini "çok kötü" hissettiğini söylemişti. Irak'ın sözde kitle imha silahlarıyla ilgili çarpıtılmış bilgiler için Powell, "Bu belgeler bize verildiğinde CIA içinde bazı kişiler, söz konusu belgelerin kaynaklarının güvenilir olmadığını biliyordu. Buna rağmen bize bir şey söylemediler" diyordu. Eski Dışişleri Bakanı "Irak'ta kitle imha silahları var" tezlerini tüm dünyaya karşı savunmasının hayatı boyunca üzerinde bir leke olarak kalacağını da söylemişti.

Evet, yarım asırlık mücadelesinin ardından baş düşmanı Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldıran CIA, uzunca bir süredir "yeni düşmanı-na" karşı savaşıyor. Irak, Afganistan ve Pakistan gibi Amerika'nın terörle savaş doktrini çerçevesinde askerî operasyonlara giriştiği ülkelerdeki saldırgan faaliyetlerinin yanı sıra; terörle savaş, uluslararası suçlar, sanayi casusluğu ve nükleer silah kaçakçılığı gibi alanlarda da düşman kovalamaya devam ediyor.

Her zaman olduğu gibi... Hem yasal hem de yasal olmayan yöntemlerle...

KGB 'Düşman Kardeş'

"Sovyetler Birliği'nde iki kanal vardı. Birinci kanalda sürekli rejim propagandası olurdu. İkinci kanaldaysa 'Derhal birinci kanala geç!' diye bağırarak bir KGB ajanı."

Yakov Smirnoff

Ukraynalı komedyen ve ressam

Demir Perde'nin süratle eridiği günlerdi. 22 Ağustos 1991 akşamı Moskova'daki meydanları dolduran demokrasi aşığı kalabalıkların alaşağı ettiği heykellerden biri de KGB binasının yakınlarındaki Lubyanka Meydanı'na tepeden bakan Felix Edmundovich Dzerzhinskiy'ye aitti. Sistemin kurucusu Lenin'in yakın arkadaşlarından biri olan

Sovyet istihbaratının babası: Demir Felix

Yirmili yaşlarını devrimciliğe uğruna hapislerde tüketmiş, 100 kişinin sığırdığı 15 kişilik hücrelerde geçirdiği zor zamanlarda kendisini hapse tıkan Çarlık rejimine dış bilemişti. Sonradan bu anları "eşsiz bir eğitim" şeklinde tanımlayan Dzerzhinskiy'nin ölene dek tek bir aşkı oldu: Davası. Hiçbir

lüksü, hobisi, entelektüel uğraşı yoktu. Duyguları alınmış gibi yaşardı. "Demir" lakabını fazlasıyla hak ediyordu. Lenin gibi o da kan dökülerek yerleştirilen Fransız Devrimi'nin hayranıydı. Adeta inzivada yaşadı. Kelime dağarcığındaki en baskın kelimeler "hain" ve "işbirlikçi" oldu. Tabutunu taşıyacak kadar Lenin'e yakındı. Tavizsiz bir komünist olarak devrime muhalif olanların canına okudu. Çeka'nın başındaki icraatlarıyla "devrimin kılıcı" olarak isimlendirilmeyi hak etti. Sovyet döneminin önde gelen kahramanlarından biri olarak adı farklı Sovyet cumhuriyetlerindeki 6 şehre verilmiş, önemli günlerdeki törenlerde posterleri omuzlarda taşınmıştı. Demir Perde'nin yıkılışıyla birlikte meydanlardan temizlenen ilk heykeller arasındaydı onunkiler de vardı. Bununla birlikte Rus istihbaratçıların gözündeki sembolik ağırlığını günümüzde de sürdürüyor.

Dzerzhinskiy, bir bakıma sistemin karanlık yüzünün de temsilcisiydi. O, Sovyetler Birliği'nin ilk gizli servisi olarak kabul edilen Çeka'nın kurucusuydu. Komünist sistemin dağılmasıyla rahat bir nefes alan kalabalıklar, 14 tonluk devasa heykelin yıkılışını üzerinde tepinerek kutlarken; her biri bundan kısa bir süre önce böylesi bir şeyi akıllarından bile geçirmenin ne kadar ölümcül olabileceğinin farkındaydı. Bolşeviklerin 1917 Ekimi'nde gerçekleştirdiği devrimin ardından Çeka, yeni rejime yan gözle bakan tüm muhaliflerin korkulu rüyası, kanlı bir sindirme operasyonunun kötü adamı olmuştu.

Bolşeviklerin 1919 Mayıs'ında Moskova'daki Komünist Enternasyonal'da aldıkları "Gerekirse güç kullanmak da dâhil olmak üzere her yola başvurarak uluslararası burjuvaziye devirme ve uluslararası bir Sovyet Cumhuriyeti kurma" kararı, dünya genelinde bir devrim özlemine işaret ediyordu. Rus gizli servisleri bu amaç uğruna önlerine ne çıkarsa devirecekti.

Aslına bakılırsa Ruslar için devlet terörü kendisine yabancı olmadıkları bir kavramdı. Çarlık Rusyası'nda özellikle "korkunç" lakaplı İvan ve Büyük Petro gibi Çarlar, kurdukları terör ve casusluk ağlarıyla iktidarlarını pekiştirmişler, ileriye dönük bir zalimlik ağının temellerini atmışlardı. Söz gelimi İvan'ın yakın çevresinden güvenebileceği kişilerden oluşturduğu, mensuplarının Çar'a olan sadakatlerinden dolayı "Çar'ın köpekleri" olarak isimlendirildiği bir tür danışma heyeti olan ama zamanla bir terör ve idam mangasına dönüşen Oprichnik'i, Rus topraklarındaki ilk gizli servis olarak kabul edilebiliriz. Onu, eli ayağı daha bir düzgün ve bir o kadar da zalim Okhrana takip etti. Çar ve ailesinin güvenliğinden sorumlu bir tür gizli polis gücü olan Okhrana, sadece yerli haleflerine değil, Nazi Almanyası'nın gizli polisi Gestapo'ya da ilham verecekti. İşte Sovyetler Birliği'nin liderleri, Çarlık Rusyası'ndan süzülüp gelen bu göz korkutma kültürünün temelleri üzerinde hem Rusları hem de Rus olmayan milyonlarcasını canından bezdirecek bir istihbarat ve terör ağı kurmaya hazırlanıyordu.

Lenin'in ölümünün ardından ipleri ele alan Stalin, Çeka'nın da bir alt birim olarak kendisine bağlandığı

Çarın köpekleri OPRICHNIK

Her şeyden şüphe eden paranoyak Çar İvan'ın düşmanlarına göz açtırmadılar. Sivil halka saldıktan korku, efsanelere bile konu oldu. Papazlarınkini andıran siyah elbiseler giyer, korkunç imajlarını daha da pekiştirmek adına siyah atlara binerlerdi. Kesik köpek başı ve süpürge sembolleriydi. Kimilerine göre köpek, Çar'ın düşmanlarının kokusunu almayı, süpürgeyse onları yeryüzünden süpürüp atmayı sembolize ediyordu. Zamanla gerçeklerle efsaneler birbirine karıştı ve Oprichnik'e mensup 300 seçme adamın Çar'la birlikte Kremlin'de yaşadığına, sapık ayinler düzenlediklerine dair hikâyeler aldı başını gitti. Hikâye olmayan tek şeyse döktükleri kan ve bunu yaparken sergiledikleri akıl almaz "yaratıcılığı". Kaynar suya adam atmak, ellerini ayaklarını atlara bağlayıp parçalamak ve büyük şişlere geçirip yakmak gibi... Zamanla hantallaşmaya ve Çar'a yarardan çok zararları dokunmaya başlayınca İvan tarafından 1572'de lağvedildiler.

Çar'ın gözleri OKHRANA

Kimlik bilgilerinin sürekli kişinin üzerinde taşınması, konutlarda oturanların kimlik bilgilerini yetkili makamlara iletmesi gibi günümüzün genel kabul görmüş uygulamalarının mucidi Okhrana'ydı. Amaç Çar'ın muhaliflerini daha sıkı kontrol edebilmektir. 1883 yılında Paris'te açtığı büroyla Fransa'daki Çarlık rejimi karşıtlarını izledi. Rusya'daysa hem liberalleri hem de komünistleri gözetliyordu. Lenin'in yakın çevresine kadar sızmayı başarmıştı. Bununla birlikte halefleri ya da selefleri kadar kan dökmeyi, daha insafliydi. Daha çok ya köylü isyanlarını ya da krallık ailesini veyahut hükümet görevlilerini hedef alan suikast girişimlerinin faillerini bastırmak için silaha sarıldı.

yeni güvenlik aparatı NKVD ile kan dökmeye devam etti. Bu yıllarda NKVD, yeni Sovyet liderinin kişisel terör aracı olacaktı.

İleride KGB'ye dönüşecek olan NKVD sayesinde Stalin, ülkenin ve partinin kontrolünü tamamen ele aldı. Özellikle hem rejimin hem de kendisinin muhaliflerini (ki genellikle ikisi de aynı kapıya çıkıyordu!) ortadan kaldırmak için başlattığı "Büyük Temizlik" kampanyasının yürürlükte olduğu 1936-38 yıllarında NKVD milyonların¹ kanına girdi. İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte Sovyetlere karşı savaşan ülke askerleri de NKVD'nin korkunç yüzüyle tanıştı. Her millettten savaş esirleri, servisin denetimindeki kamplarda ölesiye çalıştı. NKVD ajanlarının 1940'ta Polonyalı on beş bin asker ve sivil, Rusya'nın Smolensk şehri yakınındaki Katın Ormanı'nda ellerini arkadan bağlayıp başlarına kurşun sıkarak tek tek öldürmesi, istihbarat tarihinin en acımasız kıyımlarından

1 NKVD, 1937-38 yılları boyunca, 1,5 milyon kişiyi gözaltına almış; bunlardan 680 bini idam edilmişti. Bununla birlikte bazı uzmanlar Sovyet arşivlerindeki rakamların güvenilmez olduğunu ve sonradan KGB tarafından üzerinde oynandığını savunur. Söz gelimi Sovyet uzmanı İngiliz tarihçi Robert Conquest özellikle Büyük Temizlik zamanında öldürülenlerin sayısının en az 1,5 milyon olduğunu söylerken, yine bir başka Sovyet uzmanı olan Michael Ellman'a göre söz konusu yıllardaki kurban sayısı 950 bin ile 1,2 milyon arasında değişmektedir.

Sovyet istihbaratı onunla başladı: ÇEKA

Ekim Devrimi'nin hemen ardından devrimin lideri Lenin'in emriyle, "iç düşmanlarla savaşmak" adına kuruldu. Drezinski'nin ellerinde tam anlamıyla bir cellâda dönüştü. Bir ara elemanlarının sayısı 200 bini buldu. Adı; işkence, istihbarat, infaz, isyanların bastırılması ve toplu kıyım gibi ne kadar olumsuzluk varsa hepsiyle eşdeğer oldu. Özellikle Çarlık rejiminin devrilmesinin ardından patlak veren Rus İç Savaşı ve muhaliflerin sindirildiği Kızıl Terör yıllarında çok can

yaktı. Çeka'ya "devrimi koruma" adına yargısız infaz yapma hakkı tanınmış, o da bu hakkı tepe tepe kullanmıştı. Resmî kaynaklara göre 15 bin dolayında kişiyi infaz ettiği öne sürülse de, bağımsız kaynaklar bu rakamı yarım milyona dek çıkartıyor! Zaman içerisinde KGB'ye dönüştü. Çeka olmasaydı, Sovyetler Birliği bildiğimizden çok farklı bir tarihe sahip olurdu demek yanlış olmaz.

biri olarak kayıtlara² geçti. NKVD ile Rusya'nın her zerresinde hâkimiyet kuran Stalin, yani Rusça ifadesiyle "çelik adam", isminin hakkını vermek için elinden geleni ardına koymadı. 1930 ve 40'larda Stalin'in gizli polislerinin ellerinde can verenlerin sayısı milyonlarla ifade edilir olmuştur. Servisin yurt dışındaki yapılması da bu dönemde gerçekleşti.

Dünyanın dört bir yanına dağılan NKVD ajanları, Sovyet sisteminin muhaliflerini gözlerini kırpmadan ortadan kaldırıyorlardı. Bu kurbanlardan en dikkat çeken, bizzat sistemin, özellikle de Kızıl Ordu'nun kurucularından olduğu halde daha sonradan Stalin'le ters düştüğü için ülkeden kaçan Lev Troçki olmuştur. Sovyet ajanları Troçki'yi Meksika'da buldu ve onu da Sovyetler adına çalışan İspanyol komünisti Ramon Mercader'in³ eliyle üzeri çizilenler listesine

2 Katliamdan 1992 yılına dek Almanlar sorumlu tutulmuştu. Söz konusu tarihte Polonya Devlet Başkanı Lech Walesa'nın bastırmasıyla Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin katliamın bilinmeyen yüzünü ortaya serdi. Katliamın Stalin ve diğer politbüro üyelerinin emri olduğunu gösteren 1940 tarihli resmî belgeleri Walesa'ya verdi.

3 1940 Mayıs'ında baltasıyla Troçki'yi yaralamış, Stalin'in ünlü muhalifi kaldırıldı-

Stalin'in orağı

NKVD

Sovyet güvenlik aparatlarının bir araya getirilmesiyle 1934'te kuruldu. Çalışma kamplarının güvenliği ve işletilmesi de dâhil olmak üzere güvenlik ve istihbarat adına ne varsa ondan sorulur oldu. Özellikle Stalin'in Sovyetler Birliği'ni hızlı bir şekilde kalkındırmayı hedefleyen beş yıllık kalkınma planlarının "dikensiz bir gül bahçesi" atmosferinde hayata geçirilmesi için elinden geleni ardına koymadı; "diken" olduğuna inanılan her şeyi temizledi. Başta Stalin'in tarım üretiminde patlama yaratmayı hedefleyen fantastik kolektivizasyon programına karşı çıkan köylüler, toprak sahipleri ve çiftçiler olmak üzere, içerideki ve dışardaki rejim muhalifleri, her milletten savaş esiri, asker kaçakları, özellikle Kırım Türkleri olmak üzere Rusya içinde bir yerden bir başka yere zorla sürülen milyonlar NKVD'nin şerrinden kaçamadı. 1946'da MD (İç İlişkiler Bakanlığı) adını aldı. Stalin'in ölümünün ardından, 1954'te, zamanla efsane olacak KGB'ye dönüştü.

ekledi. Ancak bu iş taşeronlarla yürütülemeyecek kadar önemli bir meseleydi. Gölgesinden bile nem kapacak derecede "içimizdeki hainler" edebiyatına kendisini kaptırmış olan Sovyet lideri, özellikle sistemin bel kemiği olan Kızıl Ordu'daki olası hainlerden endişe ediyordu ve hainlerle mücadele için başlı başına bir teşkilat lazımdı. İşte SMERSH olarak bilinen ve asli görevi ordudaki "çürük elmaları" temizlemek olan özel birim, Stalin'in emriyle 1943'te NKVD'nin bir alt birimi olarak sahneye çıktı. Rusçada "Casuslara ölüm" manasına gelen adı da zikriyle fikri arasındaki muhteşem uyumu gözler önüne seriyordu. Birimin beş ayrı kolu, ordudaki hainleri bulma, istihbarat toplama ve düşman hatlarına sızma, istihbarat analiz, soruşturma ve infaz konularında görev dağılımı yapmıştı. Tahmin edileceği üzere infazlar anında yerine getiriliyordu ve bir

Çeka mensuplarının kendilerine "Çekist" dediklerini ve bu isimlendirmenin, Sovyetler dağılana dek KGB çalışanları tarafından da kullanıldığı biliyor muydunuz?

ğı hastanede hayatını kaybetmişti. Troçki, Meksika'ya gitmeden önce sürgünü kapsamında 1929-33 yılları arasında Büyüka'da ikamet etti. Mercader'e gelince 1960'ta haptisten çıktı ve Castro'nun korumasında Küba'da yaşadı. Sovyetler Birliği tarafından kahraman ilan edildi ve Moskova'daki KGB Müzesi'ndeki onur köşesinde yerini garantiledi.

İstihbarat geliyor, Stalin kulaklarını tıkıyor

Alman ordusu 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırdı. Tarihin bilinen bu en büyük kara harekâtına Barbarossa adı verilmişti. Operasyondan önce İngiliz, Amerikan, İsveç ve Yugoslav istihbaratı Rus lider Stalin'i bu operasyon konusunda

bilgilendirse de Stalin bu uyarıların hiçbirini dikkate almadı. Üstelik İngiliz istihbaratı içindeki Sovyet köstebekleri de bilgiyi doğrulamış, İngiliz Başbakanı Churchill de bizzat Stalin'e, "Dikkatli olun!" mesajı yollamıştı. Son olarak Rus askerî istihbaratı da saldırı hazırlığını doğrulasa da önlem almayan Rus lider, ordusunun ve ülkesinin büyük bir zarar görmesine kapı araladı. Hitler'in savaştan önce kendisiyle yaptığı saldırmazlık antlaşmasını ciddiye almasının faturası ağır olmuştu. Eğer Alman ordusu kışa yakalanmasa, belki de Sovyetler Birliği tarih sahnesinden silinip gidecekti.

kez SMERSH ajanları hükmü verdi mi, bir daha onun üzerine söz söylenmiyordu. Teşkilat aynı zamanda, tıpkı bugün ABD başkanlarını koruyan gizli servis gibi, yakın koruma hizmeti de veriyordu. Öyle ki 1943'teki Tahran Konferansı'nda Churchill ve Roosevelt'i SMERSH ajanları korumuştur. Servis bu ve buna benzer onlarca ses getiren işe imza atsa da dünya kamuoyu tarafından tanınması için James Bond'un ortaya çıkması⁴ gerekecekti!

SMERSH'in infaz timleri hain ararken doğal olarak NKVD ajanları da boş durmuyor; dost ya da düşman kimi bulurlarsa askerî sırları sızdırıyorlardı. Amerikan ve İngiliz nükleer tesislerinde

Stalin'in kendisine ihanet edenleri bulması için kurdurduğu SMERSH'in ilk direktörü Viktor Abakumov'un da "Stalin'e komplo kurma" suçlamasıyla ortadan kaldırıldığı bililiyormuydunuz?

4 SMERSH, önce kitap sayfalarında, ardından da beyaz perdede hasımlarına kök söktüren efsane ajan James Bond'un düşmanı olarak sırasıyla *Casino Royale*, *Live and Let Die*, *From Russia with Love*, *Goldfinger*, *The Spy Who Loved Me*, *Icebreaker*, *No Deals, Mr. Bond* ve *Devil May Care* gibi Bond romanlarında ve *From Russia with Love*, *The Living Daylights* ve *Casino Royale* (1967) gibi Bond filmlerinde boy gösterdi. 2006 yapımı *Casino Royale*'deyse Soğuk Savaş klişelerini tekrarlamamak adına olsa gerek, SMERSH'in yerini Quantum adlı bir terör örgütü almıştı.

Stalin'in Cellâdı; Sovyetlerin devleti: Lavrentiy BERİA

Adeta tek başına bir devlettir. Sovyet istihbarat tarihinin en sıra dışı ve kan dökücü ismi oldu. Yakın dostu Stalin gibi o da Gürcü'yü. Rus İç Savaşı sırasında Azerbaycan ve Gürcistan'da devrimci faaliyetlerde bulundu. Gürcistan'da Çeka şefliği yaptı. Stalin'in gücü arttıkça o da istihbarat basamaklarını üçer beşer tırmadı. Zalimliği arttıkça iltifat gördü. Büyük Temizlik kampanyasının Kafkaslar ayağını yürüttü. Nikolay Yezhov'un Stalin'in emriyle idam edilmesiyle 1938'de NKVD'nin dümenine geçti ve ölene

dek bırakmadı. Gulag'ların patronuydu. Katlin Katliamı'nda yine onun imzası vardı. İkinci Dünya Savaşı'nda esir kamplarındaki işçileri zorla çalıştırarak Sovyetlerin akıl almaz silahlanmasında başrol oynadı. Etnik azınlıkların Nazilerle işbirliği yaptıkları gerekçesiyle Orta Asya'ya sürülmesi planını hayata geçirdi. Amerikalılara karşı yönettiği "atomik casusluk" ağıyla Sovyetlerin atom bombası elde etmesini sağladı. Üstelik tüm bu süreçte efendisinin düşmanlarını fırsat buldukça bizzat kendisi infaz ederek "Stalin'in Cellâdı" lakabını sonuna dek hak etti. Bu "parlak" kariyeri ve kızını kucağına alıp sevecek kadar Stalin'in ailesine yakın olması, ölümünden hemen önce başkanlık heyetine (presidium) kadar yükselmesini sağladı. Efendisinin yerini doldurmaya hazırlanırken, bir anda "emperyalist ajan" olduğu fark edildi ve izbe bir hücrede kafasına sıkılan kurşunla binlerce kurbanının akıbetini paylaştı.

çalışan Sovyet sempatizanlarının aklını çelerek Amerikalıların atom bombası projesiyle ilgili çok gizli bilgileri Moskova'dakilere ulaştırmışlardı. Bu yüzdendir ki dönemin ABD Başkanı Truman, Postdam Zirvesi'nde bir araya geldikleri Stalin'e, "Japonları pes ettirmek için daha önce hiç denenmemiş derecede ölümcül bir silah kullanacağız" dediğinde, Sovyet lideri hiç de şaşırılmış görünmemiştir.

Casusların er meydanı: SOĞUK SAVAŞ

İkinci Dünya Savaşı sona erdiğinde Sovyet ajanları sadece düşmanları Almanların ya da Japonların değil, aynı zamanda müttefikleri Amerikalı ve İngilizlerin de en önemli kurum ve tesislerine sızmayı başarmıştı. Nazi işgalinden kurtulan Doğu Avrupa ülkelerinde Sovyet

Hitler'i istiyorum. Ölü ya da diri!

Bu emri veren Stalin'di. İkinci Dünya Savaşı öncesinde saldırmazlık antlaşması yapmalarına rağmen tarihin en büyük kara harekâtıyla (Barbarossa) ülkesine saldıran Nazi liderine burnundan soluyordu. Emri alan birimse ileride KGB bünyesinde de suikast işlerinden sorumlu olacak SMERSH'den başkası değildi. Lakin servis ajanları bu

görevi yerine getirememiş, intihar edip ardından da kendini yaktıran Nazi liderinin sadece kalıntılarını bulmuşlardı. Hitler ve sevgilisi Eva Braun'un kalıntıları birkaç kez yer değiştirse de son olarak Doğu Almanya Magdeburg'daki KGB karargâhına gömüldü. 1970'te dönemin KGB Başkanı Yuri Andropov, kalıntıların varlığıyla ilgili haberin yayılacağı endişesi ve bölgenin bir tür Neo-Nazi türbesine dönüşeceği düşüncesiyle kalıntıları çıkarttırdı. Hitler'den geride kalanlar yakıldı ve külleri Elbe Nehri'ne serpildi. Peki bulunan gerçekten Hitler miydi? Komploların verdiği eşsiz hazdan hoşlananlar üzülebilir ama evet, ona aitti. SMERSH ajanlarıyla birlikte Hitler'in yanmış cesedini bulan, otopsisine katılan ve kimlik tespiti için çene kemiğini cebinde taşıyan Kızıl Ordu tercümanlarından Yelena Rzhevskaya tüm bu süreci çok uzun yıllar sonra detayları ve kanıtlarıyla ortaya koydu. Rzhevskaya'nın aralarında olduğu bir ekip Berlin'de Hitler'in diş kayıtlarına ulaşır şüpheleri gidermişti. Hitler'in çene kemiğinin Moskova'daki Rus arşivlerinde olduğu sanılıyor. Stalin'in Hitler'in cesedini buldukları halde bu bilgiyi neden dünyayla paylaşmadığı ve halen bile cazibesini yitirmemiş komplolarına kapı araladıysa bir muamma...

Rzhevskaya'nın hikayesi:

<http://bit.ly/p6a68k>

yanlısı uydu hükümetler kuruldu; bu ülkeler binbir ayak oyunuyla Kremlin'in güdümüne sokuldu. Haliyle bütün bunlar yaşanırken Sovyet ajanları söz konusu ülkelerde ellerinden geleni ardına koymadı. *Inside KGB* isimli kitabın yazarı, eski KGB ajanı Oleg Gordievsky, "Savaş sonunda Sovyet liderliği, her ne pahasına olursa olsun Amerika ile aynı askerî güce sahip olma konusunda kararlıydı. O yüzden Sovyet ajanları, Batılı kurumlara karşı saldırgan ve cüretkâr bir sızma operasyonu başlattı" diyordu. Stalin ve kurmayları, büyük

NKVD'nin başkanları "Stalin'in baltası" lakaplı Genrih Yagoda ve "Kanlı cüce" lakaplı Nikolay Yezhov'un yıllarca Stalin adına kan döktükten sonra yine onun emriyle, "hain" oldukları gerekçesiyle öldürüldüğünü **biliyor muydunuz?**

savaşta elde ettikleri zaferin getirdiği moral üstünlüğünü, Sovyetlerin Doğu Avrupa'daki etkinliğini genişletmek için kullanma konusunda kararlıydı. Hatta mümkün olursa daha da ötesine. Peki ya Amerikalılar?

Haliyle onlar da boş durmuyordu. Kendi "çevreleme"⁵ planlarını geliştiriyorlardı. Bunlar arasında Moskova ve Leningrad'ın da olduğu 20 kadar Sovyet şehrine nükleer saldırı yapmak gibi oldukça dehşetengiz olanları da vardı. KGB için artık Amerika bir numaralı düşmandı. Soğuk Savaş sahne almıştı. NATO ve Varşova Paktı olarak hizalanan Batı ve Doğu blokları arasında soluk kesen bir casuslar savaşı başlayacaktı.

Kenara çekilin... KGB geliyor

Rusların bu ihtiraslı yayılmasına karşın Amerika, başta İngiltere, İtalya ve Türkiye olmak üzere dünyanın dört bir yanında, Sovyet şehirlerini vurabilmesine imkân sağlayacak askerî üsler ve bunların yanı sıra dinleme merkezleri kurdu. Sovyetlerin önde gelen casus ustalarından Pavel Sudoplatov, "Sovyetler Birliği'nin etrafında kurulan Amerikan ve İngiliz stratejik üslerine sızma girişimi başlatmıştık. Bunun için çok sayıda elemana ihtiyacımız vardı. Bu elemanları elimizdeki savaş esirlerinden devşirmiştik" şeklinde hatırlıyordu o günleri.

Paranoyaklığı tescilli Stalin, Amerika'nın, diğer bir deyişle Batı'nın etkisinin Sovyet kurumlarının damarlarına dek nüfuz ettiğini savunuyordu. Üstelik ona göre Amerikalılar KGB' de bile etkindi! Ülkedeki Batı etkisini sınırlama adına, göstermelik mahkemelerde

5 1947'de Amerikalı diplomat George Kennan'ın *Foreign Affairs* dergisinde yazdığı bir makalede ilk kez dile getirildi. Kennan, Sovyetler Birliği'nin yayılmasının engellenmesi için hem askerî hem de ekonomik açıdan kuşatılmasını, yayılamaması durumunda Sovyetlerin sosyal yapısının çökeceğini savunuyordu. Bu makalenin ardından bu sonucu hedefleyen girişimlerin hepsi "Çevreleme Stratejisi"nin bir parçası oldu.

“Batıcı” olmakla suçladığı binlerce kişiyi yargıladı. Bunların çoğu mahkemenin sonunu bile göremedi. Tüm bunlar olurken Sovyet güvenlik aparatı, Stalin’in saplantıları yüzünden sık sık tekrarlanan “İçimizdeki hainleri temizleyelim”

seferberliklerinin ardından yeni bir isim ve liderle yoluna devam ediyordu. 1946’da Sovyet Devlet Güvenlik Bakanlığı (MGB) olmuş, 1953’te İçişleri Bakanlığı manasına gelen MVD adını almıştı. Ama bunların hiçbirisi Stalin’in ölümünün ardından, Mart 1954’te kurulan Sovyet Güvenlik ve İstihbarat Servisi KGB kadar şöhret sahibi olamayacaktı!

İkinci Dünya Savaşı sonrasında müttefikler tarafından işgal edilen Berlin’de, işgal boyunca 80’e yakın gizli servise bağlı binlerce ajanın cirit attığını, neredeyse her 20 ajana karşılık gördüklerini olası bir kitap için not eden bir yazar düştüğünü, Berlin’in bu yüzden “Casuslar Şehri” olarak anıldığını biliyor muydunuz?

Zamanla evrim geçiren Rus gizli servislerinin son durağı, Sovyetler Birliği yıkılana dek KGB olacaktı. KGB’yi simgeleyen bu arma Soğuk Savaş boyunca boy gösterdiği her yerde korku ve terörün sembolü olacaktı.

Çelik Adam’ın içte ve dışta korku salan bu politikaları ilelebet devam ettireceği sanılıyordu ki, Sovyet lideri 1953’te öldü. Onun ölümüyle Kremlin koridorlarında müthiş bir iktidar mücadelesi başladı. Ülkenin idaresi, hepsi de Stalin’in has adamı konumunda yıllarca davaya hizmet etmiş Nikita Kruşçev, Georgy Malenkov, Vyaçeslav Molotov ve Lavrentiy Beria’dan oluşan dördlüdeydi. Üstelik dördü de daha Stalin’in cesedi soğumadan iktidar hayalleri kurmaya başlamıştı.

Stalin’in yamacından ayrılmayan eski NKVD

Batılı gizli servislerin komünizmle mücadele uğruna, komünist propaganda yapılan sinema perdelelerini yemeleri için Rusya'ya milyonlarca güve sokmayı ciddi ciddi düşündüğünü biliyor muydunuz?

şefi ve iktidar çemberinin en güçlü isimlerinden Beria, gizli servis üzerindeki etkisinden dolayı iktidarı çantada keklik görüyordu. Kendisine olan aşırı güveni diğer adayları

öfkelenirdiği kadar, elindeki istihbarat gücüyle kendi diktatörlüğünü kuracağı ihtimaliyle de rakiplerini korkutuyordu. Üstüne üstlük, acımasızlıkla örülmüş istihbaratçı özgeçmişine rağmen Amerika'yla ilişkilerin normalleştirilmesi, liberal politikalar izlenmesi ve Doğu Almanya'ya özgürlüğünün tanınması gibi fikirleriyle diğer katı komünistleri fazlasıyla rahatsız ediyordu. Sonunda diğer üçü, "hain" ve "emperyalizmin ajanı" olduğu suçlamasıyla Beria'nın ayağını kaydırmayı başardı. Sovyetler Birliği'nin kendine has ikti-

Ruslar Doğu Avrupa'yı nasıl cebeye indirdi?

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Doğu Avrupa üzerine kâbus gibi çöken Sovyet yönetiminin en büyük silahı istihbarat servisleri oldu. Polonya, Doğu Almanya, Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Çekoslovakya'da savaş sonrası filizlenen demokrasi ve bağımsızlık ümitleri KGB ve selefleri tarafından tırpanlandı. Bu ülkelerde savaş sonrası ortaya çıkan koalisyon hükümetleri, benzer taktikler kullanarak devrildi ve yerlerine Moskova yanlısı rejimler kuruldu. Sistem genellikle

şöyle işliyordu: Önce Sovyet ajanları, güvenlik danışmanı kisvesiyle bu ülkelere gönderiliyordu. Bunların yönlendirmesiyle yerel güvenlik güçleri, Moskova karşıtı siyasilere baskı yapıyor, işkenceye tabi tutuyor ve gerekirse ortadan kaldırıyor. Muhaliflerin sindirilmesi için en ideal yol "Nazi işbirlikçisi" etiketi yapıştırmaktı. Aykırı sesler temizlenince yine Sovyetlerin yardımıyla hileli seçimler düzenleniyor ve Kremlin destekli hükümetler kuruluyordu. Sovyet yönetimi hem savaş sonrası kendisine soğuk bakan hükümetleri ortadan kaldırıyor, hem de bir şekilde Yalta Konferansı'nda Stalin'in verdiği "demokratik seçimlerin düzenlenmesi" sözünü tutuyordu. Kısacası bir taşla iki kuş vuruluyordu.

dar yapılanmasında, mevki makam sahibi olmakla kafasına kurşun sıkılarak infaz edilen bir "hain" olmak arasında çok ince bir çizgi vardı. Dahası, Beria da kendisinden önceki birçok istihbaratçı gibi bu çizgiye basmaktan kurtulamamıştı.

Sadece pazı yetmez, akıl da lazım

Dünya kamuoyu yeni Sovyet lideri Nikita Kruşçev'in nasıl biri olduğunu anlamaya çalışırken, o hiç vakit kaybetmeden KGB ajanlarını Soğuk Savaş'taki akıncıları olarak kullanmaya soyun-

Tünel fareleri istihbarat peşinde...

Berlin'in müttefikler tarafından bölüşülmesinden çok sonra, 1951'de, Sovyetler kendi kontrollerindeki Doğu Almanya'dan Rusya'ya gönderdikleri mesajlar için telgraf gibi kablosuz bağlantılar yerine karasal hatları kullanmaya başladılar. Zira kara hatları kendi işgal bölgelerinde kalıyordu ve kâğıt üzerinde Batıların bu hatları dinlemesi olanaksızdı. Lakin CIA boş durmuyordu. Madem karadan dinleme yapamıyorlardı, o halde yeraltı ne güne duruyordu? İngiliz Amerikan ortak girişimi olan Altın Operasyonu (Project Gold) çerçevesinde Batı Berlin'den Doğu

Berlin'deki Sovyet karargâhına uzanan, 450 metre uzunluğunda, yerin 6 metre altından giden bir tünel kazdılar! Kazı bir yıl sürdü. Olağanüstü bir casusluk projesi olabilirdi. Eğer ki Ruslar daha ilk kazmanın vurulmasından itibaren projeden haberdar olmasaydı! MI6'daki KGB köstebeği George Blake anında haber uçurmuştu. Ruslar, gelişmiş dinleme cihazlarıyla donatılmış tünele, inşaat aşamasında müdahale etmedikleri gibi, bir yıl boyunca da faaliyet göstermesine izin vermişlerdi! Bunun neden olduğuna dairse rivayet çok. Ya kendi şifrelerinin kırılmayacağına inanmışlar, ya Blake'i açık etmek istememişler ya da dinlenildiklerini bildikleri için yalan yanlış bilgiler yayarak düşmanın kafasını karıştırmışlardı. Tünelin deşifre olmasıyla kaçan Amerikalı ve İngilizlerin ardından Rus askerleri burada yukarıda görüldüğü gibi incelemeler yapmışlardı.

muştı bile. Lakin 1956'da kurnaz Kruşçev'in ülkedeki Stalinist uygulamalara karşın biriken gazı almak için Stalin'i ve onun gizli servisler eliyle yürüttüğü yıldırma ve terör politikalarını tarihe geçen bir konuşmayla lanetlemesiyle KGB bir süreliğine belirsizliğe yuvarlandı. Dönemin KGB ileri gelenlerinden Vladimir Gruşko, *"Stalin'in o meşhur konuşmasının ardından gizli servis içindeki yasa dışı uygulamalara karşı soruşturmalar başlatıldı, birçok ajan ve subay kovuldu. Bazıları hapis cezası aldı. Onların gitmesiyle doğan boşluk Dışişleri mensuplarıyla, dış ticaret ya da uluslararası ilişkiler enstitülerinden gelen memurlarla dolduruldu."* diyordu. Böylelikle KGB, pazıları kadar aklını da kullanmaya başlayan bir gizli servis olma yönünde dönüşmeye başlamıştı.

Sovyet lider Kruşçev, KGB'nin tepe noktalarına çöreklenmiş eskileri temizleyip kendi adamlarını yerleştirdi. Ne de olsa kontrolden çıkabilecek bir istihbaratçının ne kadar tehlikeli olabileceğini Beria vakasında görmüştü. İktidarının ilk günlerinde ülkedeki Stalinist uygulamaları azıcık da olsa yumuşatmış, siyasi mahkûmların bir kısmını serbest bırakmış, Gulag gibi muhaliflerin öğütüldüğü çalışma kamplarını kısmen kapattırmıştı. Ama bu ufak tefek jestlerine karşın Kruşçev de nihai aşamada tavizsiz bir komünist ve Soğuk Savaş neferiydi. Bir yandan Macaristan'daki özgürlük taleplerini kanla bastırıyor,⁶ diğer yandan Birleşmiş Milletler'de yaptığı konuşmalarda *"Amerika'yı tarihe gömeceğim!"* şeklinde tehditler savuruyordu. Bu amaç için KGB'yi mümkün olan her şekilde cepheye sürmekten geri durmayacaktı. Yurt dışına kaçan muhalifler onun döneminde de huzur bulmadı. KGB'nin eski direktörlerinden Vladimir Semichastny, özellikle Batı'ya iltica eden KGB mensuplarının peşine düştüklerini ve Batılı gizli servislerin koruması altındaki

6 Kruşçev'in Stalin'den arındırma olarak adlandırılan süreci başlatan konuşmasından cesaret alan Macaristan ve Polonya'da Sovyet yönetimine dönük başkaldırıları yaşandı. 1956'daki Macar Ayaklanması, yine Kruşçev'in talimatıyla kanla bastırıldı. Başkaldırının lideri konumundaki özgürlükçü Başbakan İmre Nagy ve arkadaşları KGB ajanlarınınca yakalandı ve idam edildi. Dönemin ülkedeki Sovyet Büyükelçisi Yuri Andropov, yaptığı ayak oyunlarıyla ayaklanmanın bastırılmasında kilit rol oynadı. İlerleyen yıllarda Andropov önce KGB lideri, ardından da devlet başkanı oldu.

bu kişileri bularak, bir şekilde, ya intihar ya da trafik kazası süsü vererek, bazen de alkol komasına sokarak ortadan kaldırdıklarını anlatacaktı. Üstelik “Bazıları şanslı oluyor ve biz onları bulmadan doğal yollardan ölüyorlardı” demeyi de ihmal etmeden... Rusların bu türden infazları, istihbarat jargonuna “ıslak iş” olarak geçti. *Doğal olarak ıslaklıktan kasıt dökülen kandı!*

Rus ajanları Amerika’da cirit atıyor

FBI ajanları Haziran 1957’de New York’taki bir fotoğraf stüdyo-sunu bastıklarında yakaladıkları⁷ kişi kendini Rudolf Abel olarak tanıtmıştı. Kısa sürede Sovyetlerin Amerika’ya yerleştirdikleri en önemli casuslardan biri olduğu anlaşıldı. Abel, Amerika içinde bir casuslar ağı kurmuştu ve bulabildiği her türlü bilgiyi vakum gibi çekiyordu. FBI ajanları 1948’de sahte İngiliz pasaportu kullanarak ülkelerine giriş yapan Abel’in dokuz yıl boyunca kendilerini uyuttuğunu ortaya çıkardıklarında bu adama belli belirsiz bir saygı duymaktan kendilerini alamayacaklardı. Kısa sürede Abel’in büyük bir balık olduğu anlaşıldı. *Spybook* isimli kitabın yazarı Thomas B. Allen’e göre Abel, Sovyetlerin Amerikan topraklarındaki en etkili ajanıydı. Ruslar tarafından yetiştirilmiş, birkaç dili akıcı şekilde konuşabilen Abel, dokuz yıl boyunca Amerikalıların burnunun dibinde dolanıp durmuştu. Abel’in Moskova’ya uçurduğu bilgiler arasında nükleer silahlarla ilgili gelişmeler ve kıtalararası füzelerle ilgili sırlar olduğu bilinse de halen faaliyetlerinin büyük bir bölümü sır olarak kalmaya devam ediyor. Neden mi? Zira Abel o kadar değerliydi ki, Ruslar onu düşmanın elinde bırakmak istemedi. Geri alma fırsatınıysa 1961’de yakaladılar. Rus füzeleri, 1 Mayıs’ta Amerikan U2 casus uçağını Rus toprakları üzerinde vurmuş ve Pilot Francis Gary Powers canlı olarak ele geçirilmişti. Ruslar, Powers’ı Abel’le takas etmeyi önerdi. Başkan Kennedy, Moskova’ya yazdığı

7 Abel’in yanlışlıkla gazete satan çocuğa verdiği ve normalde mikrofilm naklinde kullandığı sahte madeni para bir şekilde FBI’in eline ulaştı. FBI dört yıl boyunca içinden şifrelenmiş bir mesaj çıkan paranın sırrını çözmeye çalışsa da Abel’i ele veren ABD’ye iltica eden bir başka Sovyet ajanı olmuştu.

Japonlar öldürdü, Ruslar kahraman yaptı: Richard Sorge

İnançlı bir komünistti. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Almanya'yı boydan boya turlamış, Nazi Partisi'ne sızmanın yollarını aramıştı. Babası Alman, annesi Rus'tu. Azerbaycan'da doğdu. İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça, Çince ve Japonca'yı akıcı şekilde konuşabildiği için bütün dünya onun oyun bahçesi oldu. Sovyetler adına Almanya, Çin ve Japonya'da casusluk yaptı. Japonların Rusya'yı işgal etmeyeceği bilgisini Moskova'ya ulaştırdı. Ruslar bu sayede doğu cephesini boşaltıp, batıda tüm güçleriyle Hitler'e yüklendi. Bir bakıma savaşın gidişatını değiştiren bir rol oynamıştı. Japonlar tarafından asıldı; Ruslar tarafından 1964'te kahraman ilan edildi, adına pullar basıldı. Kendisi de eski bir ajan olan casus kitaplarının ünlü yazarı Frederick Forsyth, onun için "Şu an mezarlarından seslenip 'Amirlerime sağladığım bilgiler, iyi ya da kötü, bir şekilde tarihin akışını değiştirdi' diyebilen casusların sayısı sadece bir elin parmakları kadardır ve Richard Sorge kesinlikle bunlardan biridir." demişti.

özel bir mektupla teklifi kabul ettiğini bildirdi. İki casus, casuslar şehri Berlin'de, Batı Berlin'le Doğu Berlin'i ayıran köprü üzerinde takas edildi. Aynı köprü Soğuk Savaş boyunca benzer takaslara daha çok sahne olacaktı. 30 yıl hapse mahkûm olan Abel bu şekilde sevgili Rusyası'na dönmüş ve hayatının geri kalan kısmını Sovyet akademilerinde yeni casuslar yetiştirmeye adanmıştı.

FBI, Abel dosyasını kapamıştı, lakin Amerika'daki davetsiz Sovyet misafirleri ondan ibaret değildi. Amerikan ordusunun istihbarat subaylarından Robert Lee Johnson tam 11 yıl boyunca Sovyetlere bilgi sızdırdı. California'daki nükleer füze rampalarında güvenlik

uzmanı olarak çalışan Johnson, bir keresinde füze yakıtı örneği de olmak üzere, onlarca stratejik öneme sahip bilgi ve belgeyi gönüllü olarak çalışmayı kabul ettiği Ruslara aktarmıştı. Ama asıl büyük zararı, Paris Orly Havalimanı'nda diplomatik kurye servisinde görevlendirildiğinde verecekti. Burası, Amerika ile NATO müttefikleri arasındaki bilgi, belge ve eleman trafiğinin en yoğun olduğu yerlerden biriydi. Avrupa'daki Amerikan birliklerinin konumları ve Amerikan 6. Filosu'nun durumuyla ilgili bilgiler burada paylaşıldı. Johnson Şubat 1961'de elinde ağzına kadar gizli belgeyle dolu çantası olduğu halde iş yerinden çıktığında durduruldu. Johnson'ın KGB ile irtibatını sağlayan irtibat subayı Vitali Urzumov yıllar sonra aralarındaki işleyişi şöyle anlatacaktı: *"Johnson'ı iki ayrı ekiple takip ederdik. Sızdırdığı belgeleri ondan alan bir ekip, bunu Paris merkezine getirip diğer ekibe devrederdi. Onlar da Paris'teki Rus Büyükelçiliği'ne sokardı. Orada söz konusu belgeleri uzmanlarımız açar, çoğaltır ve tekrar orijinal şekliyle mühürlerdi. Süreç bu sefer geriye doğru tekrar eder ve belgeler olmaları gereken yere dönerdi."* Bu işlem tam 17 kez tekrar edecekti. Moskova'dakiler bu trafikten fazlasıyla memnundu.

Amerika'nın ve NATO'nun Avrupa'daki savunma planları, Avrupa'daki nükleer füzelerin yerleştirildiği yerler ve sayıları ve hepsinden de önemlisi Amerikalıların kullandığı gizli kodlarla ilgili çözüm anahtarları gibi hayati öneme sahip bilgiler, Kremlin'dekilerin elinin altındaydı. Bu paha biçilmez kaynaktan gelen bilgiler, normal şartlar altında uzun yıllar devam edebilirdi ama etmedi. Zira casusların dünyasında normallik, anormallik olarak kabul edilebilirdi. Önde gelen KGB ajanlarından Yuri Nosenko'nun Batı'ya sığınmasıyla oyun bozuldu. Zira Nosenko yeni yuvasında rahat edebilmek için ne var ne yok anlatmıştı. Liste başında da doğal olarak Johnson vardı. Yakayı ele veren Johnson, Soğuk Savaş'ın yüzlerce talihsiz simasından biri olarak demir parmaklıklar arkasında unutulmaya terk edildi. Lakin hayat devam ediyordu. Doğal olarak Soğuk Savaş da... KGB uzmanları yeni casus adayları bulma konusunda uzmandı. Johnson'ın gidişi onlar açısından büyük bir darbe olmuştu, ancak

Allah Allah, acaba hangisi yalan söylüyor?

Gizli servisler köstebeklerden, çift taraflı ajanlardan ve taraf değiştirenlerden çok geçti, halen de çekiyor. Ama hiçbir servis CIA'in kurum tarihine "canavar komplosu" olarak geçen kafa karışıklığından çektiği kadar çekmemiştir. CIA'in "dezenformasyon"dan en çok korktuğu yıllarda, 1961'de, Anatoly Golitsyn isimli bir KGB ajanı Batı'ya sığındı. İnanılmaz ifşaatlarda bulunuyordu. Buna göre her Batılı gizli servisin üst düzey lider kadrosu arasında Rus ajanları vardı! Bu ifşaatlardan paniğe kapılan İngilizlerin kendi istihbarat servislerinde başlattıkları köstebek avı öyle bir noktaya ulaştı ki, Golitsin'in de ifşaret etmesiyle, bir ara İngiliz Başbakanı Harold Wilson'ın bile Rus ajanı olabileceği söylentisi çıktı! Batılılar Golitsin'in ifşaatlarını sindirmeye çalışırken bir başka KGB ajanı Yuri Nosenko da taraf değiştirdi. Anlattığı bazı şeyler Golitsin'inkilerle geliyordu. Golitsin, Nosenko'nun bir KGB tuzağı olduğunu iddia etti. CIA'in Karşı Casusluk Masası Şefi James Angleton bu iddiaya sarıldı. Zira Golitsin daha taraf değiştirir değiştirmez, "Beni gözden düşürmek için taraf değiştirmiş gibi yapan bir başkasını yollayabilirler" demişti. Sahte olduğuna inanılan Nosenko akıl almaz işkencelerden geçirildi. Yalan makinesi testlerine tabi tutuldu. Bu arada Golitsin'in sadece verdiği somut bilgileri değil, şüphelerini de paranoya derecesinde kabullenen Angleton, "CIA'e sızmış Sovyet ajanlarını" bulmak için tam bir cadı avı başlattı. Birçok masum ajanın kariyeri sona erdi, bazı bölümler karantinaya alındı, operasyonlar iptal edildi. Bu kargaşa 70'lerin başına, her iki Rus'un da gerçekten taraf değiştirdiği anlaşılan dek devam etti. Golitsin'in ifşaatlarıyla Kim Philby'nin Sovyet ajanı olduğu kesinleşmiş, Nosenko da Kennedy suikastıyla KGB'nin hiçbir ilgisi olmadığını ortaya sererek bu konudaki komplo teorilerini gündemden düşürmüştü.

yeteri kadar öldürücü değildi. Gönüllü olarak bilgi sızdırmak isteyenler çıkıyordu ama bu kişiler genellikle düşük kademedeydi. KGB'dekilerin gözüyse büyük balıklardaydı. Bunları kendi saflarına çekmek için ne gerekiyorsa yapıyorlardı.

Komünistlere karşı savaşmaya gitti ama...

Eski KGB ajanlarından Mihail Lubyimov, "Gözümüze kestirdiğimiz kurbanların cinsel tercihlerini tespit ederdik. Şantaj unsuru olarak kullanabileceğimiz yönleri varsa fotoğraflar, tarafımıza çekmeye çalışırdık. Bunun söz konusu olmadığı durumlarda ideolojik

ortak yönleri ön plana çıkartarak tavlama çalıştık.” diyerek sistemin genel işleyişine ışık tutuyordu. İşte Kore Savaşı boyunca İngiliz istihbaratında çalışan George Blake,⁸ KGB’nin “ideolojik tavlama” yöntemiyle kazandığı en önemli isimlerden biri olarak tarihteki yerini alacaktı. 1951’de Kuzey Kore askerleri tarafından esir alınan Blake, KGB’ye teslim edilmişti. Üç yıl sonra serbest bırakılıp İngiltere’ye döndüğünde, esareti sırasında neler yaşadığını nedense kimse akıl edip de merak etmemişti. Bu, insanların kendilerinden bile şüphe ettiği istihbarat dünyasında büyük ama çok büyük bir hataydı. Bu iki yıl boyunca KGB tarafından “rehabilitate” edilen Blake “çift taraflı ajan” olmuştu ama bilen yoktu! Tekrar İngiliz İstihbarat Servisi MI6’da çalışmaya başladı. Bu meraksızlık ve dikkatsizlik Batı Bloku’na pahalıya patlayacaktı. Blake, görev yaptığı süre boyunca Batı adına çalışan tam 400 ajanın ismini Ruslara vermişti! Bunların büyük bir kısmı idam edildi.

Blake’in Batı’ya vurduğu en büyük darbelerden biri, Doğu Almanya ve Sovyetleri hedef alan gizli bir “istihbarat tüneli” planını Moskova’dakilere aktarmasıydı. İngiliz-Amerikan ortak girişimi olan tünelle ilgili toplantı Londra’da yapılmış ve bilgi çok sayıda kişi arasında sınırlı

CIA’in kendisine sığınan KGB ajanı Yuri Nosenko’yu “amirleri tarafından özel görevle yollanmış sahte sığınmacı” olduğu şüphesiyle 1277 gün boyunca sorguladığını biliyor muydunuz?

8 Hollandalı bir anneyle Türk Yahudilerinden bir babanın oğlu olarak Rotterdam’da doğdu. Babası İstanbul doğumlu olmasına karşın İngiliz saflarında Osmanlı’ya karşı savaşıyordu. Blake, Mısır’dayken kuzeninin etkisiyle komünizme ısındı. Normandiya Çıkartması sırasında Alman esirleri sorguladı. İngiliz istihbaratı adına Kore’de çalışırken savaşın patlak vermesiyle Kuzey Kore birliklerine esirdüştü. Esareti sırasında, kendi ifadesiyle savaş esnasında Batılı güçlerin Kuzey Kore halkına karşı yaptıklarından ve *Das Kapital*’de okuduklarından etkilenerek Marksist oldu. İngiltere’ye dönüşünde kahraman gibi karşılandı ve Berlin’e yollandı. İlginçtir, görevi Sovyet ajanlarını bulup İngiltere adına çifte ajan yapmaktı! Ruslara sızdırdığı bilgilerle MI6’nın Doğu Avrupa’daki tüm operasyonlarını bertaraf ettiği gibi Rus askeri istihbaratına sızmış olan CIA köstebeği Piyotri Popov’u ortaya çıkartarak idam ettirdi. Halen inançlı bir Marksist olarak Moskova’da yaşıyor. 2007’de, 85. yaş gününde, Vladimir Putin tarafından Dostluk Nişanı’yla ödüllendirildi.

Dikkat suyun altında casus var!

Uçak ve uydular casusluk yapar da denizaltılar boş durur muydu? Tabii ki hayır! İlk denizaltı operasyonları daha çok ulaşılması zor noktalara ajan taşıma ya da gemilerin dikkat çektiği yerde periskopla etrafı kolaçan etme şeklinde gerçekleşiyordu. Nükleer denizaltıların devreye girmesiyle istihbaratçıların ışıltısı daha da arttı. Denizaltılar, uydu ve uçakların

göremediğini görebilir; giremediği yerlere girebilirdi. Dünyanın tüm denizleri artık istihbaratçılarındı. Kutuplardan Afrika kıyılarına, okyanus çukurlarından iç denizlere kadar bilgi kovaladılar. Bu operasyonların en bilineni Amerikan donanmasının yürüttüğü Holystone'du. Operasyonun amacı Sovyet nükleer denizaltılarını olabilecek her yerde takip etmek, yerlerini belirlemek ve bir nükleer savaş esnasında hepsini yok etmektir. Amerikan denizaltıları, düşman sonarlarına yakalanmamak için yakın takip yapıyor, düşman denizaltısının arkadan bıraktığı dalgalanmanın içinde gizleniyordu. Operasyon çerçevesinde elektronik dinleme ve periskoplar vasıtasıyla fotoğraf istihbaratı da yapıldı. Rusya'nın yanı sıra Çin'i de hedef alan operasyona katılan denizaltılarda düşman tarafından fark edilmemek için elektronik karartma yapıyordu. Öyle ki sonarlara yakalanmamak adına denizaltılardaki her türlü aksam tıkırtı çıkarmaması için bir yerlere sabitlenmişti. 1959-75 yılları arasında faal olan operasyon sayesinde Rus denizaltılarına dair her şey öğrenilmiş, Rus kıyılarına yaklaşarak füze denemeleri gözlenmiş, Rusların okyanus tabanından geçen telefon kablolarına "sızılarak" dinleme yapılmıştı.

Amerikalıların Rus denizaltı ve gemilerinin çıkardığı akustik gürültüyü dinleyerek bir anahtar çıkardığını, sonrasında bu anahtarla okyanus tabanını dinleyerek Rus denizaltı ve gemilerinin yerini tespit ettiklerini **biliyor muydunuz?**

tutulmuştu. Ancak daha toplantının üzerinden 24 saat geçmeden Ruslar, Batı Berlin'den Doğu Berlin'e uzanacak ve dinleme cihazlarıyla donatılacak olan bu tünelle ilgili bilgilerin hepsini öğrenmişti. Zira toplantının

KGB'nin Başkan Kennedy'yi öldüren Lee Harwey Oswald'ı, suikasttan önce, Rusya'da yaşadığı yıllarda izlediğini ama "işe yaramaz dengesizin teki" teşhisiyle kendisine ajanlık teklif etmekten vazgeçtiğini biliyor muydunuz?

kaydını tutan Blake'den başkası değildi! Böylelikle Ruslar, tam iki yıl boyunca, kendilerini dinlediğini sanan Amerikalı ve İngilizleri, yanlış bilgilerle uyutmuşlardı.

Kahraman mı, hain mi?

Ancak istihbarat dünyası kahramanlarla olduğu kadar hainlerle de doluydu ve bir blokun kahramanı, diğer tarafa geçtiğinde bir anda hain olabiliyordu. Üstelik yeni gelen hainin ilk yaptığıysa sığındığı tarafın hainlerini ele vermektir. Blake vakasında da böyle oldu. Polonya İstihbarat Servisi Bakan Yardımcısı Mihail Goleniyevsky'nin Batı'ya iltica etmesiyle Blake'in maskesi düştü. Blake'in casusluk suçlamasıyla tutuklandığı haberi gazetelerde kendisine oldukça küçük bir yer bulacaktı. Çünkü tutuklandığı gün Yuri Gagarin, uzaya çıkan ilk insan olmuştu ve tüm dünya Rusların bu büyük başarısını konuşuyordu. Apar topar yargılanan Blake'e rekor bir ceza verildi. 42 yıl boyunca demir parmaklıklar altında

Karısını ihbar eden muhbir

Doğu Almanya'nın KGB güdümündeki gizli polis ve istihbarat servisi STASİ'nin 90 bin kadrolu ajanının yanı sıra 173 bin de muhbiri vardı. Diğer bir deyişle servis, her dört Doğu Alman vatandaşından birini maaşa bağlamıştı! 1990'da Doğu Alman Parlamentosu'na seçilen ve öğretmenlikten STASİ soruşturması yüzünden kovulan Vera Wollenberger, vatandaşların kendileri hakkındaki STASİ dosyalarına bakabilmesine imkân tanıyan yasanın çıkmasına ön ayak oldu. Yasadan sonra kendi dosyasına da baktı ve kendisini ihbar edenin servise muhbirlik yapan kocası olduğunu gördü! İkili anında boşandı.

kalacaktı. Buna karşın Blake, “Bu büyük cezaya karşın Gagarin’in ve dolayısıyla Rusların bu büyük başarısı bana büyük bir moral kaynağı oldu.” demişti. Yaptıklarından zerrece pişmanlık duymuyordu. Kendi ifadesine göre, “Dünyanın sosyal açıdan en gelişmiş ve insanoğlunun ulaşabileceği en iyi sistemi bulmuş ülkesi için çalışmıştı.” Bununla birlikte İngilizler Blake’i himayelerinde tutamadı. 1966’da IRA mensubu bir mahkûmun yardımıyla kirişi kıracak ve soluğu Doğu Berlin üzerinden Moskova’da alacaktı. Ruslar, kahramanlarını ödüllendirmezlik yapmadı. “Kahraman Hain”e Moskova’nın sayfiye bölgelerinden birinde büyük bir ev tahsis edildi.

Sovyet füzelerinin kullanma kılavuzu Amerikalılarda

Bununla birlikte her çift taraflı ajan Blake kadar şanslı değildi. 1961’de Batı’ya iltica eden KGB ajanı Oleg Penkovsky, bizzat Kruşçev’in ödüllendirdiği İkinci Dünya Savaşı kahramanlarından biriydi. Sovyet iktidar seçkinlerinin tepelerinde yer alan birisi olduğu halde “Yeter!” demiş ve soluğu düşman kampta almıştı. Tabii ki bedenen değil, zihnen. Yoksa halen Moskova’da görevinin başındaydı. Penkovsky, yıllar boyu ayakta kalması için çalıştığı sisteme karşı o kadar öfkeliydi ki, bu durum, kendisini sorgulayan Amerikalı ve İngiliz ajanları şaşırtmıştı. Moskova’daki stratejik parti ve ordu binalarının yakınlarına minik nükleer bombalar yerleştirilmesini önerecek kadar kin doluydu Rus ajan. Ama asıl bombayı, “Moskova’ya nükleer bomba atın. Bu canavar ancak böyle ölür!” dediğinde patlatmıştı.

Rus istihbaratçı, Rus-Amerikan ilişkilerinin hızla bozulmaya başladığı bir dönemde Amerikalılar için çalışmaya başladı. 1961’de Kennedy ve Kruşçev Viyana’da bir araya gelmişti. Penkovsky daha toplantının dumanı tüterken, KGB’nin bu mini zirveyle ilgili gizli dosyasını Amerikalılara uçurmuştu bile! Öfkeli Rus’un asıl “büyük hizmeti”, Küba Füze Krizi esnasında dokunacaktı. Krizin en sıcak günlerinde Penkovsky tarafından çalınan Sovyet nükleer füzele-

Casuslar savaşı gölgesinde diplomasi: Amerikan Başkanı Kennedy, Soğuk Savaş'ın en sıcak günlerinde sürekli olarak Ruslarla girişilecek nükleer bir savaş ihtimalinin nefesini ensesinde hissediyordu. Bu zorlu günlerde liderler yüz yüze yaptıkları görüşmelerde diplomasiyi ayak oyunlarını sergilerken perde arkasında kıyasıya bir casuslar savaşı sürüyordu. Rus lider Kruşçev, Küba Füze Krizi sırasında endişesini "Her aptal savaş çıkarabilir ama savaş bir kez çıktı mı, en zeki adamlar bile bir araya gelse durduramaz" diyerek sergilerken; Kennedy, Kremlin'deki paha biçilmez köstebeğinden gelen bilgilere göre oyununu kuruyordu.

rinin kullanma kılavuzu Amerikalıların elindeydi. Böylelikle her iki taraf da birbirini tehdit ederken, Amerikalılar Rusların Küba'ya yerleştirmeye çalıştığı nükleer füzelerin konuşlanma ve ateşlenme süreci, rotaları gibi kritik öneme sahip bilgileri değerlendirebiliyordu.

STASİ ajanı Günther Guillaume'in, yıllara yayılan bir planla Batı Almanya Başbakanı Willy Brandt'in danışmanlığına kadar yükseldiğini, Batı Alman sırlarını KGB'ye aktardığının ortaya çıkmasıyla Brandt hükümetinin 1974'te istifa ettiğini **biliyor muydunuz?**

Gelen bilgilere göre Amerikan ankarasına 90 mil uzaklıktaki Küba'ya yerleştirilen füzeler, Amerika'nın birçok sanayileşmiş şehrini rahatlıkla vurabilecekti. Kennedy muhtıra verdi: "Ya füzeleri geri çekeceksiniz ya da nükleer savaşa

Füzeler Türkiye’de, komutası Amerikalılarda: Rusların bastırmasıyla Küba’daki Rus füzelerine karşı Türkiye’deki Jüpiter füzeleri de kaldırıldı. 15 Jüpiter nükleer füzesinin, NATO çerçevesinde 1959’da imzalanan hükümetlerarası antlaşmayla Türkiye’ye yerleştirilmesi karara bağlanmıştı. Füzeler İzmir’de kurulan beş ayrı fırlatma ünitesine yerleştirildi. 1961-63 yılları arasında Türk topraklarında Rusya’ya karşı yapılacak bir saldırıda yer almayı bekleyen füzelerin komutasıysa Amerikalı subaylardaydı.

hazır olun!” Kruşçev geri adım atmadı. Dünya gerildi, soluklar tutuldu. Ama kimsenin bilmediği, Kennedy’nin Rus ambarında Penkovsky adında bir faresi olduğuydu. Onun aktardığı bilgiler Amerikalılara, bu krizin neden olabileceği nükleer bir savaşta Rusların atacağı tüm nükleer adımlar hakkında önemli detaylar veriyordu. Bunların en önemlisi, Rusların, nükleer silahlanma yarışında Batı’nın bir hayli gerisinde kalmış olduğuydu. Üstelik bu üstünlük 17’ye 1 gibi önemli bir boyuttaydı. Kennedy, her ne kadar kriz esnasında soğuk terler dökse de, Kremlin’deki köstebeğin sızdırdığı bilgiler ışığında Kruşçev’e karşı daha avantajlı ve kararlı davranabilmişti.

Dünya, Kennedy’nin kararlı duruşu ve Rusların Küba’daki füzelerine karşılık olarak Türkiye’deki Jüpiter füzelerini sökmeye razı olmasıyla nükleer bir savaşın eşiğinden dönmüştü. Lakin Penkovsky bu rahatlamadan payına düşeni alamayacaktı. Bir süredir izleniyordu. Rus ajanları 2 Kasım 1962’de Moskova’daki küçük apartman dairesinin kapısını tıklattıklarında, köstebek yolun sonuna geldiğini anladı. Ruslar, öfkesinin kurbanı olan adamlarının Batı’ya ancak

1,5 yıl kadar çalışmasına fırsat tanımışlardı. Üstelik o güne kadar hiç yapılmamış bir şey yapıldı. Penkovsky, kamuya açık bir şekilde yargılandı. Askerî istihbaratın başındaki isim suçüstü yakalanmıştı ve Ruslar onu doğrudan idam etmek yerine dünyaya teşhir ediyor, yargılıyorlardı. O zamanlar için hiç kimse bu manevraya bir anlam verememişti. Açıklaması yıllar sonra Batı'ya sığınan KGB ajanlarından gelecekti. Onlara göre dönemin Sovyet liderliği, Penkovsky'nin yalnız olduğunu göstermek için yargılama yolunu seçmiş, aynı zamanda dünyaya, “Çok da fazla bir mesele yok, hepi topu aramızdan sadece bir hain çıktı” mesajı vermek istemişlerdi. Penkovsky suçlu bulundu ve idam edildi.

Bu da Sovyetlerin James Bond'u: STİRLİTZ

Soğuk Savaş hayatın her alanında bloklar arası çekişmeye sahne oldu. Amerikalılar atom bombası yaptı, Ruslar da yaptı. Ruslar uzaya adam yolladı, Amerikalılar da yolladı. Amerikalılar NATO'yu kurdu, Ruslar karşılık olarak Varşova Paktı'nı kurdu. Batı James Bond'u yarattı; Ruslar buna Stirlitz'le karşılık verdi! James Bond karakterinin “Rusları” haklayarak dünya çapında Batı'ya yönelik sempati devşirmesi KGB'yi kızdırmıştı. Üstelik Bond karakteri Rusları da etkilemeye başlamıştı! *Meydan boş bırakılmamalıydı.* KGB'nin talimatıyla kaleme sarılan

Yuliyen Semyonoviç, kod adı Stirlitz olan Sovyet

ajanı Maksim İsayev karakterini yarattı. Stirlitz, bir yandan Doğu Avrupa ülkelerini Nazi işgalinden kurtarıyor, diğer yandan Amerikalıların Almanlarla gizli bir anlaşma yapıp Ruslara saldırmasına dönük komploları ortaya çıkarıyordu. 1973'ten itibaren dizi olarak Rus televizyonunda yayınlandı ve popüler kültürün en bilinen unsurlarından biri olarak efsaneleşti. Stirlitz'i canlandıran Vyacheslav Tikhonov 2009'da ölünce, Rus gizli servisi ailesine başsağlığı mesajı yollamış, Devlet Başkanı Medvedev ve Başbakan Putin taziye yayımlamıştı.

Eski bir KGB ajanı olan Putin, Stirlitz'in en önemli kişisel idollerinden biri olduğunu da söyleyecekti.

Stirlitz'i izlemek için:

<http://bit.ly/oW1F70>

“Kruşçev’i ortadan kaldırsak nasıl olur?”

Aynı günlerde Kruşçev’in de suyu kaynıyordu. Yardımcısı Leonid Brejnev, koltuğa gözünü dikmişti. Patronunu yeteri kadar sert bulmuyordu. KGB şefi Vladimir Semiçastni’yle buluştu. Talebi basitti: “Kruşçev’i fiziksel olarak ortadan kaldırabilir miyiz acaba? Ne bileyim zehirlesek ya da vursak olmaz mı?” KGB direktörü bu isteğin hayata geçirilmesindeki zorluğu bilecek kadar Kremlin oyunlarına hâkimdi. Cevabı olumsuzdu. Brejnev bu kez, “O halde tutuklayalım” dedi. Direktör bu kez bunun ancak Yüksek Sovyet’ten gelebilecek bir emirle mümkün olabileceğini söyledi. Bunların hiçbirisi olmadı. Bununla birlikte 1964’te Brejnev muradına erdi. Hastalığı bahane edilen Kruşçev görevden alınmıştı. Yeni lider de selefleri gibi KGB’yi Soğuk Savaş’ın gizli silahlarından biri olarak kullanmak konusunda iştahlıydı.

“Pardon, sizin için casusluk yapabilir miyim?”

60’lı yıllar her iki blok arasında hızlı bir taraf değiştirme trafiğine sahne oluyordu. Ruslar bu kez de John Anthony Walker isimli bir Amerikan deniz subayını saflarına katmayı başarmışlardı. Walker, 1967’de Washington’daki Sovyet Büyükelçiliği’nin kapısını çalmış ve gayet rahat tavırlarla “*Ben geldim. Sizin adınıza casusluk yapmak istiyorum.*” demişti. Walker’ın mesaj şifreleme kodlarının anahtarlarını Ruslara vermesi sayesinde KGB, neredeyse bir milyona yakın gizli Amerikan haberleşmesini çözecekti! CIA ve Amerikan Savunma Bakanlığı uzmanları, Vietnam Savaşı sırasında Kuzey Vietnam birliklerinin nasıl olup da ağır bombardımandan kurtulabildiğini Walker’ın yakayı ele vermesiyle çözmüştü. Walker savaş boyunca Amerikan Hava Kuvvetleri’nin Komünist Vietkong birliklerine dönük her planından Moskova’dakileri haberdar etmişti. Daha bombardıman uçakları havalanmadan Kuzey Kore uçaksavarları hazır hale geçiyordu: *Teşekkürler Walker!*

Amerika'ya askerî istihbarat tarihinin en büyük utançlarından⁹ birini yaşatan Walker, aynı zamanda yeni bir tip casus modelinin de öncüsüydü. İdeoloji ya da yüksek ideallerle falan ilgilendiği yoktu. Tek motivasyon kaynağı paraydı. Ruslarla olan bu ticaretini tam 18 yıl boyunca sürdürdü. Ta ki kurtuluşu Amerika'da görüp iltica eden bir Sovyet ajanı kendisini ele verene dek... Ömür boyu hapis cezasını çekmek için parmaklıkların ardını boyladığında, geride telafisi imkânsız bir hasar bırakmıştı.

1968'de Çekoslovakya'daki demokratik talepleri tanklarla bastıran ve aykırı seslerin temizlenmesi için gizli servisi seferber eden Brejnev, aynı zamanda KGB'ye istemeden de olsa bir darbe vurdu. KGB eski direktör yardımcılarının Vladimir Gruşko, Çekoslovakya'da yaşananlardan sonra ideolojik sebeplerden dolayı KGB'ye çalışan yabancı servis ajanlarının kendilerinden desteği çektiklerini söylemişti. 1971'de başını İngiltere'nin çektiği Batılı ülkeler, yüzlerce Sovyet vatandaşını "KGB adına çalıştıkları gerekçesiyle" sınır dışı edince, Sovyet gizli servisinin insan kaynakları havuzu kurur gibi oldu. *Ama servis sallansa bile yıkılmıyordu.*

KGB Rus aydınların peşinde

Leonid Brejnev döneminde (1964-82) komünist ideolojinin baskıcı ve yayılmacı karakteri adeta şaha kalktı. Sistem ülkedeki duraklamadan, yeniliğe ve yaratıcılığa kapalı kendi karakterinden ziyade, bu karaktere isyan eden muhalifleri sorumlu tutuyordu. Rus

9 Walker'ın tutuklanması, hiçbir Amerikalının kendi ülkesine ihanet edemeyeceğine şartlandırılmış Amerikan kamuoyunu derinden sarsmıştı. İhanet onlar için 1950'lerde, Julius ve Ethel Rosenberg skandalıyla hatırladıkları çok uzak bir kavramdı. Walker'ın yakayı ele vermesinde herkes ilk etapta nafakasını alamayan eski karısından şüphelense de zaman içerisinde bir başka Sovyet ajanı tarafından ele verildiği ihtimali ağırlık kazandı. Walker'ın yakalanmasıyla aralarında çocuğunun da bulunduğu 7 kişilik casusluk şebekesi de çökertildi. KGB'ye göre Walker, Soğuk Savaş döneminin en başarılı casusuydu! Walker'dan sorumlu Sovyet generali Boris Aleksandroviç'e göre o, Sovyetlerin kazandığı "en önemli" casustu. KGB ajanı Vitali Yurçenko'ya "Walker, KGB tarihinin en görkemli vakası oldu. Milyonlarca Amerikan mesajını çözdük. Bir savaş patlak verse kesin biz kazanırdık" demişti. Walker halen hapistede affedilmeyi bekliyor.

**Yalan haber ustası, casus, devlet başkanı:
Yuri Andropov**

Sovyet liderlerini analiz eden uzmanlar Andropov'un iktidara gelmesiyle afallamıştı. Zira en uzun süreli KGB lideri (1967-1982) unvanını geride bırakarak devlet başkanlığına geldiği için Kremlin'in yeni patronu hakkında doğru dürüst bir şey bilinmiyordu. Bilinenlerse yeteri kadar

korkutucuydu. Büyükelçi olarak görevli olduğu Macaristan'daki ayaklanma sırasında hükümet üyelerini kandırarak KGB'nin tuzağına düşürmüş, Çekoslovakya'daki Prag Baharı'nda yalan haberler yaptırarak ayaklanmanın şiddetle bastırılmasına ön ayak ve Afganistan işgalinin de en büyük savunucusu olmuştu. KGB'deki performansıyla Kruşçev'den daha yetenekli, Brejnev'den daha enerjik ve Stalin'den daha zeki olduğunu göstermişti. Onun başında olduğu KGB, Batı'ya karşı en saldırgan dönemini yaşadı. Sadece Londra'daki Rus Büyükelçiliği'nden 105 kişi casusluk suçlamasıyla sınır dışı edilmişti. İnsan hakları kavramından nefret eder, bunun Sovyet İmparatorluğu'nu yıkmaya dönük bir Batı komplosu olduğunu savunurdu. İnsan hakları temelli eleştiri yapan muhalifleri tıkmak için otuzdan fazla "psikiyatri hapishanesi" kurdu. Rus ajanlarının en az Batılı rakipleri kadar sık görünmesi için kurumda kılık kıyafet devrimi yaptı! İngilizceyi ana dili gibi konuşurdu. KGB ajanlarının en az iki yabancı dili çok iyi konuşabilmesi şartını o getirdi. Yalan haberin yıkıcı gücünü ilk fark edenlerden biriydi. 1968'de KGB bünyesinde "yalan haberlerle Sovyetlerin dünyadaki imajını parlak tutmaktan" sorumlu "A Masası'nı" kurdu. Yıllar sonra Vladimir Putin de onun izinden giderek önce FSB'nin (KGB'nin halefi) patronu, ardından da devlet başkanı olacaktı.

muhalif aydınlar, kelle koltukta, rejimin çürümüşlüğüne ve KGB'nin zulüm sistemini deşifre etmeye çalışıyordu. 1967-82 yılları arasında KGB'nin patronu, bundan iki yıl sonra da devlet başkanı olan Yuri Andropov, "*ideolojik sabotaj*" olarak tanımladığı bir kavrama saplantıyla bağlıydı. Kendince düşüncenin yıkıcı gücünü keşfetmişti. Andrey Sakharov gibi muhalif Rus aydınlarının görüşlerini serbestçe ifade etmesine izin verilmesi durumunda tüm sistemin çökeceğinden endişe ediyordu. Nobel ödüllü fizikçi Sakharov, Rus hidrojen bombasının mimarıydı. Zaman içinde Sovyet muhalif hareketinin

en ateşli sözcüsü olmuştu. Kremlin'dekiler bu önemli ismi Gorki'ye, gözlerden olabildiğince uzak bir noktaya sürgüne yollamıştı. KGB ajanları Sakharov'u doktorları aracılığıyla zehirlemek için çok uğraşsa da başarılı olamayacaklardı.

Brejnev'in yaptığı büyük hesap hatasıyla Rusların 1979'da Afganistan'ı işgal etmesi, zaten ağır aksak giden Sovyet sisteminin yere kapaklanmasına neden olmuştu. Moskova'dakiler kabul etmese ve dış dünyaya belli etmese de Andropov gibi casus ustalarının ve Kızıl Ordu'nun tüm maharetine rağmen sistem iflas etmişti. Sovyet İmparatorluğu zayıfladıkça Batı'ya iltica eden Rus ajanlarının sayısı da artıyordu. Soğuk Savaş'ın son on beş yılında karşı kampa sığınan Rus istihbaratçılarının sayısı, bütün bir Sovyet tarihinde olduğundan daha fazlaydı.

Batan gemiden kaçan kaçana

Tüm bu karşılıklı ihanetler silsilesinde en büyük balığı tutan İngilizler oldu. İngiliz gizli servisi MI6, KGB'nin önde gelen isimlerinden Oleg Gordievsky'yi İngiltere adına çalışmaya ikna etmişti. 1985'te ihaneti ortaya çıktığında Gordievsky, KGB'nin Londra şefiydi! Tam on bir yıl boyunca İngilizlere bilgi sızdıran bu ajan, aynı zamanda bir ilke imza atmış ve gözetim altındayken kaçabilen ilk ve son Rus casusu olmuştu. Daha sonradan anılarını *Inside KGB* (KGB'nin İçinden) adıyla kitaplaştıran bu deneyimli casus ustası, "Bu on bir yıl boyunca her an yakalanıp infaz edilebileceğimi biliyordum." demişti. Nihayetinde Londra'da yakalanıp KGB tarafından Moskova'ya kaçırılan Rus casus, ilaçların etkisi altındayken bile bir şey açıklamadı. Lakin her hareketi kontrol altındaydı. Sürekli izleniyordu. O günleri, "Tazılar tarafından kovalanan bir tavşan gibiydim" cümlesiyle özetleyecekti. Nihayetinde kaçmaya karar verdi. Rutinleşmiş sabah koşusu esnasında gözden kaybolarak kılık değiştirdi ve sürekli araç değiştirerek soluğu Leningrad'da aldı. Orada onu İngiliz istihbaratı tarafından gönderilmiş bir araç bekliyordu. Birkaç saat içinde Finlandiya sınırını geçip sırra kadem bastı.

Bir garip taraf değiştirme hikâyesi: Yurçenko

KGB'nin üst düzey ajanlarından Vitali Yurçenko, istihbarat tarihinin en garip işlerinden birine imza atmıştı. 1985'te, 25 yıllık kariyerinin ardından, bir görev için bulunduğu Roma'da Amerikalılara sığındı. Sovyetler adına çalışan iki Amerikalı ajanın adını verdikten sonra Washington'da Amerikalıların gözetiminden kaçarak tekrar Sovyet yetkililere teslim oldu! Washington'daki Sovyet Büyükelçiliği'nde bir basın toplantısı düzenleyen Yurçenko, Amerikalıların kendisini ilaçla uyutup zorla kaçırdığını iddia etti. Rusya'ya dönüşünde Kızıl

Yıldız Nişanı'yla ödüllendirildi. Tüm bu olan bitenleri Amerikalılar şaşkınlıkla izliyor, bir anlam veremiyordu. Çok sonraları, bu sahte taraf değiştirme operasyonunun, Rusların CIA içindeki en önemli köstebeği Aldrich Ames'i korumak amacıyla kafa karışıklığı yaratmak ve dikkatleri yanlış hedeflere yöneltmek için yapıldığı anlaşıldı. Ruslar kendileri için çalışan büyük balığı korumak için iki küçük balığı kurban etmekten çekinmemişti! Bu arada KGB'nin, kahramanları Yurçenko'yu, ne olur ne olmaz diyerek CIA tarafından "çift taraflı ajan" yapılmadığından emin olmak için gerçeklik serumu vererek sorguladığını da eklemekten geçmeyelim!

KGB yönetime el koyuyor ama...

80'lerin ortasına gelindiğinde oyunun son perdesi açılmıştı. Dönemin Sovyet lideri Mihail Gorbaçov, Sovyet politikasında radikal dönüşümlere imza atıyordu. Lakin başını KGB'nin o dönemdeki direktörü Vladimir Kruçkov'un çektiği sertlik yanlıları ülkenin uçurumun eşiğinde olduğuna ve Gorbaçov'un eli belinde bu manzarayı izlediğine inanıyordu. *Acilen bir şeyler yapılmalıydı.* Gorbaçov'un biletini kesmişlerdi; gitmesi gerekiyordu. 1991 Ağustosunda televizyondan halka hitap eden Kruçkov ve yandaşları, Gorbaçov'un hasta olduğunu ve ülkenin esenliği için sıkıyönetim ilan ettiklerini açıklıyorlardı. *Hastalık, gözden çıkartılan Sovyet siyasiler için kullanılan en yaygın mazeretti ve bunu artık neredeyse Mısır'daki sağır sultan bile*

Rus tarihinde bir kırılma noktası: Tankın üzerine çıkan Boris Yeltsin, başını KGB'nin çektiği darbe girişimine meydan okuyor.

duymuştu. KGB, kendi patronu olan Gorbaçov'a karşı darbe yapmıştı. Ancak darbecilerin göz ardı ettiği bir gerçek vardı. Özgürlük cini lambadan çıkmış; Sovyetler Birliği dönüşüm yolunda artık geri dönmeyecek bir noktaya gelmişti. Moskova halkı sokaklara döküldü. İki günlük sinir savaşının ardından darbeciler geri adım attı. Hepsini tutuklandı.

Gorbaçov'un darbe sırasında sergilediği pasif tutum gözden düşmesine neden olurken, tankların üzerine çıkarak darbecilere pabuç bırakmayacağını açıklayan Rusya devlet başkanı Boris Yeltsin halkın yeni kahramanı olmuştu. Yeltsin, KGB'nin elden geçirilmesi gerektiğini haykırıyor, derin devlete kafa tutuyordu. İşte bu konuşmanın ardından Demir Felix'in devasa heykeli ayaklar altına alınacaktı. 1991'in sonunda KGB de Sovyetler Birliği'nin kendisi gibi en azından kâğıt üzerinde tarih olmuştu. Çeka'yla başlayıp KGB ile son durağa gelen Sovyet istihbaratında *kan, ihanet, işkence, kahramanlık, yaratıcılık, acımasızlık ve macerayla dolu bir sayfa kapanıyordu.*

KGB'nin intikamı: Vladimir Putin

Stalin ölmeden bir yıl önce doğmuştu, KGB'nin insan kaynakları havuzu olarak bilinen Leningrad Üniversitesi'nde hukuk okurken teşkilatla tanıştı. "Gençtim ve ülkeme en iyi bu şekilde hizmet edebileceğime inanıyordum"

diyerek KGB'den gelen "Gel bizimle çalış" teklifine balıklama atladı. Kariyerinin büyük bir bölümünü Doğu Almanya'nın Dresden şehrinde, Batı teknolojisi ve NATO sırlarını çalmaktan sorumlu memur olarak geçirdi. Bir başka göreviyse Batı'da Rusya hesabına çalışabilecek ve bu ülkelere rahatça girebilen gazeteci, bilim

adamı ya da teknisyen Doğu Alman vatandaşlarını bulmaktı. KGB'de geçirdiği 17 yılın ardından yarbay rütbesindeyken, Gorbacov'u hedef alan darbe girişiminden sonra servisten istifa etti. St. Petersburg Belediye Başkanlığı'nda danışmanlık gibi bir dizi bürokratik görevin ardından Yeltsin'in dikkatini çekmeyi başardı. 1998'de, Soğuk Savaş'ın ardından FSB adını alan KGB'nin başına geçerek ajanlık kariyerini tekrar raftan indirdi. Ardından başbakan oldu ve iki yıl sonra da Yeltsin tarafından halefi olarak ilan edildi. Birçokları Putin'in alışılmadık bir süratle devletin başına geçmesini, "KGB'nin sistemden aldığı intikam" olarak yorumlayacaktı. 2000 yılından itibaren de Rusya'nın tek hâkimi oldu. "Bunca yıl hizmet ettiğim bir yeri eleştirmek yakışsız olur" diyerek bugüne dek KGB hakkında en ufak bir eleştiride dahi bulunmadı. Batı'ya sığınan Gordievsky gibi eski KGB ajanlarının kitaplarını okuyup okumadığı şeklindeki bir soruya, "Vatanına ihanet edenlerin kitaplarını okumam" şeklinde karşılık verecekti.

KGB öldü... mü acaba?

Artık sahnede FSB adında yeni bir istihbarat servisi vardı. Tabii ki bu yenilik sadece isminden ibaretti. KGB'nin kadroları Sovyetlerle birlikte buharlaşıp uçmamıştı. Öyle ki FSB'nin başkanı eski KGB ajanı Vladimir Putin, 2000 yılında devlet başkanlığına yükselecek ve o tarihten itibaren de ülkeyi bir gizli servisi yönetir gibi yönetecekti.

Casuslar savaşı bitti mi dersiniz?

KGB gitmiş, Soğuk Savaş bitmişti. Peki casuslar savaşı bitmiş miydi? Tabii ki hayır! Üstelik eskisinden daha hızlı bir şekilde devam ettiği bile söylenebilir. 11 Eylül saldırılarının ardından güvenlik öncelikli politikalarını pekiştiren ve istihbarata dev bütçeler ayıran Amerika'yı diğer ülkeler de takip etti. Soğuk Savaş'ın bitimiyle rahatlayan dünyanın bu rahatlığı uzun sürmedi. 11 Eylül'ü izleyen süreçte Irak ve Afganistan'ın işgaliyle artan El Kaide tehdidi, istihbarat servislerinin tekrar tam kadro sahaya inmesine neden oldu. Öte yandan Hindistan, Çin ve "tekrar" Rusya gibi yeni güç odaklarının sahne almasıyla, bir nevî üstü örtülü yeni bir Soğuk Savaş başladı. Son olarak 2010 Haziran ayında Amerika'da Anna Chapman adlı alımlı bir Rus kadının dokuz arkadaşıyla birlikte Rusya hesabına casusluk yaptıkları gerekçesiyle tutuklanması ve akabinde Viyana'da 1986'dan bu yana gerçekleştirilen en büyük casus takasıyla Rusya'ya iade edilmesi, bu savaşın kolay kolay bitmeyeceğini gösteriyordu. FBI, Chapman ve arkadaşlarını tam 7 yıl izlemişti. Seattle'dan New York, Boston ve Virginia'ya kadar uzanan Amerikan kentlerinde sahte isimler altında yaşayan Chapman ve arkadaşları, Amerikan siyasi karar mekanizmalarına sızmak için organize edilmiş bir casusluk ağının üyesi olmakla suçlanıyordu. Görevleri, her yönüyle *Amerikanlaşarak* güç ve nüfuz sahibi Amerikalılarla yakınlaşmak ve nükleer silah programlarından İran politikasına kadar pek çok konuda Rusya Dış İstihbarat Teşkilatı SVR için bilgi toplamaktı. Bitmedi. Halen İngiltere'de yaşayan Gordievsky'ye göre ABD'de

şu an en az 400 kadar ajan, çeşitli büyükelçilikler ve Moskova ile ilintili resmî birimlerde çalışır gözükürken, aslında Kremlin hesabına casusluk yapıyor!

Putin: Hainlerin geleceği yok!

Şimdi sözü son olarak Rusya'nın bir numaralı ismine; Putin'e bırakalım. Anna Chapman ve arkadaşlarını ihbar eden Rus gizli servisinden "Albay Şerbakov"a yönelik şu sözlerine bir kulak verin ve casuslar savaşının bitip bitmediğine siz karar verin: "Ajanları satan adam da askerdi. Yani o silah arkadaşlarını sattı. Vatanını sattı. Çocuklarının, ailesinin gözüne nasıl bakacak? Bir düşünün bakalım. Ajanlarımız hayatını vazifelerine adadı. Aile ve yakınlarından vazgeçti. Cenazelere gelmedi. Anadili düzeyinde yabancı dil öğrendi. Üstelik bir anda bir hayvan onları sattı. Domuz! Bu tür insanların geleceği yok!"

MI6 'Asil kardeş'

*"Gizlilik kirli bir kelime değildir.
Gizlilik İngiltere'yi korumak içindir"*

Sir Clive James
MI6 Başkanı, 2011

SIS (Özel İstihbarat Servisi/Special Intelligence Service) olarak da bilinen İngiliz İstihbarat Servisi MI6, İkinci Dünya Savaşı koşullarında serpilmiş ve hanesine yazılan bazı başarısızlıklara rağmen Soğuk Savaş boyunca da önemli işlere imza atmıştı. Hakkında yazılan onlarca kitap, yapılan belgesel ve tabii ki başta James Bond serisi olmak üzere çekilen onlarca film, servisin dünya çapında bir üne kavuşmasına zemin hazırladı.

Almanya korkusu nelere kadir

İngilizlerin 1909'da kurduğu Gizli Servis Bürosu, bugünkü istihbarat servisinin temeli oldu. Bu büro Kayzer Wilhelm'in Almanyası'nın yarattığı tehdide cevap olarak kurulmuştu. Wilhelm, İngiliz İmparatorluğu'nu parçalara ayırma konusuna öylesine istekliydi ki, İngiliz topraklarında cirit atan ve adayı Alman işgaline hazırlayan Alman ajanlarının hikâyeleri birçok kitaba ve tiyatro oyununa ilham kaynağı olmuştu. Kılık değiştirerek İngiliz topraklarına sızan

İngiliz istihbaratının kurucu babası olarak kabul edilen Mansfield Cummings uzunca bir süre adeta tek kişilik bir istihbarat servisi olarak çalışmıştı.

Alman askerlerinin maceraları Alman sinemaseverlerin izlerken zevkten dört köşe olduğu konuların başında geliyordu. Peki bu esnada İngilizler ne yapıyor, boş mu duruyordu? Tabii ki hayır. Daha büro kurulmadan önce turist kılığına girmiş asker kökenli İngiliz ajanları Almanya'nın kuzeydeki liman kentlerini ziyaret ediyor ve inşa edilmekte olan Alman donanmasıyla ilgili bilgiler toplamaya çalışıyordu. Bu arada büro ikiye ayrıldı. Bir kolu, Savaş Bakanlığı bünyesine olmak üzere, daha sonradan MI5 olarak isimlendirilecek iç istihbarat servisi oldu. Bu büro İngiliz topraklarını hedef alacak casusluk faaliyetlerine karşı koyacaktı. Dış koluysa Dışişleri Bakanlığı'na bağlandı ve MI6 olarak isimlendirildi. Dünya çapında şöhrete kavuşacak bu büronun göreviyse İngiliz İmparatorluğu'nun işine yarayacak bilgileri dünyanın neresinde olursa olsun bulmaktı.

MI6'nın başkanlığına Mansfield Cummings getirildi. İstihbarat dünyasının gördüğü en sıra dışı isimlerden biri olan Cummings, zengin bir asilzade ve spor araba koleksiyoncusuydu. Mütevazı ofisine yerleştiğinde hepsi Almanya'da olmak üzere emrinde sadece 5 ajan vardı. Ama yetmezdi. Daha fazlasını istihdam etti. Bunları tüm Avrupa ülkelerinde görevlendirdi. Avrupa genelinde Almanların attığı her adımdan haberdar olmak istiyordu. Cummings ya da serviste kendisine verildiği isimle 'C', tüm bu ajanlarıyla iletişimi yürütmek için Londra'da paravan bir ithalat-ihracat ofisi açtırdı.

Kelle götüren hileli şifre

Tarihin bilinen en erken istihbarat servislerinden birini 1570'li yıllarda İngiltere'de Sir Francis Walsingham kurmuştu. Şifreli mesajlara olan merakıyla tanınan Walsingham'ın amacı, sevgili kraliçesi Protestan I. Elizabeth'i ülke içindeki ve dışındaki Katolik aşırılardan korumaktı. Bu amaç uğruna Elizabeth'in Katolik kuzeni, İskoçya Kraliçesi Mary Stuart'ın yazdığı bir mektubu ele geçiren Sir, mektuba Elizabeth'in öldürülmesine dair şifreli bir mesaj eklettirdi. Bu mektup bahane edilerek Mary zindana atıldı. Walsingham, Mary'nin hayatta olduğu sürece Katolik bir kalkışmaya önderlik edebileceğinden endişe ediyordu. Bu süreç sonunda Mary kellesinden oldu.

Majestelerinin gizli servisi, işte bu uyduruk şirketteki iki telgrafla bugünkü devasa iletişim kapasitesinin ilk adımlarını atmıştı.

Kuzey Denizi'ndeki Alman askerî limanlarını gözleyen macera delisi gönüllü ajanların sayısını daha da artıran Cummings, aynı zamanda Almanya'yla iş yapan İngiliz iş adamlarını da tespit ettirdi. Onlardan gelebilecek bilgilerin de işe yarayabileceğini düşünüyordu. İngiliz gizli servisi emekleme dönemini Birinci Dünya Savaşı'nda atlattı desek yeridir. Savaş boyunca Almanların zeplin programının

Dünya Savaşı çıkaran Bal Tuzağı!

Avusturya Karşı İstihbarat Servisi'nin başındaki Albay Alfred Redl, cinsel zaafının istismar edilmesiyle hazırlanan tuzaklara verilen isim olan Bal Tuzağı'na düşen ilk istihbaratçı olmuştu. Rusların genç erkekler ve parayla tuzağa düşürdüğü Redl, onlara, olası bir savaş durumunda Avusturya'nın Sırbistan'ı nasıl işgal edeceğiyle ilgili planları vermişti. Avusturya Macaristan veliaht prensinin bir Sırp ajanı tarafından öldürülmesiyle Sırbistan'a savaş açıldı. İşgal planlarından haberdar olan Sırp ordusu kendisinden güçlü Avusturya'ya uzunca bir süre direnebildi; her iki tarafın müttefiklerinin de savaşa dâhil olmasıyla Birinci Dünya Savaşı patlak verdi. Redl'den sonra da binlerce istihbaratçı daha bal tuzağının kurbanı olacaktı.

40 Numaralı odanın yakaladığı büyük balık

Yıl 1917... İngiliz, Fransız ve Alman birlikleri birbirlerine karşı verdikleri savaşta tıkanıp kalmış durumda. Amerika'ya Almanların tüm kıskırtmasına rağmen savaş dışında kalmaya kararlı. Bununla birlikte Amerika'nın savaşa girme ihtimaline karşın Almanya, sırtını sağlama almanın yollarını da aramaktadır. İşte bu kritik günlerde İngiliz istihbaratının ele geçirdiği şifreli, tamamen rakamlardan oluşan bir Alman telgrafı, cephelerdeki bu kördüğümü çözecektir. 40 Numaralı Oda'da deşifre edilen telgrafa göre Almanya, Meksika'ya, özetle "Amerika'yla savaşmam durumunda benim yanımda yer alırsan, savaş sonunda Amerikalıların senden aldığı toprakları (Teksas, New Mexico, Arizona) sana veririm!" demektedir. İngilizler telgrafı Amerikalılara verir. Haber Amerikan basınında bomba gibi patlar. Kamuoyunun öfkesi, savaş dışı kalmak için büyük gayret sarf eden ABD Başkanı Wilson'ın Almanya'ya savaş ilan etmesine katkıda bulunur. Bu arada İngilizler, telgrafın ele geçirilmesindeki İngiliz katkısını saklamak için İngiliz basınında "Amerikan istihbaratı da çok güçlü canım" tadında haberler çıkartmayı da ihmal etmemiştir!

askerî uygulama alanları, Almanların top ve mühimmat üretimi, pek de başarılı olmasa da, izlenmeye çalışılacaktı. Cummings'in bu dönemdeki en dikkat çeken girişimlerinden biri, tarihin ilk casus uçak programını devreye sokmaya çalışmasıydı. İngilizler 1914'te

Kuzey Fransa'da konuşlandırılan iptidai bir casus uçakla, Fransızlarla birlikte ortak uçuşlar düzenliyorlardı ki Birinci Dünya Savaşı patlak verdi. Cummings'in elindeki adamlar cepheye gitmişti ve gariptir, koca İngiliz istihbaratı, Cummings ve birkaç yardımcısının ellerine kalmıştı. Buna karşın Bay 'C', sıra dışı bir insan olduğu kadar kararlıydı da. Elindeki kıt imkânlarla ilk yurt dışı bürolarını St. Petersburg ve Rotterdam'da açtı. 1914'te teşkilat tam zamanlı dört ajanla kendi çapında istihbarat toplamaya çalışıyordu. İngilizler, Hollanda'daki ofisleri üzerinden Alman işgali altındaki Belçika'ya sızmayı deniyordu. Yine bu dönemde İngilizler Room 40 (40 Numaralı Oda) olarak bilinen şifre kırma programıyla şifre istihbaratı alanına da adım atmıştı. Bu program sayesinde Almanların önemli diplomatik yazışmaları İngilizlerin eline geçecekti.

1916'ya gelindiğinde Cummings'in emrinde 60 daimî eleman vardı. Yurt dışındaki elemanlarının sayısıysa bini bulmuştu. Majestelerinin gizli servisi ufak ufak ete kemiğe bürünüyordu. Ajanların çoğu Alman topraklarındaydı. Almanların trenle yaptığı birlik nakillerini gözetliyorlardı. Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna gelindiğinde oluşturulan 51 tren gözetleme ünitesiyle İngilizler, Almanların Batı cephesindeki her adımından haberdar olacak duruma gelmişlerdi. Bu operasyonun bel kemiğini Belçika'daki La Dame Blanche casusluk¹ şebekesi oluşturuyordu.

İngiltere'nin gözü kızıl tehlikenin üzerinde

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiliz gizli servisinin dikkati, Bolşevik Devrimi ile tarihinde yeni bir sayfa açmaya çalışan Rusya'ya

1 "La Dame Blanche" 1916'da Belçika'da Alman işgaline karşı direnen vatansever erkek ve kadın Belçikalıların kurduğu bir casusluk şebekesiydi. Merkezi Liege'de bulunan şebeke, tüm Belçika'da olduğu kadar Fransa'nın kuzeyinde ve Lüksemburg'da da etkindi ve temel olarak bu bölgelerdeki demir yollarının gözlenmesine dayanıyordu. 100 kadar elemanı olan şebeke, disiplini sağlamak adına elemanlarına askerî rütbeler vermişti. Disiplinsizlik ya da ihanet ağır yaptırımı olan suçlardı. Birçok üyesi kadın olan şebeke, İngiltere'nin I. Dünya Savaşı boyunca Belçika ve diğer Alman işgali altındaki bölgeler hakkındaki tek bilgi kaynağı oldu. Bu haliyle İngilizlerin "mahalli istihbaratı" kullanması açısından da ilk örneklerden biriydi.

yöneldi. Cummings, sadece istihbarat toplamada değil, siyasi istihbarat ve darbecilikte de maharetli olduğunu göstermek istiyordu. Rusya'da Bolşevikler Çarlık rejimini devirmeye çalışırken Başbakan Alexander Kerinski sistemi ayakta tutmaya gayret gösteriyordu. Kerinski, Bolşeviklerin vaat ettiğinin aksine, Rusya'yı Birinci Dünya Savaşı'nda tutacağına dair söz verdiği için; İngilizler de el altından onun hükümetini destekliyordu. New York'taki SIS hesapları üzerinden Kerinski'ye para aktarılıyordu. Yine de İngilizler sonucu değiştiremedi. Lenin ve yoldaşları Çar'ı ve rejimini silip süpürdü.

İngilizler Çar'ın ardından Bolşevikleri izlemeye başladı. Hatta Rusya'nın kuzeyinden ülkeye giren İngiliz birlikleri Bolşevikleri devirmeye çalışsa da, bu, Bolşeviklerin gizli servisi Çeka'nın ülkede tam bir terör rüzgârı estirmesiyle sonuçlanacaktı. Çeka, karşı devrimci olabileceği gerekçesiyle binlerce kişinin kellesini aldı. Buna rağmen MI6, Bolşevik Devrimi'ni geri çevirebileceği ümidiyle Rusya'daki ajanları aracılığıyla operasyonlar gerçekleştirse de ok yaydan çıkmıştı bir kez. *Bolşevikler gidici değildi.*

Churchill hazineyi fark ediyor

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından bütçesi ve elemanları kesilen Cummings'in idaresine yeni açılan şifreleme bölümü verilmişti. Savaş Bakanlığı'ndaki yerleşkesinden hareketle 40 Numaralı Oda olarak isimlendirilen şifre kırma bölümünde Cummings ve adamları, Rusların Londra'daki büyükelçilik ile yaptıkları gizli yazışmaları

Birinci Dünya Savaşı yıllarında casusluğun Amerikan devlet kademeleri tarafından 'bel altı vurmak', 'centilmenlere yakışmayan bir iş' şeklinde değerlendirildiğini ve hatta Başkan Woodrow Wilson'ın, savaş öncesinde, Almanlara baskın bir saldırı düzenlemeyi planlayan genelkurmay kadrosunu kovmakla tehdit ettiğini **biliyor muydunuz?**

kırmayı başarmıştı. Bununla birlikte bazı bakanların bu gizli bilgileri parlamento oturumlarında açıklaması ve bunların basına yansması Rusları uyandırmış; bazı siyasilerin istihbaratın önemini kavrayamamış olması, önemli bir operasyonu baltalamıştı.

Öte yandan savaştaki bu yeni boyutun önemini kavramakta çabuk davranan biri de vardı. Dönemin Savaş Bakanı Winston Churchill, ilk dünya savaşının ardından MI6'nın en büyük destekçilerinden biri olmuştu. Savaşın ertesinde Cummings'in günah ve sevaplarını masaya yatıran bir hükümet komisyonu net bir karara varmıştı: *İstihbarat kendi içinde bağımsız olmalı.*

Bu dönemde dünyanın dört bir yanına dağılmış gizli servis ajanları genellikle elçiliklerde pasaport kontrol memuru olarak istihdam ediliyordu. Ufukta yeni bir savaş görünmüştü ve bu yeni dönemde istihbarat oldukça önemli bir silah olarak kendisini gösterecekti.

Adolf Hitler'in 1930'larda iktidarı ele geçirmesiyle Almanya inanılmaz bir silahlanma yarışına başladı. Haliyle İngilizlerin de dikkati Rusya'dan bir kez daha Almanya'ya döndü. Döndü ama pek bir meyve vermedi bu dönüş. Zira henüz acemilik dönemini yaşayan servis, Almanların Rhein, Sütedland ve Çekoslovakya'yı işgal edebileceğini öngörememiş,

Almanların kırılmaz Enigması nasıl kırıldı?

Naziler İkinci Dünya Savaşı sırasında kullandıkları özel şifreleme cihazı Enigma'ya çok güveniyordu. Dönemin en gelişmiş cihazı olan Enigma, sınırsız şifreleme dizini üretebilen özelliğiyle, diğer gizli servislerin ağızını sulandırıyordu. Cihazın dilini ilk çözer gibi olanlar Polonyalı şifreli yazı uzmanları olmuş, Enigma'nın içeriğinin gelişmesiyle Fransızlardan yardım istemişlerdi. Her iki ülke de Almanlar tarafından işgal edilince bu uzmanlar Londra'ya kaçtı. İngilizler, bu şifre çözücülerle kendi dil bilimcilerini, tarih uzmanlarını, yazar ve bulmaca uzmanlarını ekleyerek tarihin en ilginç ordusunu oluşturdu: Şifre kırıcları! Bu ekibin yaptığı çalışmalarla Normandiya Çıkartması, Kuzey Afrika ve İtalya'nın yeniden ele geçirilmesi planlandı. İkinci Dünya Savaşı'nın süresi en az iki yıl azaldı. Bu programın en büyük başarısı, on bin kadar kişi istihdam edilmiş olmasına rağmen dışarıya bilgi sızmamış olmasıydı. Churchill, bu durumu "Altın yumurtlamalarına rağmen asla gıdıklamadılar" diyerek özetleyecekti. Bu ketumluk savaş sonrasında da devam etti. Proje çalışanları sessizlik yemini etti. Bu yemin, 1974'te yayımlanan ve Enigma Operasyonu'nu konu edinen *The Ultra Secret* isimli kitaba dek sürecekti.

Mekke'ye giren ilk "gayrimüslim" casus kimdi?

Sir Richard Burton, hayatı boyunca bir macera adamı olarak yaşadı. Özgeçmişine kaptan, haritacı, dilbilimci, şair, diplomat, yazar ve tercüman yazdırmayı hak edecek derecede renkli bir hayat sürdü. Dünya onu kâşifliği ve Doğu kültürlerine olan merakıyla tanısa da, gördüklerini ve işittiklerini İngiliz İmparatorluğu'nun çıkarları adına Dışişleri'yle paylaşmaktan çekinmemişti. Bir dil ve kılık değiştirme uzmanıydı. 30 dili

akıcı bir şekilde konuşabilen Burton, Mizra Abdullah isimli bir tüccar karakterine bürünüp, 1853'te hacı olarak Mekke'ye girmeyi başaran ilk gayrimüslim olarak büyük sükse yapmıştı. Yakalanması durumunda işini sağlama almak adına sünnet olmayı da ihmal etmemişti! İngiliz Sömürge İmparatorluğu'nun en parlak günlerinde Hindistan, Afrika ve Ortadoğu'da İngiliz Dışişleri ve kraliyet adına geziler yaptı. Nil'in kaynağını aradı. Orta Afrika'daki Tanganika Gölü'nü gören ilk Avrupalı oldu. Hindistan'da tenini boyayıp mahalli çetelerin arasına karıştı. Hem kabileler hem de İngilizleri hedef alan komplolar hakkında bilgi topladı. Gözlem ve gezilerinden onlarca kitap çıkarken, kitaplarında yazmadığı hassas bilgileri Londra'yla paylaştı.

keza Hitler'in müttefiki Mussolini'nin de Etiyopya'yı alabileceğini hesaplayamamıştı.

İkinci Dünya Savaşı İngiliz gizli servisi için iyi başlamayacaktı. İki MI6 ajanı, Nazi karşıtı Alman subaylarıyla buluşacakları zannıyla Hollanda Almanya sınırındaki Venlo'ya gitti. Ama yanılmışlardı. Orada onları bekleyen Naziler olmuştu. İki ajan Almanya'ya kaçırıldı. İşkenceden geçirilen ikili MI6 gizli servisiyle ilgili önemli bilgileri açıklamış, meslektaşlarını deşifre etmişlerdi. Tarihe Venlo

Hitler'in güvenlik şeflerinden Reinhard Heydrich'in, Çek Cumhuriyeti'nin Lidice Köyü'ne paraşütle inen iki SOE ajanı tarafından planlanan suikastla öldürüldüğünü; intikam almak isteyen Nazilerin köyü dümdüz edip tüm erkek nüfusu idam ettiğini biliyor muydunuz?

Hadisesi olarak geçen bu olay servisin moralini bozmadı. Güzel günler yakındı. İngiliz istihbaratı, Almanların ünlü Enigma kodunu kırarak Nazilere büyük bir darbe vurmakla birlikte, büyük moral de kazanmıştı. Churchill

İngilizler Amerika'yı gözlemiş!

MI6'nın İngiltere'nin bir numaralı müttefiki, hatta müttefikten öte doğal uzantısı olan Amerika'yı hedef alan casusluk faaliyetleri gerçekleştirdiğini biliyor muydunuz? Evet, teşkilat, iki dünya savaşı arasında, New York'taki pasaport kontrol ünitesine yerleştirdiği bir dizi ajanla Amerika'nın savaş mühimmatı, kimyasal savaş ve havacılık gibi alanlarda yaptığı yeniliklere dair ilk elden bilgiler toplamaya çalışmıştı. Servis bununla da kalmamış, aynı zamanda Amerika içindeki komünistlerle, İrlandalı ve Hintli radikalleri de izlemişti. İngiliz İç İstihbarat Servisi MI5'in "Amerikalılar bu durumu anlarsa çok zordakalırız" şeklindeki raporu üzerine, MI6'nın Amerika'yı hedef alan bu operasyonları, servisin önde gelen ismi Sir Hugh Sinclair'in emriyle sona erdi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan istihbarat paylaşımı anlaşmasıyla, halen yürürlükte olan "Bir millet, iki servis" uygulaması hayata geçti.

Almanların haberleşme şifrelerinin kırılmasına büyük bir önem veriyordu. Servisin elindeki bütçeyi artırdı. Bu arada Alman işgali altına giren Avrupa ülkelerinden gelen gönüllüler, MI6'da çalışmaya başlamıştı. Bu kişiler eğitildikten sonra bir casus ağı kurmaları için tekrar işgal altındaki Avrupa'ya yollandı. Savaş boyunca bu ağ, Almanların attığı her adımdan müttefikleri haberdar edecekti. Özellikle Belçika ve Norveç'teki İngiliz ajan ağı, Alman donanması, birlik sevkıyatı ve silah üretimi hakkında savaşın sonucuna etki edebilecek bilgiler geçti. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru MI6 kaynak içinde yüzüyordu. Üstelik savaş boyunca adeta rakibi olan SOE de² lağvedilmiş ve bu birimin sorumlu olduğu sabotaj ve darbe faaliyetleri de MI6'nın

Almanya ve İngiltere adına çalışan çift taraflı ajan Yugoslav Dusko Popov'un Pearl Harbor Baskını'ndan 4 ay önce baskını FBI Başkanı J. Edgar Hoover'a bildirdiğini, Hoover'ın "Slav zampara" diyerek ihbarı ciddiye almadığını, gerçekten de uluslararası bir playboy olan Popov'un, "Casusluk yapan adam kilise korosuna mensup olacak değildi ya!" dediğini biliyor muydunuz?

- 2 SOE (The Special Operations Executive/Özel Operasyonlar İdaresi) II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle, 1940'ta, Başbakan Winston Churchill tarafından ihtilaf devletlerine karşı gerilla savaşı vermesi ve mahalli direniş örgütlerine destek vermesi için kurulan gizli servistir. Misyonu düşman hatlarının gerisinde sabotaj, casusluk ve gözlem yapmaktır. Kurulduğu ilk günlerde, olası bir Alman işgaline karşı İngiliz topraklarında yıpratma savaşı yapması planlanmıştı.

MI6 Hitler-Stalin paktına inanmamış

Nazi Almanyası'nın Rusya'yla 1939 Ağustosunda saldırmazlık paktı imzalaması, başta İngiltere olmak üzere tüm ülkeleri çok etmişti. Zira neredeyse 20 yıldır komünist karşıtı söylevleriyle tanınan Hitler'in Stalin'le bir araya gelebileceğine kimse ihtimal vermiyordu. Bununla birlikte MI6'nın ilk resmî biyografisini yazan Prof. Keith Jeffery'e göre Finlandiya'da görevli "baron" kod adlı bir MI6 ajanı, Nisan 1939'da amirlerini söz konusu

paktın imzalanmasına dair yürütülen gizli görüşmeler hakkında uyarılmış. Dikkate alınmamış. Baron bu kez Haziran'da, bizzat görüşmelere katılan kaynaklarından aldığı bilgilere dayanarak Londra'yı bir kez daha uyarılmış, yine dikkate alınmamış. Üstelik mesajı alan irtibat subayı haberi öyle saçma bulmuş ki Dışişleri Bakanlığı'nı bile bilgilendirmeye gerek duymamış!

Kendi liderini öldürmek isteyen istihbarat servisi

1921'de kurulup 1944'te lağvedilen Alman askerî istihbaratı ABWEHR, her zaman Hitler rejimiyle mesafeli olmaya çalıştı. Birçok üst düzey subayı savaş sırasında Nazi rejiminin bir an evvel çökmesi için İngilizlere bilgi sızdırırken, örgüt mensupları fiilî olarak liderleri olan Adolf Hitler'i ortadan kaldırmak için onlarca suikast girişiminde rol aldı. Almanya'nın yetiştirdiği en önemli istihbaratçılardan biri olarak kabul edilen ABWEHR'in Başkanı Amiral Wilhelm Franz Canaris, Nazi karşıtı Alman direniş örgütünün en

önde gelen isimlerindendi. Hitler'e karşı düzenledikleri suikast girişimi başarısız olunca Nisan 1945'te idam edilmişti.

sorumluluğuna verilmişti. Buna karşın savaş sonrasının görece rahat ortamı servise bütçe kesintisi olarak geri dönecekti. Yine de bu durum uzun sürmedi. Bütçe artırıldı, silahlar yağlandı. Almanlara karşı verilen savaş boyunca dost kisvesiyle ortada dolaşan eski düşman rahat durmuyordu.

Casusların er meydanı Soğuk Savaş

Soğuk Savaş'ın başlamasıyla birlikte Sovyetler, saklanmaya pek ihtiyaç duymayan bir rakip olarak sahnedeki yerini aldı. MI6 bir kez daha dikkatini Rusya'ya çevirirken, bir başka ilgi alanı daha baş göstermişti: İngiliz petrolerinin kaynağı Ortadoğu.

İran Başbakanı Muhammed Musaddık ülkesindeki Amerikan ve İngiliz petrol şirketlerini millileştirince, bu ülkelerin istihbarat servislerinin yürüttüğü bir operasyonla devrildi. İran'daki Batı yanlısı Şahlık rejimi pekiştirildi. Musaddık'ın devrilmesi Amerikalıları olduğu kadar İngilizleri de 'darbeyle iktidar değiştirme' konusunda iştahlandırmıştı ama İngilizler bir sonraki durakta çuvallayacaktı. Mısır'da iktidarı ele geçiren Albay Cemal Abdülnasır, İngilizlerin kontrolündeki Süveyş Kanalı'nı millileştirerek devleri ürküttü. İngilizler Mısır istihbaratındaki uzantılarını Nasır'ı devirme konusunda ikna etseler de plan suya düştü. Nasır dişli çıkmıştı. İngilizler yenilgiyi kabullenip kanalı Mısır'a bırakmak zorunda kaldı. Öte yandan Sovyetler Birliği tam 40 yıl boyunca MI6'nın bir numaralı ilgi alanı olarak kalmaya devam edecekti.

Özel Operasyonlar Bürosu: Once in, never out!

İkinci Dünya Savaşı'nda İngiliz istihbaratına paralel olarak oluşturulan Özel Operasyonlar Bürosu, adeta yarı resmi bir suç örgütü gibiydi. Ülkenin en azılı katilleri, kundakçıları, sabotajcıları ve suikastçıları, Alman hatlarında "sanatlarını" icra etmeleri için işe alınmıştı. Büronun öylesine katı bir iç hizmet tüzüğü vardı ki, bir kez giren bir daha çıkamıyordu. İngilizlerin "Once in, never out!" (Bir kez girdi mi çıkış yok) deyişiyle özetlediği bu durum sonucu, cephe gerisinde başarısız olan ya da istifa etmek isteyen ajanlar, savaş bitene dek İskoçya'daki özel bir kampta gözetim altında tutulmuşlardı. Sızıntı olmaması adına en yakınlarıyla bile görüşmelerine izin verilmedi. Bu uygulama, İngiltere'de 60'ların ünlü TV dizisi *The Prisoner*'a ilham kaynağı oldu.

Mİ6'nın çok istemesine rağmen bir türlü deviremediği Nasır, Arap halklarının sevgilisi olmuştu.

Üstelik servis bu uzun soluklu örtülü savaşta Sovyetlerle sadece Rus topraklarında değil, aynı zamanda İngiltere'de de mücadele edecekti. Çünkü Rusların İngiliz istihbaratında oldukça geniş bir "devşirilmiş ajanlar" ağı vardı! George Blake, CIA başlığında da değindiğimiz gibi bunların başında geliyordu. Buna mukabil İngiliz istihbaratındaki en yıkıcı köstebek Kim Philby olmuştu. Cambridge Üniversitesi mezunu olan bu parlak kariyerli ajan da Ruslar tarafından tavllanmıştı. Demir Perde'nin Avrupa'nın üzerine kâbus gibi indiği o günlerde Philby, İngiliz istihbaratının en gözde ajanıydı. Hatta kimilerinin gözünde servisin gelecekteki patronuydu. Sovyet işgali altındaki Baltık ülkelerine ve Arnavutluk'a ajan yerleştirme operasyonunun başına getirilen Philby, vakit geçirmeden elindeki bilgileri Moskova'dakilere aktarmaya başladı. Bir yandan da İngiltere'deki diğer Sovyet köstebekleri hakkında oluşan şüphe dalgalarını dağıtıyordu.

Kıymeti bilinmeyen büyük casus: Çiçero

Asıl adı Elyesa Bazna'ydı. Bilinçli bir tercih değildi onunki. Tesadüflerin eseri olarak istihbarat tarihine adı yazıldı. İkinci Dünya Savaşı esnasında Türkiye'deki İngiliz Büyükelçiliği'nde görevli bir hizmetliydi. Eğer işvereni biraz daha dikkatli olsa, adı hatırlanmayan biri olarak unutulup gidecekti. Büyükelçinin önemli belgeleri sakladığı kasanın anahtarının yerini bilmesi, Almanlar adına casusluk yapmasına kapı açtı. Müttefiklerin bombardıman planları, Normandiya Çıkartması'nın anahtar kelimesi (Overlord) Roosevelt ve Churchill arasındaki stratejik görüşmelerin detayları,

Çiçero tarafından Türkiye'deki Alman Büyükelçi Franz von Papen eliyle Nazilere ulaştırıldı. Lakin Almanlar, tamamen "kendini önemli hissetme" güdüsüyle hareket eden Çiçero'nun bu paha biçilmez katkısını iyi değerlendiremedi. Buna kısmen "uşak" konumunda olan birinin böylesi bilgilere ulaşabileceğine inanmamaları, kısmen de Alman istihbaratı içindeki çekişmeler neden olmuştu. Çiçero'nun sızdırdığı belgeler, İkinci Dünya Savaşı'nda tek bir kişinin gerçekleştirdiği en büyük casusluk başarısı olarak tarihe geçti. Almanların kendisine hizmetleri karşılığında ödediği 300 bin sterlin sahte çıkınca, Çiçero Alman hükümetini dava etmeye kalkmıştı. Hayatının sonuna dek İstanbul'da yaşadı. Müzik dersleri verdi, kullanılmış araba sattı.

Cambridge mezunu Sovyet köstebekleri

Philby, 1951'de üzerindeki şüpheler yoğunlaşınca MI6'dan ayrıldı. Servisteki diğer Sovyet köstebekleri; kendisi gibi Cambridge kökenli Donald Maclean ve Guy Burgess çoktan Rusya'ya kaçmıştı. Gazeteci olarak Lübnan'a giden Philby, orada da MI6 için çalışmaya devam etti. İngilizler gözlerinin önündeki bu en önemli Sovyet köstebeğinden şüpheleniyor ama kendisini bir türlü suçüstü yakalayamıyorlardı. Hatta bir keresinde Philby bir basın toplantısında kendisine sorulan soruya karşılık

Amerikalıların İkinci Dünya Savaşı sırasında ajan yetiştirmek için Kanada'da açtığı Camp-X'de eğitim alanlar arasında daha sonradan yaratacağı James Bond karakteriyle dünya çapında bir üne kavuşacak yazar Ian Fleming'in de olduğunu biliyor muydunuz?

James Bond'un ilham kaynağı:

William Stephenson

Kanadalı William Stephenson, tartışmasız istihbarat dünyasının en renkli karakterlerinden biriydi. Birinci Dünya Savaşı'na savaş pilotu olarak katılmış, 26 Alman uçağı düşürmüş, esir kampından kaçmış, hatta kaçarken de Alman birliklerinin pozisyonlarına dair notlar almıştı. İkinci Dünya

Savaşı'nda İngiliz istihbaratı adına çalışan Stephenson, ABD Başkanı Roosevelt'e, Almanların Orta ve Güney Amerika'yı sömürgeleştirmeyi hedefleyen planlarını getirmeyi başarmıştı. Üstelik her iki dünya savaşı arasında da boş durmamış, hafif sıklette dünya boks şampiyonu olmuş, havada sürat rekoru kırmış ve radyo-elektronik alanında kablosuz fotoğraf nakledicisi gibi icatlar yaparak milyoner olmuştu! James Bond'un yaratıcısı Ian Fleming bir keresinde "James Bond gerçek bir ajanın romantize edilmiş halidir. Gerçek olanıysa Stephenson'dur" demişti. Stephenson 1924'te kendi icadı olan cihazla Amerika'dan İngiltere'ye fotoğraf geçerek ilk kablosuz veri transferini gerçekleştirirken objektife böyle yansımıştı.

olarak "Rusların MI6'daki 3. adamı olduğu" iddialarını yalanlamıştı. Nihayet 1963'te İngiliz makamları tarafından Lübnan'da sorgulanırken bir sonraki oturumda her şeyi anlatacağına söz vermiş, ama hemen ardından bir Sovyet gemisine atlayarak Rusya'ya kaçmıştı. Philby, tarihe *Cambridge Dörtlüsü* olarak geçen ve Batı istihbaratına büyük darbe vuran bu ihanet ağının en kıdemli üyesiydi.

Dayak yediği kadar attı da

Köstebekler söz konusu olduğunda İngilizler, Philby vakasında olduğu gibi Ruslardan böylesi büyük istihbarat dayakları yemekle kalmamış, yediği kadar da atmıştı. Sovyet askerî istihbarat servisi

GRU'nun önde gelen isimlerinden Oleg Penkovsky, MI6 için çalışmaya ikna edilmişti. Sovyet sisteminden hayal kırıklığına uğrayan Penkovsky,

Oleg Penkovsky:

<http://bit.ly/pgeUOq>

“hizmetini” sunabileceği yeni bir kapı ararken önce CIA’ye ulaşmak istemiş, başarısız olunca Moskova’da iş yapan bir İngiliz işadamı aracılığıyla MI6’yla temas kurmuştu. Londra’daki bir otel odasında İngiliz ve Amerikalılarla bir araya gelen kıdemli Rus ajanın verdiği ilk bilgiler, Sovyet lider kadrosunun iç işleyişine dair hazine kıymetindeki tüyolardı. Penkovsky, bu ilk buluşmada, “Dikkat edin bizimkiler Küba’ya füze yerleştirmeyi planlıyor” diyerek, yakında patlak verecek bir krizin de haberini vermişti. Penkovsky’nin Batı’ya çalışması uzun sürmese de, kısa süreli ihaneti boyunca sızdırdığı bilgilerle önemli kararların alınmasında rol oynadı. Özellikle Küba Füze Krizi’nde Başkan Kennedy’e Moskova’daki lider kadrosunun ruh haline dönük anlık bilgiler aktarması, Kennedy’nin, “Rusların yaşadığı en büyük ahlaki mağlubiyet” olarak tanımladığı bu krizde elini güçlendirmişti. Penkovsky’nin nasıl deşifre olduğu hiçbir zaman anlaşılamadı.

Kimi kime şikâyet ediyorsun?

Yıl 1945... İstanbul’daki Sovyet konsolos yardımcısı Konstantin Volkov, İngiliz Konsolosluğu’nun kapısını çalar. “Ben Sovyet Gizli Polisi NKVD’nin İstanbul şefiyim, size sığınmak istiyorum” der. Teklifi çarpıcıdır. Sığınma izni ve 27 bin dolar nakit para karşılığında Türkiye’deki 314 ve İngiltere’deki 250 Rus ajanını ihbar edecektir! Üstelik ikramiye olarak da İngiliz Dışişleri’ndeki iki ve karşı casusluk teşkilatında yüksek pozisyonda bulunan bir Rus köstebeğinin de adlarını verecektir. *“Bu isteğimi Londra’ya aktarıırken telgraf kullanmayın, bizimkiler hattınızı izliyor”* demeyi de ihmal etmez. Özel kuryeyle teklif Londra’ya iletilir. Mevzu Rusya’yla ilgili olduğu için dosya 1944’te MI6’nın Sovyet Karşı Casusluk Masası şefliğine getirilen Kim Philby’e havale edilir. Dosyaya göz atan Philby, Volkov’un deşifre etmeyi vaat ettiği isimlerden birinin kendisi olduğunu anlamakta gecikmez! Acilen İstanbul’a uçar ve Volkov’u bir daha gören olmaz...

“Utanyor muyum? Asla...”

Mata Hari, hakkında ne yazılırsa yazılsın, istihbarat dünyasının tartışmalı bir figürü olarak kaldı. Lakin casuslar dünyasının en güzel yüzlerinden biri olarak hatırlanan Amerikalı Amy Elizabeth Thorpe, tartışmasız bir şekilde bu alemdeki şöhretinin hakkını vermişti. İspanyol İç Savaşı'nda her iki taraf, Polonya'da İngilizler ve Washington'daysa gene İngiliz ve Amerikalılar adına casusluk yaptı. Hitler'in Çekoslovakya'yı bölme planları, Almanlarla işbirliği yapan Vichy Fransısa'nı dair donanma notları, Almanların şifreleme cihazı Enigma'yla ilgili bilgiler Thorpe'un cazibesini kullanarak

elde ettiklerinden bazılarıydı. Yaptığı işten asla utanmadığını, bu sayede binlerce Amerikalı ve İngiliz'in hayatını kurtardığını söylemişti. İstihbarat dünyasından çekildikten sonra Fransa'da bir şatoda gözlerden uzak yaşadı.

Ajanların can dostu Bölüm Q

MI6'nın filmlere de konu olan efsanevi 'Q Bölümü', kurulduğundan bu yana ajanların hayatını kolaylaştırıcı icatlar yapmaya çalışıyor. Bunlar arasında gaz sıkın kalemlerden, tehlike anında içindeki belgeleri asitle yok eden mini

kasalara kadar yok yok! Bölüm, 1947'de yayımlandığı bir bültenle ajanları, üzerinde çalıştığı icatlar hakkında bilgilendirmiş. Bunlar arasında hırsızlık yapmak zorunda olan ajanlar için kırmızı ışık yayan fenerler, hasmı etkisiz hale getirmek için gaz saçan tabletler, kasaları açmak için şifre kırıcılar ve en önemlisi de silahlar için susturucu mekanizması bulunuyor. Diğer icatlar arasındaysa sorguda kullanılacak uyuşturucu emdirilmiş sigaralar, yakalanan ajanların zorunlu işçi olarak kamplarda çalıştırılması ihtimalini azaltmak için gözlerde katarakt varmış hissi veren lensler, kibrit kutusu görünümlü kameralar, gizli belgeleri saklamak için termos ya da tıraş takımı şeklinde kasalar, kaçma anında ajanları takip eden iz sürücü köpekleri şaşırtmak için koku kapsülleri ve daha onlarca ekipman bulunuyor. Belki şu an bunlar kulağa çok çocukça gelebilir, doğrudur. *Ama unutmayın yıl 1947...*

Aman dikkat ağacın kulağı vardır!

1970'lerin başında Amerikan istihbaratı resimdeki gibi sahte ağaç kütüklerinin içine dinleme cihazları yerleştirmiş, bu kütükleri Moskova dışındaki ağaçlık bölgelere serpiştirerek Rusların radar ve füze iletişim sistemlerinin yaydığı sinyalleri toplamıştı. Yakalanan sinyaller depolanıyor, ardından da yukarıdan geçen bir Amerikan uydusu aracılığıyla Amerika'ya aktarılıyordu. Kütüğün üst kısmı normal bir ağaç gövdesi gibi görünse de aslında şeffaftı ve güneş ışığıyla cihazın pilleri şarj oluyordu. KGB'nin bu tezgâhı bozması uzun zaman almayacaktı.

Her türlü "ıslak iş" itinayla yapılır

Rus gizli servisleri ve başta Doğu Alman gizli servisi STASİ olmak üzere onların güdümünde hareket eden servisler, muhalifleri ortadan kaldırmak için birbirinden ilginç işlere imza atmışlardı. KGB'nin Operasyon Teknik Destek Birimi'ne bağlı, 'Çember' (*Kamara olarak da bilinir*) adı verilen 12 numaralı gizli laboratuvarı, bu pis işlerde kullanılan silahları ürettiyordu. Siyanürlü ampule sıkıştırılmış jet gazı ile ateş eden ve kurbanda *kalp krizi* etkisi uyandıran spreyler, cilde temas eder etmez felç etkisi yaratan zehirli jeller, kobra zehrinden onlarca kat daha zehirli olan ve panzehiri bulunmayan ricin emdirilmiş mini mermiler atan şemsiyeler bunların en meşhurlarıydı. Özellikle aralarında ünlü Bulgar muhalif yazar Georgi Markov'un da bulunduğu onlarca Kremlin muhalifi, Batılı servislerin "Bulgar Şemsiyesi" adını verdikleri bu silahlarla öldürüldü. Nobel Ödüllü Rus yazar Aleksandr Soljenitsin 1971'de kendisini hedef alan şemsiye sonucu zehirlenmiş ve güçlükle kurtulmuştu. Son olarak 2006'da dönemin Rusya Federasyonu Başkanı Vladimir Putin'in koyu bir muhalifi olan eski KGB ajanı Aleksander Litvinenko'nun radyoaktif polonyum zehirlenmesi sonucu Londra'da ölmesi, Bulgar Şemsiyesi'ni bir kez daha gündeme getirecekti.

Rujumu tazelemem lazım, elveda!

Rus kadın ajanların dillere destan güzelliği Soğuk Savaş dönemi ajanlarının bir numaralı sohbet konusu olduğu gibi, aynı zamanda söz konusu ajanların ölümcül görevlerinin de tamamlayıcı bir parçasıydı. Son elli yılın tarihi, aslına bakılırsa biraz da KGB'nin alımlı ajanlarının kurbanı olarak ağızlarından kaçırdıkları sırlarla kariyerlerinin ya da bizzat kendi iplerini çeken Batılı bürokrat ya da ajanların tarihidir. Lakin bu kadın ajanlar için işler her zaman yolunda gitmeyebilirdi. İşte böylesi acil durumlarda KGB'nin Operasyon Teknik Destek Birimi'ne bağlı Çember'de icat edilen bu "ölüm öpücüğü" devreye girerdi. 4,5 mm'lik tek mermi atan bu ruj görünümlü tabanca, onlarcasının sıcak hayallerini suya düşürmeye yetmişti.

Gülümseyin, KGB sizi çekiyor!

KGB, 1970'lerde kullandığı pardösü düğmesine yerleştirilen lensle çalışan bu fotoğraf makinesi tertibatına "Ajax" ismini vermişti. Fotoğraf çekmek isteyen ajan pardösünün cebindeki kablolu düzeneğin deklanşörüne basıyordu. Birçok modeli olan bu gizli kamera özellikle Sovyetler Birliği, Avrupa ve Kuzey Amerika'daki KGB operasyonlarında kullanılmıştı.

Hayat kurtaran fitil...

Evet, bu bir fitil... Herhangi bir hastalığa iyi gelmiyor, kısacası hayat kurtarıyor! Düşman hattının arkasında çalışırken bir şekilde esir düşmüş ajanların içinde bulundukları zorlu koşullarda işlerine yarayabilecek alet edevatın mini modellerini barındıran bu fitilin nasıl kullanıldığını sanırım yazmama gerek yok...

Ölüm mü, işkence mi?

CIA tarafından 1970'lerde kullanılan bu gözlük, çerçevesinin saplarından birinin içinde siyanür kapsülü barındırıyor. Yakalanan ajanların işkence karşısında kısa yoldan ölümü seçmeleri için tasarlanmış. Bazı vakalarda ajanlara işkence olsun olmasın, siyanürü içerek kendilerini vatan için harcamaları da telkin edilmemiş de değil hani. Kaç ajan bu türden gözlüklerle "öte tarafı" görmeye çalıştı bilinmez ama kesin olan bir şey var, 1 Mayıs 1960'ta uçağı düşürüldükten sonra Rusların eline esir düşen U2 pilotu Francis Gary Powers, kendisinden beklenildiği halde siyanürü içmeyerek tüm bildiklerini anlatmıştı.

Bu kartalın kulakları da keskin

Casusluk tarihinin en fiyakalı dinleme operasyonlarından birine Ruslar imza atmıştı. Rus okul öğrencileri, 1946'da yani İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde Moskova'daki Amerikan Büyükelçisi Averell Harriman'a, daha bir yıl öncesine dek müttefik olmanın getirdiği "iyi niyet" atmosferinde ABD'nin sembolü meşhur Amerikan kartalının ahşaptan bir modelini hediye etmişlerdi. Bu jestin altında kalmak istemeyen büyükelçi, kartalı resmi konutundaki çalışma odasına asacaktı. Bu, Moskova gibi bir yerde yapılacak en büyük hatalardan biriydi. Zira Ruslar kartalın içinde dışarıdan gönderilen sinyallerle çalışan bir mikrofon yerleştirmişti. 1952'de George F. Kennan'ın büyükelçiliği sırasında elçilikte gerçekleştirilen teknik taramada Rusların bu oyunu ortaya çıktı. Lakin Amerikalılar hiç renk vermeyecek, tepki için doğru zaman ve mekânı bekleyecekti. Tam sekiz yıl sonra, 1960'ta, Ruslar kendi toprakları üzerinde düşürdükleri U2 casus uçağından dolayı Amerikalıları BM'de rezil etmeye çalışırken; dönemin ABD Elçisi Henry Cabot Lodge, fotoğrafta görüldüğü üzere "kartal cinliğini" açık ederek Rusları köşeye sıkıştırmaya çalışmış, tüm dünyanın gözleri önünde "Bakın siz de bizden aşağı kalmıyorsunuz" demeye getirmişti.

Gaz şişkinlik yapar... Bazen de kalp krizi...

Ukraynalı muhalifler Lev Rebet ve Stepan Bandera, Bogdan Stashinsky isimli SMERSH tetikçisi tarafından 1950'li yılların sonlarında ortadan kaldırıldı. 25 yaşındaki Stashinsky, 1957'de KGB merkezinde ilginç bir silah eğitimine tabi tutuldu. Genç ajan siyanürlü ampulle sıkıştırılmış jet gazı ile ateş eden bir sprej kullanıyordu. Sprej, kurbanda *kalp krizi* etkisi uyandırıyor, hedefi şüphe uyandırmadan temiz bir şekilde ortadan kaldırıyordu. Stashinsky bu silahı 1957'de Rebet'i öldürmek için, onun bir gelişmiş modelini de 1959'da Bandera için kullandı. Parlak bir iş çıkartan Stashinsky, "başarılarından" dolayı Moskova tarafından devlet nişanı ile ödüllendirilmişti. Stashinsky ilerleyen yıllarda Batı'ya iltica ederek suçlarını itiraf edecekti.

Topuğumu böcek mi yedi ne?

Casusluk oyunları sadece büyük kardeşlere mahsus işler değildi. Küçük kardeşler de ara ara kendilerince birtakım numaralar sergilemişti. İşte topuğuna dinleme cihazı, istihbarat jargonundaki tabirle "böcek" yerleştirilen bu iskarpin de Romanya Gizli Servisi (Securitate) ajanları tarafından 1960 ve 70'lerde Amerikalı diplomatları dinlemek için kullanılmıştı. Diplomatlar genellikle bulundukları yerlerden giyim kuşam alışverişi yapmazlar, her türlü ihtiyaçları Amerika'dan gelirdi. Romen ajanlar da gelen bu ayakkabıların paketini postanede açıyor, gereken "değişiklikleri" yaptıktan sonra alıcıya ulaştırıyorlardı. Diplomat, rutin olarak gerçekleştirilen böcek taramaları esnasında söz konusu ortamda bulunmadığı sürece sorun yoktu; böcek denetimden kaçabiliyordu.

Tezek iyidir, faydalıdır...

CIA tarafından 1970'lerde kullanılan bu tezek yığını şeklindeki radyo vericisi yukarıdan geçen pilotları bombalanacak hedeflere ya da fotoğrafı çekilecek noktalara yönlendiriyordu. Köpek kakası şeklindeki modelleri özellikle Vietnam Savaşı'nda sıklıkla kullanılmıştı.

Sigara sağlığı zararlıdır. Peki ya pipo?

İkinci Dünya Savaşı sırasında İngiliz ajanları tarafından kullanılan bu pipo görünümü tabanca, yakın mesafeden ateşlendiğinde hedefi öldürebiliyordu. Gövde sıkıca tutulurken ağıza giren kısmın çevrilmesiyle silah patlıyordu.

Saate bak, anın fotoğrafını çek

İkinci Dünya Savaşı sonrası Almanya'sında üretilen bu Steineck saat kamera, ajanlara saate bakıyormuş pozlarında çekim yapma imkânı veriyordu. Haliyle cihaz üzerinde her hangi bir vizör olmadığı için artık iş ajanın göz kararındaki ustalığına kalıyordu. 2,5 cm çapındaki film makarasıysa sadece sekiz poz alabiliyordu.

İmzalamak için değil, çalmak için

Cepte gizlenen kameraların şüphe uyandırabileceği yerlerde işi bu dol makalem kameralar görüyordu. 1970'lerde CIA tarafından kullanıma sokulan bu kamera, Tropel marka lensleri gizlemek için geliştirilmiş üç farklı modelden biriydi. Diğerleri anahtarlık ve çakmak görünümündeydi. Daha çok gizli belgeleri fotoğraflamak için tercih edilen bu kamera kod adı Trigon olan ve 1970'lerde CIA tarafından devşirilen Aleksandr Ogorodnik adlı üst düzey Sovyet diplomatı tarafından kullanılmıştı. Ogorodnik KGB tarafından yakalanmadan önce yüzlerce belgeyi CIA adına fotoğraflamış, KGB'nin kendisine dayattığı itirafnameyi imzalamadan, CIA tarafından kendisine temin edilen zehirle intihar etmişti.

Yazı mı, tura mı? Ya da...

KGB tarafından 1950'lerde kullanıma sokulan bu hileli madeni paralar, mikrofilm ve mesaj iletmek için kullanılıyordu. Para, yüzündeki küçük deliğe sokulan bir iğneyle açılıyordu. Sovyetlerin Amerika'daki en önemli ajanlarından Rudolf Abel, kazayla bu paralardan birini gazete dağıtıcı çocuğa verince, para bir şekilde FBI'nin eline geçmiş ama dört yıl süren araştırmaya rağmen Amerikalılar paranın kaynağını tespit edememişti.

Bu kömür haddinden fazla mı ısıtıyor?

Bu kömür parçası, aslında kömür değil, ateşe atıldığı zaman infilak eden tahrip gücü yüksek bir bombaydı. CIA'in atası OSS tarafından 1940'larda, İkinci Dünya Savaşı'nın birçok cephesinde kullanılmıştı. Bombaya eşlik eden kamuflaj kiti sayesinde ajan, bombayı bulunduğu ortamdaki diğer kömürlere uygun olarak boyayabiliyordu.

Eldivenli adamdan korkacaksın...

The Sedgley OSS .38 olarak da bilinen bu avuç içi, tek atımlık tabanca, Amerikan Donanma İstihbaratı tarafından 1940'larda kullanılmıştı. Namlusuna paralel uzanan bir demirden oluşan tetik, ajanın eldivenini bile çıkarmasına gerek kalmadan, kurbanın vücuduna bastırılmasıyla ateş alıyordu. Meraklıları bu tabancayı Quentin Tarantino'nun oldukça ses getiren İkinci Dünya Savaşı temalı *Inglourious Basterds* adlı filminden hatırlayacaktır.

Sinek küçüktür ama mide bulandırır

CIA'ın Araştırma Geliştirme Departmanı tarafından 1970'lerde geliştirilen bu sinek görünümlü mikro hava aracı, böcek boyutundaki ilk hava aracıydı (Insectothopter). Düşman hatlarında istihbarat toplamak için geliştirildiği kesin olsa da nerede ne amaçla kullanıldığını bilmiyoruz.

Taklaci, üstelik fotoğraf da çekiyorlar!

Kameraların birlikleri ve tahkimatları fotoğraflamak için kullanılması Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte başlamıştı. Peki, bu kameralar düşman hatlarına nasıl sokuluyordu dersiniz? Tabii ki vatansever güvercinler sayesinde! Eğitilmiş güvercinler boyunlarına monte edilen, taşıyabilecekleri hafiflikteki ilkel kameralarla düşman hatlarının gerisine sızıyor ve kimseyi uyandırmadan görevlerini tamamlayıp dönüyordu. Teknik, ilk olarak Alman eczacı Julius Neubronner tarafından geliştirilmişti. Güvercinleri ilaç teslimatında kullanan Neubronner, zamanla hayvanları fotoğraf çekmek için de kullanmaya başladı ve "kanatlı kamera" patentini 1908'de aldı. Farklı havacılık fuarlarında güvercinler vasıtasıyla çektiği fotoğrafları sergileyen eczacı, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından buluşuna ilgi gösterilmemesi üzerine çalışmalarını rafa kaldırdı. Raftan indirense yıllar sonra zaman ayarlı hassas kameraları kullanıma sokan CIA olacaktı. Teşkilatın güvercinleri 1970'lerde kullandığı bilinse de nerede ve ne amaçla kullanıldıkları halen gizlilik kapsamında.

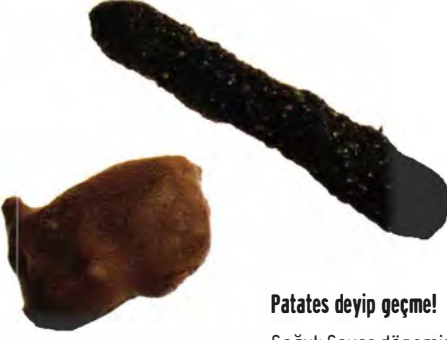
Makyaj ihmale gelmez

Kadın ajanların kullandığı bu pudra kutusunun aynası, belli bir açıda tutulduğunda içine kazınmış kodları gösteriyor, ajanımız bir yandan makyajını tazelerken diğer yandan da duruma göre ihtiyaç duyduğu kodlara etrafa çaktırmadan göz atabiliyordu. CIA ajanları tarafından kullanılmıştı.

Acil durumlar için giyinin kuşanın!

Batılı gizli servis ajanlarının kullandığı bu kaçış haritaları, zor zamanlarda ajanların yollarını bulabilmeleri için tasarlanmış. Suya dayanıklı boyalar kullanılarak yapılan bu ipek parçalar her türlü ortamda kullanılmış. Kadın ajanlar eşarp modellerini kullanırken, erkekler atkı olanlarını tercih etmiş.

Patates deyip geçme!

Soğuk Savaş döneminin en gözde oyuncaklarından olan bu sismik algılayıcılar, 300 metre mesafede bulunan insan, hayvan ve nesnelerin hareketlerini algılayıp, içine monte edilmiş anten aracılığıyla bağlı bulunduğu merkeze iletliyordu. Mini güneş pilleriyle çalışan bu algılayıcılar köpek kakası ya da patates şeklinde oldukları için dikkat çekmeden uzun süre arazide kalabiliyorlardı.

Her casusun hayali...

Letonyalı bir mühendis olan Walter Zapp'ın 1937'de geliştirdiği, avuç içine sığabilen ve yüksek kalitede fotoğraflar çekebilen bu kamera istihbarat dünyasında efsane olmuştu. Riga'da özel olarak üretilmiş, çelikten yapılan ve döneminin teknoloji harikası sayılan bu Minox kameraya halen birçok casus filminde rastlayabilirsiniz.

Mektuplarınızı ilk okuyan siz misiniz?

İkinci Dünya Savaşı sırasında diplomatik yazışmalara dadanan davetsiz gözler, bu özel aparatı kullanarak zarfları açmaksızın mektupları okuyabiliyordu. Zarfların üstteki yapışmamış kısmından içeri sokulan uzantısı, mektubu bura bura kendi etrafına sarıyor ve zarftan çıkarıyordu. Mektup okunduktan sonra işlem tekrar ediliyordu.

Kişiye özel postane

Dead Drop ya da Türkçeye uyarlanmış haliyle Detrap, casuslarla onları sevk ve idare eden sorumlu saha memurları arasındaki en gözde iletişim aracıydı. Buna göre ajan ve idareci daha önceden kararlaştırılan belli bir ağaç kovuğuna, belli bir taşın altına ya da doğrudan toprak zemin gibi bir noktaya mesaj bırakıp alırlar ve birbirleri ile bir araya gelmeden haberleşirlerdi. Detrap'ın sivri ucu, özellikle toprak ya da benzer zeminesaplandığı durumda, istenmeyen gözler tarafından fark edilme ihtimalini neredeyse sıfıra indiriyordu. Türkçede "cansız posta kutusu" olarak da bilinen yöntemin 1970-80'lerde kaldığı sanılıyordu ki, 2010'da Amerika'da ortaya çıkarılan Rus casusluk şebekesi tarafından halen kullanıldığının anlaşılması, bu klasiğin modasının hiç geçmediğinin göstergesiydi.

Düğme önemlidir...

Pantolonun önündeki düğmelerden biri olarak tasarlanan bu ilkel pusula, ajanın en yakındaki sınırı ulaşması için hayati önem taşıyordu. Pusulanın yüzü, alt kısımdaki iğnenin üzerinde dönüyor; iki noktalı kısım kuzeyi, tek noktaliysa güneyi gösteriyordu.

“Sen bir dal, bizi bekle oralarda...”

CIA'in “Bondvari” icatlarından biri de bu iki kişilik mini denizaltı botlardı. Topu topu iki adet üretilmişti. 1950'lerde kullanılan bu botlar, bir ana gemiyle hedef bölgeye taşıyor, sonrasında sızması gereken yere sızıyordu. Ağaç ve alüminyumdan yapılan araçlar, bu özelliğiyle radar ya da sonarlar tarafından fark edilmiyordu. İçinde personel olmadan 15 metreye kadar batabilen botlar, bu derinlikte 3-4 hafta kalabiliyor, ajanların sahadaki işi bitene kadar sessiz derinliklerde onları bekliyordu.

“Sakın Gorbacov’un moralini bozmayın”

Penkovsky vakasından on yıl sonra İngilizler, Sovyet istihbaratından bir başka büyük balığı yakaladı. Bu kez Sovyet sisteminden ümidini kesmiş ve kendisine yeni bir dünya kurmak isteyen ajanın adı Oleg Gordievsky’di. İngilizler, Gordievsky’le, büyükelçilik görevlisi kisvesiyle bulunduğu Danimarka’da temas kurdu. Henüz daha Danimarka’dayken İngilizler adına çalışmaya başlayan kıdemli Rus, NATO’nun kalbindeki KGB ajanlarının listesini İngilizlerin eline tutuşturmuştu. Listede Norveçli diplomat Arne Treholt da vardı. Moskova’daki KGB merkezinde dört yıl kadar çalışan Gordievsky, Londra’daki Sovyet Elçiliği’nde görevlendirildi. Burada da KGB adına çalışıyordu. Ya da en azından amirleri öyle sanıyordu. Londra’daki en büyük katkısı, yeni Sovyet lideri Mihail

Venona Projesi atom casuslarını nasıl yakaladı?

Amerikalılar ve İngilizler, İkinci Dünya Savaşı yıllarından itibaren müttefikleri Sovyetleri takibe almıştı. Venona adı verilen gizli bir projeyle, hiç de tekin görünmeyen bu müttefiğin gizli mesajlarını deşifre ediyor, işe yarar bir şeyler yakalamaya çalışıyorlardı. Büyük balık için 1950’ye dek bekleyeceklerdi. Deşifre edilen Sovyet yazışmalarına göre Amerika’nın atom bombasını ürettiği “Manhattan Projesi”nde Sovyet casusları vardı! Bunların en başta geleni Almanya doğumlu fizikçi Klaus Fuchs’du. Projenin kilit isimlerinden olan Fuchs, uranyum izotoplarının ayrılması süreciyle ilgili önemli bilgileri Ruslara vermişti. Üstelik Amerika’nın nükleer tekeline çomak sokma işinde yalnız da değildi. Fuchs’un sorgulanmasıyla diğerleri de domino taşları gibi yıkıldı. Ortaya çıkan tabloya göre Japonların başına dünyayı yıkan atom bombalarının geliştirildiği New Mexico’daki Los Alamos Laboratuvarı Sovyet sempatisini bilim adamlarıyla kaynıyordu! Nagazaki’ye atılan atom bombasının taslakları, tesislerin planları ve daha onlarca kozmik bilgi el altından Moskova’ya sızdırılmıştı. Sorgulamanın ucu Amerikalı Komünist Partisi’nden Julius ve Ethel Rosenberg çiftine dek uzandı. Amerikalılar ısrarla masum olduklarını savunan çifti vatana ihanetten idama mahkûm etti. Tüm dünyanın tepkiyle izlediği yargılama süreci sonunda çift idam edildi. Bu ihanet halkasının henüz 18 yaşındayken Los Alamos’da çalışma başkanı göstermiş üyesi Amerikalı fizikçi Ted Hall, 1996’da verdiği bir röportajda ihanetlerinin mantığını şu şekilde izah etmişti: “Amerika’nın atom silahları konusunda tekel oluşturmalarının dünya adına tehlikeli olacağına inanmıştık.

Dünyayı kurtaran casus Gordiyevsky

Batı adına çalışan en yüksek rütbeli KGB ajanı unvanını alan Gordiyevsky'nin babası da NKVD ajanıydı. Sovyet diplomasi koridorlarının bir hayli tozunu yuttuktan sonra, son olarak 1982'de KGB'nin Londra şefi olarak atandı. Hizmet ettiği iradenin Çekoslovakya'daki özgürlük hareketini kanla bastırmasının ardından Sovyet sistemiyle olan gönül bağı kopmuştu. 1973'ten itibaren Batı'ya çalışmaya başladı. Batı'nın Sovyetlere dönük bir numaralı ve uzunca bir süre de içeriden bilgi sızdıran tek haber kaynağı oldu. Batı'ya sığınmasının ardından İngilizler onu 6 ay içinde 150 kez sorguladı. Bu sorgulamalardan 6 bin

sayfa not çıkarıldı. Anlattığı her şey doğru çıkmıştı. Verdiği bilgilerden özellikle ikisi Batı açısından hayati önem taşıyordu. Birincisi Sovyetler 1980'lerde Batı'nın nükleer füzeleri kullanan ilk taraf olacağından ciddi ciddi korkuyordu; ikincisiyse Gorbacov'un gerçekten ciddiye alınması gereken güvenilir bir "düşman" olduğuydu. Gordiyevsky'nin bu iki konudaki tüyoları, Batı'nın Soğuk Savaş'ın son yüz metresinde rakibine ciddi fark atmasına yardımcı olmuştu. Kimilerine ve kendi ifadesine göre, 1983'te NATO'nun Able Archer 83 tatbikatını nükleer savaş hazırlığı olarak yorumlayan Kremlin'in savaş pozisyonu aldığını Batı'ya zamanında bildirerek, dünyayı olası bir nükleer savaştan kurtarmıştı! 1984'te, kendisinin Batı'daki yansıması sayılabilecek Aldrich Ames'in ihbarıyla deşifre olana dek, Doğu Bloku'na büyük darbe vurdu. Batı'ya sığınmasının ardından hizmetlerine sayısız kitap ve röportajla devam etti. Zaten kaçışının ardından İngiltere Başbakanı Thatcher ve ABD Başkanı Reagan'a Sovyetler Birliği politikalarında danışmanlık yapması, ne kadar önemli bir "hain" olduğunu gözler önüne serecekti. Kraliçe Elizabeth, yaptığı önemli işlerden dolayı kendisini üstün hizmet madalyasıyla ödüllendirdi. 2008'de zehirlenme şüphesiyle hastaneye kaldırıldığında, "KGB, tıpkı Litvinenko'ya yaptığı gibi, beni de öldürmek istedi. Peşimi hiç bırakmayacaklar" demişti.

Gorbacov'la ilgili bilgileri ve Batı'nın Moskova'daki bu yeni yüzle nasıl başa çıkması gerektiğine dair ipuçlarını Amerikan ve İngiliz gizli servislerine iletmiş olmasıydı. 1985'te Moskova'ya geri çağrılan bu oldukça kıymetli ajan, CIA içindeki Sovyet köstebeği Aldrich

Ames tarafından deşifre edildi. İlginçtir, Ruslar kendisini sorgulasa da tutuklamadı. Gözaltındayken kaçan ve Londra'da ortaya çıkan Rus, son bir kez daha, Batı'ya sızmış Rus ajanlarını ve Rusya adına çalışan Batılı ajanları deşifre etti. Bir de hem ABD Başkanı Ronald Reagan'a hem de İngiliz Başbakanı Margaret Thatcher'e iletilmesi için önemli bir tüyo vermişti: "*Sakın bundan sonra Rusya için Şeytan İmparatorluğu ifadesini kullanmayın. Bu yaklaşım Gorbaçov'un reform yapma hevesini kırıyor!*" Reagan, Gordievsky ile bizzat görüşüp yazdığı istihbarat raporlarını okuduktan sonra, bir daha asla Sovyetler Birliği ile ilgili moral bozucu bir söz etmeyecekti...

Soğuk Savaş bitti ama...

Sovyet İmparatorluğu 1991'de ortadan kalksa ve MI6 uzun soluklu mücadelesini kazanmış gibi görünse de öyle olmadı. Servis bu kez dikkatini Sovyetler Birliği'nin küllerinden doğan Rusya'ya ve diğer eski Sovyet cumhuriyetlerine çevirdi. Elllerinde önemli sayıda nükleer silah bulunan bu ülkeler, ideoloji ölse de halen düşman kategorisindeydi.

Bununla birlikte MI6, dikkatini o kadar çok Ruslara çevirmişti ki, Arjantin'in 1982'de Falkland Adaları'nı işgal etmesini öngöremediği için oldukça sıkı eleştirilecekti. Aynı eleştiri dalgası, Saddam Hüseyin'in Kuveyt'i işgal edebileceğini tahmin edememiş olmasının ardından da geldi. Buna karşın MI6, Saddam Hüseyin'in cehennem topu olarak da bilinen Babil Projesi'nin deşifre edilmesinde önemli bir rol oynayacaktı.

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle en büyük meşgalesi ortadan kalkan servis, büyük abisi CIA gibi, dikkatini daha çok "haydut devletler" olarak tanımlanan Kuzey Kore ve İran'a yöneltmekle beraber aynı zamanda İrlanda Kurtuluş Örgütü'yle de doğrudan mücadeleye girdi. Örgüte karşı örtülü operasyonlar yapan servis, İngiltere'nin sanayi ve teknoloji

The Godfather, Dr. Strangelove, Johnny Guitargibi filmlerin ünlü yıldızı Sterling Hayden'in İkinci Dünya Savaşı sırasında OSS bünyesinde casusluk yaptığını biliyor muydunuz?

40 yıl KGB'ye çalıştı, kimsenin ruhu duymadı!

Vasili Mitrokin isimli kıdemli bir KGB çalışanı, 1992 yılında elinde koca bir çantayla İngiltere'ye kaçtığı anda Sovyet istihbaratının saklı tarihinde koca bir delik açılmıştı. Yıllar boyu elinden geçen tüm gizli belgeleri evinde çoğaltan Mitrokin, daha sonradan Batılı gizli

servisler tarafından "bilinen en kapsamlı ve detaylı istihbarat vurgunu" olarak tanımlanan bu paha biçilmez arşivi İngilizlere teslim etti. Bu hazineden çıkan en kıymetli parçaysa İngiliz nükleer çalışmalarının yürütüldüğü bir tesiste görevli olan Melita Norwood'un 40 yıl boyunca KGB hesabına çalıştığının anlaşılmasıydı. Norwood, İngiltere'deki en uzun soluklu Sovyet köstebeği olmuş ve yakayı ele vermemeyi başarmıştı! İngilizler, hiçbir zaman yaptıklarından pişman olmadığını söyleyen ve emeklilik günlerini reçel yaparak geçiren ihtiyar kadını göz hapsine almakla yetinecekti. İngiliz istihbaratına göre Norwood, sızdırdığı bilgilerle Sovyetlerin en az beş yıl daha erken bir tarihte atom bombası geliştirmesine yardımcı olmuştu.

alanındaki önemli rakiplerine karşı da casusluk operasyonlarına girişti. Üstelik dost ve müttefik ülke ayrımı yapmaksızın... Özellikle silah sanayiinde faaliyet gösteren İngiliz firmaları, girecekleri dev ihaleler öncesinde MI6'nın rakipleri hakkında topladığı istihbaratla avantajlar elde etmeye soyundu.

MI6, Ruslara, Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra da darbe vurmaya devam etti. Bunlardan en önemlisi Mitrokin vakasıydı. Rus ajanı Mitrokin, 20 yıllık KGB arşiviyle Londra'ya kaçınca, İngilizler neredeyse altın madeni bulmuş kadar sevindi. Bu arşiv bilgileri sayesinde, Batı'da "unutulduklarını" sanan ve eskiden Rusya adına çalışmış olan Batılı ajanlar yakayı ele verdi.

MI6 ajanları Yugoslavya'daki iç savaş sırasında da fazlasıyla aktifti. Askerî danışman olarak görev yapan ajanlar, bölgedeki çarpışan tarafları barış masasına oturtmaya yarayacak istihbarat çalışmaları yapıyordu.

Birinci Körfez Savaşı ve ondan yaklaşık on yıl sonra gerçekleştirilen 11 Eylül saldırılarıyla MI6 dikkatini tekrar Ortadoğu ve Orta Asya'ya verdi. İngiltere'nin Amerika'yla birlikte Afganistan ve Irak işgallerinde başrol oynaması, CIA ile MI6 arasındaki kadim işbirliğini bu ülkelerin merkezinde olduğu coğrafyalara taşıdı.

Müttefikler Irak'ı işgal ettiğinde İngiliz ajanları güneydeki Basra şehrine çoktan postu sermişti bile. Daha işgalden önce şehirde "Saddam Hüseyin'in adamları" kılığına bürünen MI6 ajanları, yaklaşmakta olan harekât için ölümcül bilgiler toplamayı başarmıştı.

MI6, halen Irak ve Afganistan'da, İngiliz özel birlikleriyle (SAS) eşgüdümlü olarak çalışıyor, özellikle de Afganistan'ın Helmand bölgesinde Taliban liderleriyle ilgili istihbarat çalışması yapıyor ve bu bilgileri, insansız saldırı uçaklarıyla bu kişileri ortadan kaldırmaya çalışan CIA ile paylaşıyor.

MI6 Irak'ı nasıl işgal ettirdi?

Irak'ın 2003'te Amerika-İngiltere ikilisi tarafından sudan sebeplerle işgal edildiği artık bir sır değil. Sır olmayan bir başka şeyse MI6'nun bu işgali dünya kamuoyuna "pazarlamak" için 1990'ların ortasından itibaren olağanüstü bir medya operasyonu (*Operation Mass Appeal*) yürütmüş olduğuydu. Operasyon kapsamında MI6'nın Saddam Hüseyin'in olmayan kitle imha silahlarıyla ilgili ürettiği yüzlerce masa başı haber İngiliz medyasına pompalandı. Birleşmiş Milletler'in eski silah denetçisi ve Irak işgalinin önde gelen muhaliflerinden Scott Ritter, bu yönde propaganda yapması için MI6'nın 1997'de kendisiyle temasa geçtiğini açıklamıştı.

Ritter, servis ajanlarının, "Irak'ı kamuoyuna gerçekte olduğundan daha büyük bir tehdit olarak göstermek amacıyla" kendisiyle işbirliği yapmak istediklerini ifşa etmiş, aynı çabaların 2003'te Irak'ın İşgali'nden sonraki haftalarda da devam ettiğini belirtmişti. Defalarca BM adına Irak'ı denetlemiş Ritter'a göre "Saddam'ın yer altı silah fabrikaları" ya da "kimyasal bombalarıyla" ilgili olarak medyada yer alan haberlerin hepsi "saçmalıktan" başka bir şey değildi.

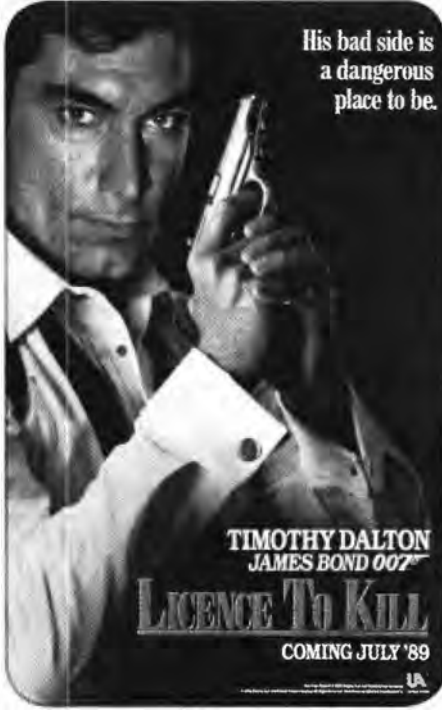

MI6, Saddam'ı olduğundan daha büyük tehlike olarak göstermesi için BM eski silah denetçisi Scott Ritter'ı yönlendirmeye çalışmıştı. Ritter, "Saddam'ın silahlarıyla ilgili tüm iddialar saçmalaktan ibaret" demişti.

Operasyon kapsamında özellikle seçilen ülkelerse işgale karşı çıkan Polonya, Hindistan ve Güney Afrika'ydı. İngiliz hükümetinin Irak Savaşı'na gerekçe oluşturmak adına Saddam'ın yönelttiği tehdidi ve elindeki silahları abarttığını BBC'ye açıklamakla suçlanan eski silah uzmanı ve denetçisi Dr. David Kelly'nin 2003 Temmuzunda bileği kesilmiş ve aşırı dozda ağrı kesici almış şekilde ölü bulunmuş olması, tüm bu iddiaları daha da güçlendiriyordu.

MI6 "öldürme izni"ni kullandı mı?

MI6, doğası gereği komplo teorilerinin de önde gelen aktörlerinden oldu. Prenses Diana'nın 1997'de geçirdiği trafik kazasıyla ilgili olduğu suçlamalarına maruz kaldı, kalıyor. Öyle ki 2008 Şubatı'nda servisin eski şeflerinden Sir Richard Dearlove, komplo teorisyenlerini susturmak adına, teşkilata katıldığı 1966 yılından itibaren servisin hiç kimseyi öldürmediğini iddia edecekti. Bilindiği üzere İngiliz

ajanları teknik olarak sadece, Dışişleri Bakanı'nın onay vermesi şartıyla, yurt dışında o filmlere de konu olan öldürme iznini (*license to kill*) kullanabiliyorlar. Buna karşın İngiltere'de çoğu kimse, İngiliz ajanlarının onlarca kez suikast girişimine kalkıştığına inanıyor. Üstelik bunu iddia edenler arasında İngiliz ajanları da var! MI5 eski ajanlarından Libya masası sorumlusu David Shayler, 1998 yılında, MI6'nın 1996'da Libya lideri Albay Kaddafi'ye dönük bir suikast girişiminde bulunduğunu ifşa edince başı derde girmiş,

devlet sırlarını açıklama suçundan kovuşturmaya uğramıştı. İngiliz hükümeti eski ajanının iddialarını yalanlasa da Libya'lı muhalifler Shayler'i doğrulayan açıklamalar yapmıştı. Yine bir eski İngiliz ajanı olan MI6'nın eski Yugoslavya ve İran'da görev yapmış isimlerinden Richard Tomlinson da teşkilatın Sırp Lider Slobodan Miloseviç'i ortadan kaldırmak için planlar yaptığını açıkladığında hükümetle başı derde girmişti. Tomlinson'a göre MI6 ajanları Cenevre'deki bir tünelden geçtiği sırada şoförün gözüne tutacakları parlak bir ışıqla Miloseviç'in arabasını kontrolden çıkartıp kaza yapmasını sağlayacaklardı. Teşkilatın 1950'lerde Musaddık'ı ve Mısır Devlet Başkanı Cemal Abdülnasır'ı patlayan tıraş makinesi kullanarak, havalandırma sistemine gaz salarak ya da doğrudan bir infaz timi yollayarak öldürmeye dair planlar yaptığıysa zaten sır değil.

Soğuk Savaş boyunca İngiliz ajanları, öldürme iznini pek kullanmamış, bu işi daha çok taşeronlara havale etmişlerdi. İngiliz gizli servisi özellikle Afganistan başta olmak üzere Varşova Paktı ülkelerinde de bu taşeron hizmetlerden fazlasıyla faydalandı. Bu hizmeti verenler genellikle eski İngiliz özel birlikleri mensuplarıydı. Bir bakıma İngiliz ajanları resmî olarak cinayet işlemese de bir şekilde tetiği çeken yine İngilizler oluyordu. İsterseniz bu konuyu İngiliz gizli servislerini fazlasıyla iyi tanıyan bir ismin; Soğuk Savaş döneminde MI5 ve MI6 için çalışan, casus romanlarının ünlü yazarı John Le Carré'in şahitliğiyle bitirelim. Eski ajan ve ünlü yazar, 2010'da *Telegraph* gazetesine verdiği röportajında İngiliz gizli servislerinin çok sayıda cinayet işlediğini söylüyordu. Gerçek adı David Cornwell olan istihbarat uzmanı yazar, "Çok kötü şeyler yaptık... Suikastlar... Ben hiçbir zaman dâhil olmadım. Ancak Batı için çalışmakla totaliter bir devlet adına çalışmak arasında büyük fark var. Sizi temin ederim, acımasız operasyonlar üzerinde kafa patlatıldığında bile demokratik istişare ve makul insani saikler söz konusuydu. Totaliter devletler fütursuzca öldürüyordu, mesuliyet kimsede kalmıyordu." diyordu.

Ve James Bondlar Libya'da...

Libyalı muhaliflerin Albay Kaddafi rejimini devirmesinde de İngiltere, başta MI6 olmak üzere, tüm unsurlarıyla ağırlıklı bir rol oynadı. Uzunca bir süre başkent Trablus'u ele geçiremeyen muhaliflerin 2011 Ağustos'u'nun sonlarına doğru başkenti düşürmesini sağlayan "Denizkızı Şafağı Operasyonu"nda MI6 imzası vardı. Buna göre Libya'daki Ulusal Geçiş Konseyi'ne birkaç aydır danışmanlık yapan MI6 uzmanları, Trablus'taki muhalif hücrelerinde ayaklanarak eşzamanlı bir taarruz gerçekleştirilmesi planını hazırladı. İngiliz Hava

MI6'nın medya çağına karşı direndiğini ve ancak 2006'da resmî internet sitesini açmaya yanaştığını biliyor muydunuz?

Kuvvetleri, İngiliz ajanlarının verdiği istihbarata göre başkentin stratejik noktalarındaki telekomünikasyon tesisiyle istihbarat

İngiliz ve Amerikan gizli servisleri Libya'yı çok ama çok sevmiş!

İngiliz ve Amerikan ajanları, Libya'daki halk ayaklanmasında muhaliflere destek vererek, bir bakıma Kaddafi rejiminin devrilmesinde başrol oynadılar. Başkent Trablus'un düşmesinden sonra ortaya dökülen belgeler, hem Mİ6'nın hem de CIA'in, devrilmesi için ter döktükleri Kaddafi ile bir zamanlar can çığır kuzu sarması olduğunu gösteriyordu. Libya'nın eski istihbarat başkanı Musa Kuassa'nın makam odasında bulunan ve 2002-2007 yıllarına ait olan belgelere

göre her iki servis de isyan öncesine kadar Kaddafi ile yoğun işbirliği yapmış, terör zanlıları Libya'da sorgulanmıştı. Belgelere göre CIA işkence uygulamasıyla bilinen Libya'ya sorguya çekilmesi için 8 kez terör zanlısı göndermiş, Mİ6 ise terörizmle mücadele konusunda Trablus hükümetiyle sıkı işbirliği yapmıştı. Belgelerden birinde CIA'in Kaddafi için yazdığı bir nutkun metni de bulunuyordu. Metinde Albay Kaddafi, devrik lider Ortadoğu'nun kitle imha silahlarından arındırılması çağrısı yapıyor.

servisi üssünü bombalayarak operasyona kapı araladı. İngiliz Dışişleri Bakanı William Hague de Libyalı muhaliflere gelişmiş haberleşme ekipmanları verdiklerini doğrulayacaktı.

Özetle Libya, Majestelerinin gizli servisinin boy gösterdiği son sahne oldu. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da dolu dizgin devam eden halk ayaklanmalarını göz önünde bulundurursak, İngiliz ajanlarından daha sık sık bahsedebileceğimizden emin olabilirsiniz...

MOSSAD

"Şımarık küçük kardeş"

"Kurulduğundan bu yana düşmanları tarafından kuşatma altında tutulan ülkemiz için istihbarat, ilk savunma hatını oluşturuyor. Etrafımızda neler olup bittiğini fark etmenin en iyi yolunu öğrenmek zorundayız."

David Ben Gurion
İsrail Devlet Başkanı

İsrail gizli servisi Mossad, 1948'deki kuruluşundan itibaren devletin en önemli sacayaklarından biri oldu. Acımasızlığıyla üstün teknoloji ve akılcılığı birleştirerek, hem düşmanlarının hem de dostlarının korkuyla karışık hayranlığını kazanmasını bildi. İstihbarat dünyasının yazılı olmayan kurallarını hep göz ardı etti. Yeri geldi suikast yaptı, yeri geldi adam kaçırdı. Tarzı efsaneleşti. Bazı operasyonlarının arkasındaki gerçekler filmlere bile taş çıkarttı. Bazense dillere destan çuvallamalarıyla âleme maskara oldu.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda dünya geneline yayılmış Yahudiler Filistin'i vatanları belledi. Lakin o zamanlar Filistin toprakları Birleşmiş Milletler mandası altında İngilizlerin denetimindeydi. Bu topraklara mültecilerin girmesine izin verilmiyordu. Yahudilerin ilk gizli servisi ve düzenli ordusu olarak kabul edebileceğimiz Haganah¹

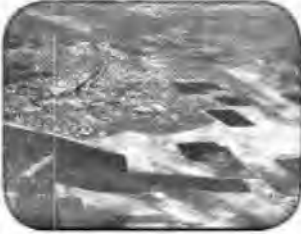
1 İngiliz manda idaresinin Yahudileri Arapların saldırısından korumaya istekli olma-dığını düşünen Yahudiler tarafından 1920'de kuruldu. 1948'e dek, benzer örgüt-

Haganah ajanları korumasını sağladıkları gemilerle Avrupa'daki Yahudileri Filistin'e taşıyordu.

işte böylesi bir dönemde ortaya çıktı ve kiraladığı gemilerle illegal bir şekilde Yahudi göçmenleri Filistin'e taşımaya başladı. İngiliz donanması, birçoğu soykırımdan hayatını kurtarmış Yahudi göçmenlerle dolu olan bu gemileri elinden geldiği kadar durdurmaya çalışıyor, bu kişiler İngiliz denetimindeki Kıbrıs'ta kurulan toplama kamplarına yerleştiriliyordu. Bunun üzerine Haganah, Filistin topraklarında yerleşik İngiliz birlikleri hakkında istihbarat toplamaya başladı. İngilizler artık onların gözünde 'topraklarını ele geçirmiş işgal güçleriydi.' Öte yandan bölgede Araplarla Yahudiler arasındaki gerilim tırmanıyor, Kudüs'te birbiri ardına bombalar patlıyordu.

ler olan IRGUN ve LEHI ile birlikte bir tür bağımsızlık öncesi İsrail ordusu olarak işlev gördü. Haganah bünyesinde SHAI adında bir de istihbarat birimi vardı. İkinci Dünya Savaşı boyunca İngilizler SHAI elemanlarına mühimmat temin edip özel operasyonlar için eğitim vermiş, karşılığında da tercümanlık hizmeti almışlardı. Nazilerin yenilmesinin ardından SHAI'nin önceliği, İsrail devletinin kurulmasına dönük propaganda yapma ve İngiliz yönetim kademelerine sızma oldu. Aynı zamanda Haganah'ın göçmen ve silah trafiğinin güvenliğinin sağlanması da görevleri arasındaydı. Bağımsızlığın hemen öncesinde SHAI bünyesinde 68 memur, 60 Yahudi ve İngiliz ajanın yanı sıra 80 de Arap ajan vardı. Yıllık bütçesi 700 bin dolar civarındaydı.

Erken kalkan yol ahr...

Yahudiler, toplumlararası çatışmaların ileride topyekûn savaşa dönüşebileceği öngörüsüyle, daha İsrail devletini kurmadan Filistin topraklarındaki Araplarla ilgili istihbarat çalışmalarına başlamışlardı. Üstelik de havadan! Daha çok izci ocaklarında faaliyet gösteren Yahudi gençlerin 40'lı yılların başında giriştiği bu casusluk çalışması sayesinde, bugünkü İsrail topraklarının dört bir yanındaki Arap köyleri, en ufak detaylarına varıncaya dek fotoğraflanmıştı. Karadan yapılan 'çevremizi tanıyalım' başlıklı gezilerle de bu köylerin topoğrafyası, kaynakları, nüfusu ve coğrafyasıyla ilgili her bilgi kayıt altına alınıyor, yerleşim merkezleri karadan da fotoğraflanıyordu. O günlerde Filistin topraklarının efendisi konumundaki İngilizlerin böylesi istihbarat çalışmalarını kesinlikle yasaklamış olmasından dolayı Yahudi gençleri gizlilik konusunda bir hayli yaratıcı formüller geliştirmişlerdi. Her ne kadar İngilizler şüpheleniyor olsalar da, bir türlü delil bulamıyorlardı. Fotoğraflarda hasbelkader görünmek (şüphe uyandırmamak

adına gezilerde hatıra fotoğrafı çektiren gençleri oynuyorlardı) zorunda kalanlar, negatiflerden siliniyordu. Uçaklarsa gençlere havacılık sevgisi aşlamak için kurulan amatör bir havacılık kulübünden temin ediliyordu. Bu çalışmalar sonucu elde edilen bilgi ve fotoğraflar, devletin ilanıyla birlikte çiçeği burnunda İsrail ordusunun veri bankasını oluşturacaktı. Yahudi izciler sık sık kılık değiştirerek Arap köylerindeki silahlı grupları da fotoğraflamayı başarmıştı.

Her iki taraf da birbirini terörizmle suçluyordu. 1947 yılında BM, Filistin topraklarının Yahudi ve Araplar arasında iki ayrı devlet temelinde paylaşılmasını kararlaştırarak sorunu çözmek istedi. Ama olaylar bekledikleri gibi gelişmeyecekti.

BM kararının hayata geçirilmesini beklemeyen Yahudiler, İngiliz manda yönetiminin sona erdiği andan itibaren, 15 Mayıs 1948'de

İsrail devletinin kuruluşunu fotoğrafta görüldüğü gibi ilan eden David Ben Gurion, aynı zamanda ülkedeki tüm istihbarat örgütlerinin de bir şekilde kuruculuğunu yapmıştı.

İsrail devletinin kurulduğunu ilan etti. Çiçeği burnunda devlet ertesi gün Arap komşularının işgaline uğradı. Ortalığın yatışması altı ay alacak ve bu olay 6 bin kişinin hayatına mal olacaktı. *Çok kan dökülmüş ama İsrail ayakta kalmayı başarmıştı.* Yahudilerle Araplar arasındaki bu ilk savaş, aynı zamanda İsrail'in emekleme aşamasındaki istihbarat yapılanmasının da ne kadar amatör olduğunu ortaya koydu. Bir dağınıklık söz konusuydu ve ülkenin ilk başbakanı David Ben Gurion,² askerî istihbarattan sorumlu AMAN, Dışişleri

2 İsrail'in kurucu babası, ilk başbakanı ve neredeyse bilinen tüm istihbarat servislerinin de mimarı. 1886 doğumlu Polonya Yahudisi. Avrupa'daki Yahudi karşıtlığından yaka silkerek siyonist ideallere gönül verdi. 1906'da Osmanlı idaresindeki Filistin'e göç etti. 1912-1914 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okudu. 1915'te milliyetçi ve sosyalist görüşlerinden dolayı Filistin'den uzaklaştırıldı. Amerika'ya giderek kendini siyonist davaya adanmış İngilizlerin Filistin'in idaresini almasından sonra tekrar döndü. İngiliz idaresini hedef alan terör saldırılarına sıcak bakmasa da silahlı mücadele prensibini hep savundu. İsrail'in bağımsızlığını bizzat ilan eder etmez, Filistin'de dağınık halde faaliyet gösteren tüm yer altı direniş örgütlerini bir araya getirerek İsrail ordusunun temellerini attı.

Bakanlığı bünyesindeki Politik Büro ve İç Güvenlik Örgütü Shin Bet'i tek bir çatı altında derleyip toparlaması için ortak bir beyin kurdu: MOSSAD.

Mossad ufak ufak hareketleniyor

1948'deki savaş İsrail'in etrafını mağlup ama öfkeli Arap düşmanlarla baş başa bırakmıştı. Böylesi bir kurtlar sofrasında istihbaratın önemi tartışılmazdı. *Kelimenin tam anlamıyla ordu-millet olan İsrail, eşsiz bir istihbarat akışıyla desteklenmeliydi.* Dünyanın dört bir yanındaki Yahudilerden teşkilata gönüllü bilgi akışı başladı. Öyle ki Sovyet lideri Nikita Kruşçev, 1956'da, Komünist Parti'nin 20. Genel Kongresi'nde Stalin'i ve Stalinizm'i lanetlemek için yaptığı o ünlü konuşmasına daha başlamadan, konuşmanın bir kopyası Mossad'ın eline geçmişti bile. Mossad da bunu CIA'e yollayacaktı. Amerikalılar Mossad'ın bu performansından fazlasıyla etkilenmişti. Mısır Devlet Başkanı Cemal Abdülnasır'ın Süveyş Kanalı'nı millileştirmesinin ardından İsrail'in, Fransa ve İngiltere'yle birlikte kanal bölgesini işgal etmesi, Amerikan yönetimini kızdırsa da, iki ülke gizli servisleri arasındaki ilişki bozulmadı. *Onlarmki adeta devletler ve siyasetler üstü bir ilişkiydi.* 1960'ların başında İsrail'in Mısır ve Suriye gibi ezelî düşmanlarının önemli merkezlerinde casusları vardı. Wolfgang Lotz bunlardan biriydi. Nazi Almanyası'nda doğmuş, oyuncu olan annesi 1933'te küçük oğluyla Filistin'e göç etmişti. Wolfgang Filistin'de İbranice, Arapça ve İngilizceyi akıcı bir şekilde öğrendi. İkinci Dünya Savaşı'nda İngilizlerin yanında, ardından da Haganah saflarında çarpışmış; 1948 ve 1956'da Araplara karşı verilen savaşlarda cephedeki performansı ile Mossad'ın dikkatini çekmişti. İsrail istihbaratının kurmayları, Wolfgang'ı, Mısır'ın kaymak tabakasına sızmak için kullanmaya karar verdiler. Sadece Alman gibi görünmekle kalmıyor, aynı zamanda belgeleri ve geçmiş de bunu doğruluyordu. *'Almanların ünlü komutanı Rommel'in yanında çarpışmış eski bir Alman asker'* kimliğinde Mısır'a girdi. Kısa zamanda Mısır sosyetesinde kendine yer edindi. Para sorunu yoktu;

Tel Aviv'in Kahire'deki gözü: Wolfgang Lotz

Nazi sempatzanı bilim adamları ve askerî danışmanların 60'larda Mısır'a akması ve Nasır'ın talebiyle savaş uçağı ve füze projeleri üzerinde çalışması, Tel Aviv'dekileri endişelendiriyordu. Acilen ne olup bittiğini öğrenmeliydiler. Görünüm ve lisan olarak Alman ama kalben İsraili Lotz, tam da aradıkları adamdı. Sahte özgeçmişine adapte olmak için bir süre Almanya'da kaldı. Kahire'de ortaya çıktığında o artık 'Nazi'lerin safında Kuzey Afrika'da çarpışmış zengin bir Alman iş adamı ve on bir yıl kaldığı Avustralya'da yarış atları yetiştirmiş bir at meraklısıydı. Bu

özgeçmişinin üzerine cuk oturan sarı saçları ve mükemmel Almancasıyla Kahire'de dikkat çekmekte zorlanmayacaktı. Etrafındakilere başta şampanya olmak üzere, pahalı hediyeler verdiği için İsrail'deki amirleri tarafından 'Şampanya Casus' olarak isimlendirilmişti. Mısırlıların efsane jet projesi Helvan HA-300'ün aslında korkulacak bir yanı olmadığı, Süveyş Kanalı yakınlarında inşa edilen roket üssüne Rus füzeleri yerleştirileceği gibi onlarca önemli bilgiyi Tel Aviv'dekilere fısıldamıştı. Bilgileri binici çizmesi içinde sakladığı telsizle geçiyordu. Mısırlılar, 1970'e dek Lotz'un, 'İsraililer tarafından casusluk yapmaya zorlanmış bir Alman' olduğunu sanmaya devam ettiler. Aynı yıl İsrail hükümeti, "Casusluk dünyanın en harika oyunu" diyen Lotz'un gerçek hikâyesini afişe etti.

Mossad adamını iyi besliyordu. Partiler, at yarışları derken Lotz, Mısır seçkinleri arasındaki etkin siyasetçilerin sırdaşı olmayı başarmıştı. Güzel kadınlar, egzotik partiler, su gibi akan içkiler ve herkesin ne kadar önemli biri olduğunu ispat için çenesini olması gerektiğinden daha gevşek tuttuğu bu tür ortamlar, Lotz'a istediklerinden daha fazlasını veriyordu. Gevezeliğin ürünü olan değerli bilgiler anında İsrail'e havale ediliyordu. Kimse ondan şüphelenmiyordu. Bu durum Nasır'ın Rus askerî danışmanlarının Lotz'un çizdiği fazlasıyla temiz profilden huylanmasına kadar sürecekti. İsrailiye takibe alan Mısırlılar, Mısır'da vurulması gereken hedeflerin koordinatlarını geçmek için Tel Aviv'le yaptığı telsiz görüşmesi sırasında suçüstü yakaladılar. 1965'te Kahire'de yargılanan İsrail casusu, ömür boyu hapse mahkûm olsa da, demir parmaklıklar arasında sadece 3 yıl

kaldı. 6 Gün Savaşı'nda esir alınan 9 Mısırlı general ve 4 bin askere karşılık İsrail'e teslim edilecek, hayatının geri kalanını Kahire'deki gece hayatını ballandırarak anlatmakla geçirecekti.

MI6 ajanlarının Operation Embarrass (Utandırma Operasyonu) çerçevesinde Filistin'e göçmeye çalışan Yahudilerin caydırılması için İtalya limanlarındaki bazı mülteci gemilerini imha ettiklerini **biliyor muydunuz?**

Şam sokaklarında bir Mossad ajanı

İsrail'in Arap dünyasına sızdırdığı ikinci büyük casus ustasıysa, Mısır Yahudilerinden, ailesi 1956'da İsrail'e göçetmiş Eli Cohen'di. İlk gençliğinde ateşli bir Yahudi olarak, ilk kuşak İsrail ajanlarının çoğu gibi o da, farklı ülkelere dağılmış Yahudilerin yasa dışı yollardan Filistin topraklarına nakli için ter dök müştü. Mısır'daki bir başka uğraşıysa Nasır'ın Nazilerle olan ilişkisini gözlemektir. Lakin bu ülkedeki Mossad operasyonları deşifre olunca, soluğu İsrail'de alacaktı. 60'lı yıllarda Mossad'ın Arap görünümü ve Arapça bilen ajanlara ihtiyaç duyması üzerine Cohen'in dosyası tekrar raflardan indirildi. Mısır'da doğmuş olması nedeniyle hem dil hem de sima olarak bir Arap'tan daha Arap, dolayısıyla da amirlerinin gözünde bulunmaz Hint kumaşıydı. Bir bakıma Lotz'un Arap versiyonuydu.

Cohen'in İsrail'in azılı düşmanlarından Suriye'de görevlendirilmesine karar verildi. Ama öncelikle sahte bir kimlik uydurulmalıydı. Kısa sürede Cohen gitmiş, onun yerine Arjantin'deki Suriyeli azınlık ailelerinden birine mensup başarılı iş adamı Kemal Emin Taybet gelmişti. Bu paravan kimliği pekiştirmek ve derinleştirmek için bir süre Buenos Aires'teki Suriyelilerle takılan ajanımız, Suriye'de oldukça işine yarayacak bağlantılar kuracaktı. İşadamı ambalajındaki Cohen, 1962'de Şam'da işbaşı yaptı. Tıpkı Lotz gibi o da şatafatlı hayat tarzıyla kısa sürede cemiyet hayatında sıyrıldı. Başta ülkenin kalbinin attığı Baas Partisi'nden³ olmak üzere, üst kademelerden

3 Suriyeli fikir adamı ve siyasetçi Michel Eflak'ın Arap toplumlarını sosyalist bir çatı altında buluşturma hedefiyle Şam'da kurduğu Arap Diriliş Partisi'nin, 1953'te Ekrem Havrani'nin kurduğu Arap Sosyalist Partisi ile birleşerek Arap Sosyalist Di-

çevre edildi. Öyle ki sık sık Suriye radyosunda boy gösteriyor, Baasçılardan cömert övgülerini eksik etmiyordu. Özellikle partinin önde gelen isimlerinden Albay Emin El Hafız'ın dostluğunu kazanarak turnayı gözünden vurma menziline girmişti. Hafız önce başbakan, ardından da cumhurbaşkanı olunca tüm kapılar Cohen'e açılır oldu.⁴ Haliyle Cohen de hiç sektirmiyor, her kapıyı açıp arkasına bakıyordu. Bu kapılardan biri Suriye'nin en önemli stratejik noktalarından olan, su kaynaklarıyla da hayati bir öneme sahip Golan Tepeleri'ne açılıyordu. Bu bölgeye girmesine izin verilen neredeyse tek sivil olan İsraili, Suriye ordusunun tepelerdeki yığınağıyla ilgili görüp işittiği her şeyi, evine kurduğu radyo vericisiyle Tel Aviv'e uçuruyordu. Suriye ordusunun diğer bölgelerdeki savaş düzeni ve silah envanteriyle ilgili detaylar da yolladığı paha biçilemez bilgiler arasındaydı. *İsrail'in 1967'deki Altı Gün Savaşları'nda Suriye'yi bozguna uğratmasında ve bugüne kadar uzanacak Golan Tepeleri'ndeki işgalinde bu bilgiler hayati bir rol oynayacaktı.*

Lakin Suriyelilerin hepsi Cohen'in dostluğu için ayılıp bayılmıyordu. Özellikle Suriye istihbaratından Ahmet Südani'nin gözü bu 'Arjantin kökenli Suriyeli'yi hiç tutmamıştı. Nitekim Suriyeli

riliş Partisi'ni oluşturmasından doğan Baasçılık fikrinin partisidir. Baas Arapçada "diriliş" manasına gelir. Partinin sloganı 'Birlik, Özgürlük ve Sosyalizm' olmuştur. Sosyalizm ve Arap milliyetçiliğini harmanlayarak, Filistin'deki İsrail varlığına karşı Ortadoğu'da milliyetçi hareketlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Sovyetlerin de desteğiyle Baasçılık birçok Arap ülkesinde zemin kazandı. Buna karşın sadece iki ülkede; Suriye (1963) ve Irak'ta (1968), o da darbeyle olmak üzere iktidara geldi ve kısa zamanda diktatörlüğe dönüştü.

- 4 Hafız 2001'de El Cezire kanalına verdiği röportajda Cohen'i bizzat tanımadığını, dost olmadıklarını, zaten 1962'ye dek Moskova'da olduğu için böylesi bir dostluğun mümkün olmadığını söylemişti. Cohen'in kendisi gibi Mossad ajanı olan kardeşi Maurice Cohen, kardeşinin deşifre olmadan önce Suriye devlet başkanı olabilecek isimler arasında görüldüğünü iddia etse de bu iddiası Suriyeli yetkililer tarafından propaganda olarak tanımlanmıştı. Yine Hafız'ın başbakanlığı sırasında Savunma Bakan Yardımcılığı için düşünüldüğü iddiası da aynı gerekçeyle yalanlandı. Bu arada İsrail'e yakın ya da bizzat İsraili kaynakların halen bile Cohen'e Suriye Dışişleri Bakanlığı da dâhil olmak üzere bazı pozisyonlar biçtiğini, Suriye tarafınca İsraili casusun icraatlarını mümkün olduğu kadar değersizleştirmeye çalıştığını hatırlatalım. Özetle Cohen üzerinden halen karşılıklı bir propaganda savaşı sürmekte.

istihbaratçılar bir süre sonra bilgi sızıntısından ve belli saatlerde başkentteki yoğun radyo sinyallerinden (*Cohen hep aynı saatte bağlantı kuruyordu*) şüphelenmeye başladı. Rusya, o dönem Suriyesi'nin hamisi pozisyonunda olduğu için, dolayısıyla Şam da KGB ajanlarının arka bahçesi konumundaydı ve bahçedeki ayırık otlarını ayıklamak da onlara düşecekti. Ruslar gelişmiş teknik ekipmanla sinyallerin kaynağını tespit edip Cohen'i telsizinin başında suçüstü yakaladı. '*Koynunda yılan beslemişlere*' özgü ruh haliyle olaya tepki veren iktidardaki Baasçılar, Cohen'i gizli bir şekilde çabucak

yargıladı ve Şehitlik Meydanı'nda on bin kişilik bir kalabalığın ve televizyon kameralarının önünde astı. Öylesine sinirlenmişlerdi ki, aralarında Papa'nın da olduğu onlarca devlet başkanının araya girmesine rağmen infazı gerçekleştirilmişlerdi.⁵

Mossad gaza basıyor

En iyi adamlarından birinin asılması İsrailileri durdurmadı. Bilakis daha da bilendiler. Öyle ki 1967'ye gelindiğinde İsrail,

5 Cohen'in naaşı, halen iki ülke arasında sorun olmaya devam ediyor. Ailesi uzun yıllardır naaşını geri getirebilmek için mücadele veriyor. 2006'da Suriye hükümeti bu yöndeki talebi geri çevirdi. 2007'de dönemin İsrail Başbakanı Ehud Olmert'in Suriye-İsrail görüşmeleri için arabuluculuk yapmaya soyunan Türkiye'den Cohen meselesi için de yardım istediği medyaya yansıdı. Suriye eski Devlet Başkanı Hafız Esad'ın büro şefi Monjer Motsley, 2008'de El Arabiya'ya yaptığı açıklamada Mossad'ın olası bir nakil operasyonuna karşın Cohen'in mezarını üç kez değiştirdiklerini ve şu anda nereye gömülü olduğunun bilinmediğini söyledi.

Suriye ordusundaki uçan kuştan haberdardı. Önde gelen casus ustaları; Mossad'ın efsane başkanlarından Meir Amit⁶ ve askerî istihbaratın başkanı General Aharon Yariv⁷, İsrail hükümetini bilgi bombardımanına tutuyordu. Bilişim teknolojisinin askerî istihbarat toplamadaki geleceğini fark eden bilim adamı Yuval Ne'eman da onlara teknik bilgisiyle destek veriyordu. Ne'eman'a göre bilgisayarlar zaman içinde bilgi toplama ve bunların analiz edilmesinde başrol oynayacaktı. 1960'ların başlarına gelindiğinde İsrail dünyanın en ileri erken uyarı sistemini geliştirmişti bile. Bunun altyapısı, Ne'eman'ın geliştirdiği, o zamanlar için oldukça ileri ama bugün için fazlasıyla basit kaçan bir bilgisayar sistemine dayanıyordu. İsrail, bu sistemin meyvelerini 6 Gün Savaşı'nın ilk saatlerinde topladı. 15 Haziran 1967 sabahı İsrail jetlerinin Mısır'a karşı girdiği başarılı hava saldırısı, aynı zamanda İkinci Dünya Savaşı sonrasının en dikkat çeken istihbarat operasyonlarından birinin sonucuydu. İsrail uçakları, detaylı istihbaratla, birkaç saat içinde savaşı bitiren darbeleri vurdu. Gelen bilgilere göre sabah 7:30-08:00 arası Mısırlı radar personeli mesailerinin son saatlerinde oldukları için genellikle yorgun ve dikkatsiz oluyor, pilotlar kahvaltı yapıyor, uçaklarsa bakım için bekliyordu. Yüksek rütbeli subaylarsa muhtemelen Kahire'nin sabah trafiğiyle boğuşuyor olmalıydı. Bu yarım saatlik zaman dilimi *altın vuruş* için idealdi. Üç saat

-
- 6 O da Haganahçılardandı. 1948'de Araplara karşı savaştı ve ciddi şekilde yaralandı. Bir tatbikat sırasında paraşütü tamamen açılmayınca yere çakıldı, 18 ay hastanede yattı. Amerika'da ekonomi eğitimi aldı. Dönüşte önce askerî istihbaratın, 1963'te de eşzamanlı olarak Mossad'ın başına geçti. Ülke tarihinde iki servise de aynı anda patronluk yapan tek isim oldu. 1964'te Irak Kürtleri aracılığıyla Bağdat rejimini zayıflatma stratejisini hayata geçirdi. Suriye'deki Eli Cohen operasyonunu yönetti. Iraklı savaş pilotunun Mig-21 uçağıyla iltica etmesini organize etti. CIA-Mossad işbirliğinin temellerini attı. Arap dünyasında casuslar ağının kurulmasında başrol oynadı. Ardından siyasete atıldı. 2003'te üstün hizmet madalyasıyla ödüllendirildi.
- 7 Moskova doğumlu Yahudilerden olmakla birlikte Haganah saflarında pişmiş bir istihbaratçı ve askerdir. İngiliz ordusunda da savaştı. 1964-1972 yılları arasında İsrail ordusunun istihbarat kolu AMAN'ın direktörlüğünü yürüttü. 1972'deki Münih Katliamı'nın ardından Başbakan Golda Meir'e karşı-terör konusunda danışmanlık yaptı ve katliamın sorumlularını ortadan kaldırmayı hedefleyen Tanrı'nın Gazabı Operasyonu'nu yürüttü.

Mossad'ın efsane başkanlarından Meir Amit, İsrail Başbakanı Ariel Şaron tarafından ödüllendiriliyor.

içinde 400'den fazla Mısır jeti tahrip edilmişti. Tartışmasız hava üstünlüğünü ele geçiren İsraililer, Sina Yarımadası'ndaki Mısır zırhlılarını silindir gibi ezip geçti. Dört günden daha az bir sürede İsrail, Mısır ordusunu dağıtmış, Suriyelileri bozguna uğratmış ve Golan Tepeleri'ni ele geçirmişti. *Altyapısı başarılı istihbarata dayalı tartışmasız bir zafer elde edilmişti.* Lakin bu başarıyı gölgeleyen ufak bir kusur vardı. Sina açıklarında turlayan ve hem İsrailileri hem de Mısırlıları elektronik takibe alan Amerikan casus gemisi USS Liberty kazayla vurulmuş, 34 Amerikan denizcisi İsrail'in şaşkınlığının kurbanı olmuştu. Bu vakaya rağmen Amerikalılar 6 Gün Savaşı'nın temelinde yatan istihbarat başarısını 'mükemmel' olarak tanımlamaktan kendilerini alamadılar. Bu durum tespiti 1979'daki İran İslam Devrimi'nin ardından yaşanan Rehine Krizi'yle de doğrulanacaktı. İranlı göstericiler Amerikan Elçiliği'ni basmış, 100'e yakın personeli ve Amerikan askerini rehin almıştı. Elçilik çalışanları, göstericiler elçiliği ele geçirmeden gizlilik değeri olan tüm belgeleri makinede kıysalar da, azimli İranlılar şaşırtıcı şekilde bunları tek

6 Gün Savaşı'nda gafil avlanan Mısır savaş uçakları havalanmaya bile fırsat bulamayacaktı. Tarihin en keskin hava zaferlerinden birine imza atılmıştı.

tek birleştirmeyi başardı. Bu gizli Amerikan yazışmalarında sık sık İsrail istihbaratının dünyanın en iyisi olduğuna dair tespitler vardı. Belgelere göre dünya geneline yayılan Yahudi azınlıktan, taşeron elemanlardan ve kadrolu personelden Mossad'a bilgi yağıyor ve bunlar gayet isabetli şekilde analiz ediliyordu.

Şimdi intikam zamanı...

1960 ve 1976 yılları arasında gerçekleştirilen üç operasyon İsraililerin istihbarat becerisini olduğu kadar acımasızlıklarını da gözler önüne serdi. Tek bir hedefleri vardı. *Kim olursa olsun İsrail'in düşmanlarını indirmek*. İkinci Dünya Savaşı bitmişti ve intikam zamanı gelmişti. Hedefte, toplama kamplarında milyonlarca Yahudi'nin katledilmesinden sorumlu Naziler vardı. Almanların 'Nihai Çözüm' adını verdiği soykırımın gerçekleştirilmesinde birinci derecede sorumlu olan isimlerin başındaysa Nazi komutanlarından Adolf Eichmann geliyordu. Gaz odalarına yollanan milyonların sevk emirlerinde onun imzası vardı. Ancak savaşın bitmesiyle Avrupa'da yaşanan çalkantılı geçiş döneminde Eichmann gözden

Mossad MiG-21'i Irak'tan nasıl kaçırdı?

İsrail'in Arap komşularıyla gırtlak gırtlığa olduğu zamanlardı. 1963'ün ortalarında bir gün İsrail Hava Kuvvetleri Komutanı Ezer Weizman, Mossad'ın patronu Amit'e yaklaştı ve kulağına fısıldadı: "Bana bir MiG-21 bulabilirsen, çok büyük bir iş yapmış olursun." Rusların

o gün için en gelişmiş savaş uçağı olan MiG-21, İsrail'in üç yeminli düşmanı Mısır, Irak ve Suriye'nin hava kuvvetlerinin bel kemiğini oluşturuyordu. Uçak hakkında Amerika da dâhil hiçbir ülke bir şey bilmiyor ama Rusların özelliklerini sır gibi sakladığı bu uçaktan herkes korkuyordu. Belli ki Weizman düşmanın silahına bir göz atmak istemişti. Uçağın pilotlarından birinin ayartılması kararlaştırıldı. İşte Focus Operasyonu böyle başladı. Lakin Mısır Ordusu üzerinde oynadıkları oyun geri tepti. Kendisine yanaşılın Mısırlı pilot teklifi reddetti. Aynı şekilde bir başka Iraklı pilot da... Üçüncü girişim işe yaradı. Irak hava kuvvetlerinden Pilot Münir Redfa plana sıcak bakmıştı. MiG 21 filosunda komutan yardımcısı olan Redfa'nın Marunî Hristiyan ailesi Bağdat'ta yaşıyordu. Hristiyanlara yapılan baskılardan bunalmışlardı. Redfa plana ilgi duyunca Amit Roma'ya uçtu ve bir otel odasındaki düzenden diğer odada pilotu ikna etmeye çalışan elemanlarını izledi. Redfa, bir milyon dolar ve ailesinin Irak'tan çıkarılması karşılığında öneriyi kabul etti. 1966'da Musul'daki üssünden eğitim uçuşu için havalanan Iraklı pilot Akdeniz üzerinde İsrail jetleriyle buluştu ve bir daha asla Irak'a dönmedi. Necef'teki üsse indiklerinde ailesi çoktan Irak'tan kaçırılmış, para hesabına yatmıştı. Öfkeden deliye dönen Ruslar uçağı geri istese de İsraililerin uçağı Amerika'ya vermesiyle iyice çileden çıkacaklardı. Bu olay Mossad ile CIA arasındaki derin aşkın temellerini attı. Bir süre sonra patlak veren 1967 Savaşı'nda İsrail, Suriye ve Mısır MiG'lerinin canına okuyacaktı.

kaybolmayı başarmıştı. Yine de dünyanın uzak bir köşesinde bulunduğu huzur uzun soluklu olmayacaktı. İkinci Dünya Savaşı'ndan 15 yıl sonra Mossad'ın infaz timlerinden biri gizlice Arjantin'in başkenti Buenos Aires'e indi. Hedeflerinde Ricardo Klement isimli Alman kökenli bir Arjantinli işadamı vardı. Klement'in gerçek kimliğini bilen Mossad ajanları adamın evini haftalarca gözetledi. Nihayet bir gün Klement'i otobüs durağında beklerken kısıkrak yakalayıp bir arabaya tıktılar. Adam şaşkınlık içinde ne olup bittiğini anlamaya

Soru: Adolf Eichmann'ı kim buldu?

İngiliz *Guardian* gazetesinin Buenos Aires muhabiri Uki Goni, Nazi Almanyası'nda milyonlarca Yahudi'nin toplama kamp-larına gönderilmesinden sorumlu Adolf Eichmann'ı, Arjantin'de Mossad'ın değil, kör bir mültecinin bulunduğunu iddia etmişti. Goni, 2002'de yayımlanan kitabında "Herkes, Eichmann'ın Nazi

avcısı Simon Wiesenthal'in yardımıyla Mossad tarafından bulunduğunu sanıyor, ama onu asıl bulan Dachau toplama kampından kurtulan kör bir mülteci'dir" diyordu. Kitaba göre, 1935 ve 1936 yıllarında Dachau'da tutulan Lothar Hermann'ın kızı Sylvia, Eichmann'ın oğlu Klaus'un arkadaşıydı. Kızı, babasının Arjantin'de Klement adıyla yaşayan Eichmann'ı teşhis etmesine yardımcı oldu. Hermann, 17 Ekim 1959'da Hayfa'daki dokümantasyon merkezine mektup yollayarak Eichmann'la ilgili ayrıntılı bilgi verdi. Goni'ye göre Mossad, Eichmann'ı ancak bu şekilde adalet karşısına çıkarabilmişti.

çalışıyordu ama bu durum fazla uzun sürmedi. Ajanlar yanlarında getirdikleri bir Nazi subayı şapkasını başına geçirip Klement'i ellerindeki fotoğraflarla karşılaştırdılar. Şapka ile birlikte Klement bir anda Eichmann'a dönüşmüştü. Arjantinliler bağımsızlık günlerini kutlamaya hazırlanırken Eichmann gizlice havalimanına götürüldü. İki seçenek sunmuşlardı kendisine. Ya hemen ölecek ya da yargılanacaktı. Ölüm korkusu ağır bastı. İsrail'e gitmeye razı oldu. Eichmann'ın yıllar sonra İsrail'de ortaya çıkışı tüm dünyada ses getirdi⁸.

8 Savaşın ardından Eichmann, 'Otto Eckmann' adına düzenlenmiş sahte bir kimlikle, kendisini tanıyamayan Amerikalılar tarafından tutuklandı. Gözaltındayken kaçarak dört yıl boyunca Almanya'nın kuzeyindeki bir çiftlikte yaşadı. Ortalık yatışınca da eski bağlantıları sayesinde elde ettiği ve Kızıl Haç adına düzenlenen bir pasaportla soluğu Güney Amerika'da aldı. 1958'de Batı Alman gizli servisi BND, Eichmann'ın Arjantin'de yaşadığını CIA'ye bildirdi. Buna karşın CIA, Eichmann'ın tutuklanması durumunda eski Nazi subaylarıyla Amerikan ve Batı Alman gizli servisleri arasındaki işbirliğinin gündeme geleceği endişesiyle ne kendisi harekete geçti ne de Mossad'ı bilgilendirdi.

Eski Nazi subayı 1961 Nisanı'nda yargılanmaya başladı. Tüm deliller aleyhineydi. Sekiz ay süren davanın ardından asıllarak idamına karar verildi. Yargı ve infaz sürecine tüm dünya şahitlik etti. *Tarihin gördüğü bu en büyük katillerden birinin, nasıl olursa olsun, Mossad tarafından yakalanması bu servisin dünya çapında üne kavuşmasına kapı aralamıştı.*

Mossad Kara Eylülcülerin peşinde

Soykırım sonrası Filistin topraklarında kurdukları ülkeyi sığınacakları son liman olarak gören İsraililer, bu toprakları ellerinde tutmak için ellerinden geleni ardlarına koymuyordu. Büyük bir zulme uğramış bir millet olarak yaptıkları zalimliklerle yeni mazlumlara yaratıyorlar; bu iklim de kurtuluşu terörde arayan grupları doğuruyordu. *Bu denklem Arap-İsrail tarihinin tek belirleyicisi olacaktır.*

Arap-İsrail savaşları yüzünden yerlerinden edilen Filistinliler Ürdün'deki kamplara sürülmüştü. Bu kamplar, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) silahlı kolu Kara Eylül terör örgütünün de doğum yeri olacaktı. Sekiz örgüt militanı 1972 Münih Olimpiyatları sırasında İsraili sporcuların olimpiyat köyündeki dairesini bastı. İkisini öldürüp dokuzunu da rehin aldılar. Ardından Alman yetkililerle pazarlık başladı. Dünya soluğunu tutmuş izliyordu. İsrail hapishanelerindeki 200 Filistinli mahkûmun serbest bırakılmasını talep eden militanlar, rehinelere birlikte Almanya'dan güvenli çıkış talep etti. İstekleri kabul edildi. Helikopterlerle Münih Askerî Havalimanı'na götürüldüler. Lakin havalimanında önceden tertip almış Alman özel timleri onları bekliyordu. Tuzağa düşürüldüklerini fark eden militanlar, çıkan çatışma sırasında tüm rehinelere öldürdü. Bu olayın şoku Tel

Mossad'ın dünyanın dört bir yanındaki teknolojik sırları İsrail'e kazandırmakla yükümlü masası LAKAM'ın 1968'de Fransız Mirage savaş uçağının planlarını ele geçirdiğini **biliyor muydunuz?**

Aviv'i sarsmakta gecikmedi. Daha kurbanlar toprağa verilmeden Mossad intikam hazırlıklarına başlamıştı. Almanya'da Yahudi sporcuların öldürülmesi, ikinci

1972 Olimpiyat Oyunları'nda dünyayı şok eden Filistinli militanlardan biri objektife böyle yakalanmıştı.

Dünya Savaşı'nın ve soykırımın izlerini taşıyan Yahudi toplumunu derinden sarsmış, taze olan yaralarını bir kez daha kanatmıştı. Halk, teröristlerin insafına kaldığını düşünüyordu. Hükümet bu psikolojik yıkımın daha fazla devam etmesine izin vermemeye kararlıydı. Başbakan Golda Meir ve Savunma Bakanı Moşe Dayan'ın liderliğinde 'Komite X' adı verilen bir birim kuruldu. Mossad'a olaydan sorumlu militanları ortadan kaldırma emri verildi. Emir acımasızlıkla yerine getirilecekti. Bu infazlardan ilki 16 Kasım 1972'de İtalya'da gerçekleştirildi. Mossad ajanları, Kara Eylül'ün İtalya sorumlusu olduğuna inandıkları Abdül Wael Zwaiter'i 11 kurşunla öldürdü. Oysa Zwaiter'in doğrudan Münih hadisesiyle bağlantısı olduğuna dair ortada hiçbir delil yoktu. İtalyan polisi tarafından bir kez örgütle bağlantısı olduğu iddiasıyla sorgulanıp serbest bırakılmıştı. Birçoklarına göre Mossad, sadece gözdağı vermek istemişti. Aynı

İsrail'de iç istihbarattan sorumlu, Filistinlilere karşı yaptığı suikastlarla tanınan Şin Bet'in onlarca Arapça konuşan ajanı olduğunu, bu ajanların test aşamasında kendilerini Filistinli olarak tanıtırak hiç şüphe uyandırmadan bir Arap dükkanından alışveriş yapma gibi bir şartı yerine getirmek zorunda olduğunu biliyor muydunuz?

yıl içerisinde intikam listesindeki on isim daha öldürüldü. Avrupa polisi, olan bitenleri film izler gibi izliyor, hiçbir Mossad tetikçisini yakalayamıyordu. Ama bu intikam seferberliğinde işler her zaman planlandığı gibi gitmedi. 1973'te Norveç'e giden bir Mossad

infaz timi, kayak merkezi Lillehammer'a yerleşmişti. Hedeflerinde Kara Eylül Operasyonlar Şefi Ali Hasan Selami vardı. Lakin bu kez ölümcül bir hata yapmışlardı. Selami zannıyla vurdukları kişi kendi halinde yaşayan Faslı bir garsondu! Üstelik tim bu kez yakayı da ele vermişti. Mossad ajanlarının altısı yargılandı, beşi cezaya çarptırıldı. Aradıkları Selami'ye 1970'ten bu yana istihbarat dünyasının karanlık yollarında kendini gizleyerek yaşama konusunda uzmanlaşmış figürlerdendi. FKÖ lideri Yaser Arafat'la Amerikan hükümeti arasında irtibat elemanı olarak çift kimlikli bir yaşam sürüyordu. Amerika böylelikle FKÖ'ye Washington'a uzanabileceği bir koridor açmıştı. Dönemin şartlarında olası bir barış anlaşmasına sadece bu koridordan ulaşılabilirdi. Üstelik tabii ki Amerikalılar, tüm bunlar olurken Selami'nin kim olduğunu biliyorlardı. FKÖ içindeki bu çok önemli isimle teması Beyrut'taki CIA şefi kurmuştu. Ama Selami'nin bu gizli arabuluculuk görevi çok uzun sürmeyecekti. CIA, Filistinliyi Mossad konusunda uyardı. "Peşindeler, dikkatli ol" demişti ama Selami nedense bu uyarılara kulak kabartmıyordu. 22 Ocak 1979'da korumalarıyla Beyrut'ta her zamanki rotalarında seyrederken, güzergah üzerindeki bir binanın en üst katında kendilerini gözetleyen bir Mossad ajanı olduğunu bilmiyorlardı. Adam, elindeki uzaktan kumanda cihazının düğmesine, Selami ve adamları yol üzerinde park etmiş bomba yüklü aracın tam yanından geçerken bastı. Bu kez hataya yer bırakmamışlardı. *Ortadoğu'nun bu barut kokulu coğrafyasında yaşayanlar, ölümlerle yaşamın sürekli birbirini kovaladığını gayet iyi biliyordu. Özellikle de Selami gibileri. Yıllar sonra İsrail istihbaratından bir yetkili, "Mossad'ın adının geçtiği her türden suikastın getirisi götürüsü, siyasi boyutları tartışılabilir ama Kara Eylül konusunda başka seçeneğimiz yoktu, bu infazlar yapılmalıydı"* diyerek İsrail devletinin o dönemde içinde bulunduğu ruh halini özetleyecekti...

Mossad bünyesinde tek görevi İsrail'in en büyük ve belki de tek müttefiki Amerika'nın teknolojik sırlarını çalmak olan AL isimli özel bir birim olduğunu biliyor muydunuz?

Entebbe: Film gibi baskın

Yıl 1976'ydı ve dünya kamuoyu bir kez daha Mossad'ı konuşuyordu. Bu kez servis dışını, Uganda'da göstermişti. 250 yolcu taşıyan bir Air France uçağı, İsrail'den Paris'e giderken, ikisi Filistinli ikisi de Almanya'nın Baader-Meinhof çetesine mensup dört militan tarafından 27 Haziran'da kaçırılmış ve Uganda'nın Entebbe Havalimanı'na indirilmişti. Korsanlar, İsrail'in de aralarında olduğu bazı ülkelerdeki arkadaşlarının serbest bırakılmasını istiyordu. Dönemin İsrail Başbakanı İzhak Rabin'in emriyle hemen kurtarma operasyonu için düğmeye basıldı.

"İkisi de neredeyse imkânsız iki alternatif arasında seçim yapmak zorundaydık. Ya istediklerini yapıp şantajı boyun eğerek teslim olacaktık ya da masumların canını tehlikeye atma pahasına da olsa mümkün olan bir askerî operasyonu düşünecektik." diyen Şimon Perez, o zamanlar Savunma Bakanı'ydı. İsrail ikinci şıkkı seçecekti. Hava korsanlarının İsraili olmayan yolcuları serbest bırakması üzerine Mossad ajanları bu yolcuları sorguladı. Bu sorgudan Uganda ordusuyla korsanlar arasında tam bir işbirliği olduğu ve rehinelere tutulduğu

Operasyon için düğmeye basılınca İsrail özel birlikleri Uganda'ya doğru yola çıktı.

terminal binasının detayları öğrenildi. Bu arada İsrail'in Amerika aracılığıyla Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ı devreye sokması da işe yaramadı. Korsanlar nuh diyor peygamber demiyordu. Son bir gayretle korsanların verdiği son müddetin 4 Temmuz'a uzatılması sağlandı. Böylelikle kurtarma timinin Uganda'ya ulaşması için gereken zaman kazanılmıştı. İsrail, bir şekilde teröristlerle pazarlık yapmak istemiyor, verilecek tavizlerin benzer olaylara kapı açmasından endişe ediyordu. Sonunda operasyon için düğmeye basıldı. İsrail ordusunun özel operasyon bölümü Sayeret Matkal'a mensup 100 komandoyla dolu 4 C-130 nakliye uçağı, 4000 km katederek Uganda'ya uçtu. Uçaklar Mısır ve Suudi radarlarına yakalanmamak için Kızıl Deniz'in 30 metre üzerinde ve birbirlerine çok yakın seyretmişti.

Entebbe Havalimanı'na inişin ardından en öndeki uçak park pozisyonu aldı. İçinden bir Mercedes limuzinle ona eşlik eden iki Land Rover tipi araç çıktı. Hepsi de Uganda bayrağı taşıyordu. Araçların içindeki İsrail komandoları da Uganda askerî üniforması giymişti. Mossad'ın planı gereği, Uganda diktatörü İdi Amin'in kortejini canlandırıyorlardı. Böylelikle kuledekilerin dikkatini

Entebbe Baskını sonrası kurtarılan rehinelere, operasyonu gerçekleştiren İsrail askerlerine olan sevgilerini böyle gösterecekti.

İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu, Entebbe Baskını'nda hayatını kaybeden ağabeyinin mezarında.

çekmeyeceklerdi. Araçlar rehinelerin bulunduğu terminalin yakınlara dek sorunsuz ilerledi. İsraili komandolar araçtan inip binaya doğru hareketlendiğinde kontrol kulesinde mevzilenmiş Uganda askerleri ve hava korsanları kumpası fark edip ateş açtı. Timin komutanı, ileride İsrail Başbakanı olacak Benjamin Netanyahu'nun abisi Jonathan Netanyahu, açılan ilk ateşte ağır yaralanıp hayatını kaybetti. Mossad'ın bu operasyondaki tek kaybı o olacaktı.

Yarım saat kadar süren çatışmada hava korsanlarının hepsi ve 50'ye yakın Uganda askeri öldürülürken üç rehine hayatını kaybetmiş, bir yaralı rehine de tedavi altına alındığı hastanede ertesi gün bizzat İdi Amin'in emriyle infaz edilmişti. Kurtarılan rehinelere uçağa doldurulup Nairobi'ye uçuruldu. Kod adı Thunderbolt (Yıldırım) olan operasyon uluslararası terörizmin ilk mağlubiyeti olarak yorumlandı. Tim ve rehinelere dönüşte büyük bir coşkuyla karşılandı. Şüphesiz ki amaç İsrail'in dostlarına gurur, düşmanlarına korku salmaktı ve bu operasyon bunun için harika bir zemin oluşturmuştu.⁹

9 Operasyon sırasında sonradan takip etmelerini önlemek için İsraililer Uganda hava gücünün dörtte birini oluşturan 11 Rus yapımı MiG savaş uçağını imha etti. Operasyon emrini veren İsrail Başbakanı İzhak Rabin, "Bu operasyon kesinlikle askerî tarihteki efsaneler ve ulusal hafızamız arasındaki yerini alacaktır" demişti. Militanlara destek veren Uganda Devlet Başkanı İdi Amin büyük itibar kaybetti. Operasyonun adı sonradan 'Operasyon Jonathan' olarak değiştirildi. Aralarında planlamadan sorumlu subay Ehud Barak'ın da olduğu operasyon sorumluları ilerleyen yıllarda İsrail ordu, istihbarat ve yönetim kademelerinde yüksek pozisyonlara geldi.

İsrail istihbaratı Yom Kippur'da nasıl çuvalladı?

Entebbe, Mossad'ı ve diğer istihbarat birimlerini birkaç yıl önce içine düştükleri utanç verici durumdan da çıkarmıştı. Zira 1973'te

İleride başbakanlık da dâhil önemli görevlere gelecek olan Ariel Şaron (sağda) Yom Kippur Savaşı'nda.

İsrail istihbarat servisleri arasında baş gösteren koordinasyonsuzluk, neredeyse ülkeyi haritadan silecekti. Şimdi gelin İsrail'in kısacık tarihinin bu en büyük istihbarat fiyaskosunu masaya yatıralım.

1973'teki Yom Kippur Savaşı, İsrail için tam bir sürpriz olmakla birlikte neredeyse ülkeyi tarihin çöp sepetine fırlatıyordu. Her ne kadar İsrail, savaşın ilk safhasında yaşadığı şoku atlatıp Suriye ve Mısır'ı dize getirse de, başlangıçta yaşanan utanç ve korku başta Mossad olmak üzere İsrail istihbaratının peşini hiç bırakmayacaktı. Peki nasıl

olmuştu da birçoğu yenilmezliklerine iman etmiş İsrailli siyasiler ve istihbaratçılar faka basmıştı? Nasıl olmuştu da 6 Ekim 1973'te bağıra bağıra gelen saldırıyı öngörememişlerdi? Yedikleri bu şamar, nihai aşamada onlar için aklın akıldan üstün olduğunu da gösteren bir ders olacaktı.

“Biz her şeye hâkimiz”

İsrail'in 1967 Savaşı'ndaki ezici üstünlüğü ve düşmanlarının toprakları üzerindeki önlenemez genişlemesi Tel Aviv'dekilerin özgüveninde patlama yaratmıştı. 1969'dan itibaren profesyonel bir şekilde düşmanlarını havadan gözlemlemeye başlaması, sık sık yaşanan irili ufaklı hava çarpışmalarında Suriye ve Mısır'ın elindeki

gelişmiş Sovyet jetlerine karşı bariz üstünlük kurması gibi unsurlar, İsrail lider kadrosundaki 'Biz her şeye hâkimiz' düşüncesini pekiştirmişti. Bununla birlikte 1973'ün ortalarında İsrail askerî istihbaratı Suriye'nin savaş planlarından fazlasıyla haberdardı. Haberdardı ama İsrailli analistler her nedense bir şekilde Arapların savaş konusunda ciddi olduğuna bir türlü inanmıyordu. Bunun sebebi, 60'ların sonuyla 70'lerin başında İsrail yönetici seçkinlerine hâkim olan düşünceydi. İsrailliler tarafından '*conceptzia*' olarak da adlandırılan düşünceye göre "1967 Savaşı'nda Araplar öylesine kötü dayak yemişti ki bir daha meydana kesinlikle çıkamazlardı." Yanılıyorlardı. Üstelik Arapların açık açık yolladığı sinyallere rağmen yanılıyorlardı.

Kurnaz Araplar...

Tabii bu yanılıda Arapların kurnazlığının payı da yok değildi. Özellikle 1970'te iktidara gelen Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat,

Mossad'dan Kral Hasan'a tanklı koruma

İsrail gizli servisi, sadece kendi liderlerini korumakla kalmamış, aynı zamanda potansiyel dost olarak gördüğü Arap liderleri de düşünmüştü. Fas Kralı Hasan bunlardan biriydi. Mossad, İsrail'in Arap komşularıyla potansiyel arabulucu olarak gördüğü Fas Kralı Hasan'ı yakın korumaya almış ve olası bir rejim karşıtı ayaklanmayı bastırması için 100 tank göndermişti! Mossad, Kral Hasan ile 1962 yılında temasa geçti. Dönemin Mossad şefi Rafi Eitan, gizlice Fas'a gitti ve yakın koruma

karşılığında Kral Hasan'dan ajanları için üs izni aldı. Kral Hasan 1978 yılında Mısır ile İsrail arasında imzalanan barış anlaşmasının gizli mimarlığını yaptı. Hasan'ın bunu, Mossad ajanlarının 1965'te en büyük siyasi rakibi Mehdi Ben Barka'ya suikast düzenleyerek öldürmüş olabilmemesinin karşılığında yaptığı iddia edilmisti. Mossad ile Kral Hasan arasındaki ilişki ölümüne kadar devam etti. Fotoğrafta Kral Hasan 1961'de endişeli bir yüz ifadesiyle objektife yakalanmış halde.

1971 ve 1972’de sürekli İsrail’e saldırmaktan bahsetmesine rağmen bir türlü eyleme geçmeyince, İsraililerin gözünde yalancı çobana dönmüştü. O yüzden 1973’teki bariz hazırlıklar da aynı ‘boş kabada-yılıklar’ çerçevesinde yorumlandı. Bu arada Mısırlı bakanların sürekli Batı’ya barış mesajları yollamaları, Mısır ordusuna bağlı birliklerin Süveyş Kanalı civarındaki ‘piknikvari’ manevraları, Mısırlı subaylara hacca gitme izni verildiği gibi haberler, İsrail askerî istihbaratı Aman tarafından dikkatle izleniyor ve doğal olarak ‘gevşeklik’ olarak yorumlanıyordu. Kısacası *balık yemi yutmuştu*. Diğer taraftan Suriye ve Mısır’da gerçek saldırı tarih ve saatini sadece bir avuç kişi biliyor, taraflar Mossad’ın sinyal yakalama yeteneklerini bildikleri için elektronik haberleşmeden sakınıyorlardı. Şam radyosunun 4 Ekim’de Başkan Hafız Esad’ın 10 günlük tura çıkacağını açıklaması, İsrail tarafında zaten az olan şüpheleri iyice dağıtmıştı.

Savaş olacak mı, olmayacak mı?

Yom Kippur öncesi İsrail’de askerî istihbarat Aman’ın şefi Eli Zeira savaşa en az ihtimal verenlerin başında geliyordu. Buna karşın Mossad şefi Zvi Zamir o kadar emin değildi. Aman’ın 1973 ilkbaharı ve yazında saldırı olmayacağı şeklindeki tahminleri doğru çıkınca, sonbahara dönük tahminlerdeki yanılma payları da kendilerince çok azalmıştı. 13 Eylül’de İsrail hava kuvvetlerinin 12 Suriye jetini sadece bir kayba karşılık düşürmesi, İsraililerin özgüvenini şaha kaldırmıştı. Böylesi bir hava üstünlüğü karşısında kimsenin kolay kolay saldırmaya yeltenemeyeceğini düşünüyorlardı.

Bu hava çarpışmasının ardından Zeira, “1975’ten önce hiç kimse İsrail’e karşı adım atamaz” demeye başlamıştı. Bu arada Mısırlılar,

Mossad Direktörü Zvi Zamir, İsraili yetkililerin kapıldığı rehabet dalgasından islanmayan tek istihbaratçıydı. Ama onun uyanıklığı da işe yaramayacaktı.

Mısır'ın efsane Devlet Başkanı Nasır'ın (solda) kızıyla evli olan Mısırlı Eşrev Mervan Yom (sağda), Kippur Savaşı'nın en önemli isimlerinden biri olmuş, üzerindeki esrar bulutu şaibeli ölümüne dek dağılmamıştı.

Süveyş Kanalı boyunca yaptıkları yığınağın rutin tatbikat olarak görünmesi için ellerinden geleni yapıyordu. Yine de diğer tüm bariz göstergeler İsraililer tarafından sağlıklı bir şekilde analiz edilemiyordu. Çünkü kendi 'conceptzia'larına iman etmiş gibiydiler. *Suriye'nin Mısır'ı sız saldırmayacağını, Mısır'ınsa saldırmaya niyeti olmadığını düşünüyorlardı.* Üstelik bu sabit fikirlerini, Amerikalıların yolladığı 'Dikkat saldırı geliyor!' şeklindeki net uyarı bile değiştirmemişti. Bununla birlikte Suriye'nin Golan Tepeleri'nin alt kesimindeki yığınağı, İsrailileri az da olsa rehavetten uyandıracak ve bölgeye biraz daha tank yollayacaklardı. Bu son dakika hamlesi savaşın ilk gününde Kuzey İsrail'in işgal edilmesini önleyecekti.

Zamir, Zeira'nın rahatlığına mukabil endişesini Başbakan Golda Meir'e aktarmaya çalışıyor; Meir'se, Zamir'i, Savunma Bakanı Moşe Dayan'a havale ediyordu. İsrail'in efsane askerlerinden Dayan daha çok kendi tahminlerine ve Aman'a kulak verdiğiinden, orduyu tam anlamıyla harekete geçirme konusunda altın değerindeki zamanı

heba ediyordu. Savaş sonrası yapılan araştırmada Aman'da sadece tek bir kişinin conceptzia'nın büyüüne kapılmadığı anlaşılacaktı! Onu da dinleyen olmamıştı.

Zamir 4 Ekim'de daha da endişelendi. Zira Suriye ve Mısır'daki Rus askerî danışmanları aileleriyle birlikte ayrılıyordu. Aynı gün gelen hava fotoğrafları da Mısır ve Suriye tarafındaki sınır yığınaklarının olağanüstü arttığını gösteriyordu. Buna rağmen bir şey yapılmamıştı. Yere göğe sığdıramayan İsrail istihbaratının aymazlığı bunlarla sınırlı kalmayacaktı, dahası da vardı. Saldırıdan 12 gün önce 25 Eylül'de Başbakan Golda Meir, Ürdün Kralı Hüseyin'den bir uyarı mesajı almıştı. Hüseyin de *'Dikkat, bu ikili size saldıracak'* diyordu. Her ne kadar Hüseyin, Arap dayanışması adına Golan Tepeleri'nin Suriye tarafına küçük bir birlik gönderse de, Ürdün İsrail'le olan cephesinde savaş boyunca hiçbir adım atmayacaktı. İsrail bu şekilde savaş sırasında tüm ağırlığını Suriye ve Mısır tarafına verebilecekti. *Ortadoğu'da işler böyle yürüyordu!*

Son dakika uyarısına rağmen

Saldırıdan bir gün önce, 5 Ekim'de, Mossad'ın patronu Zamir güvenilir bir kaynaktan savaşın kesin olduğuna dair bir mesaj aldı. 'Babil' kod adlı kaynak, kesin tarih ve saat veremiyordu ama mesajı gayet netti: *Savaş kapıda*. Söz konusu kişi sonradan İsrailli bir üst düzey yetkili tarafından *"Savaş zamanında bir ülkenin elinde olabilecek en mucizevî kaynak"* şeklinde tanımlanacaktı. Üstelik bu kaynak birçoklarına göre Mısır'ın efsane Devlet Başkanı Cemal Abdülnasır'ın kızıyla evli olan Eşref Mervan'dan başkası değildi!

Mervan'ın 15 Mayıs'ta saldırı olacağı şeklindeki bir önceki istihbaratı asılsız çıkmıştı ve şimdi de Suriye ve Mısır'ın ertesi gün günbatımında saldırıya geçeceğini söylüyordu. Babil'den gelen bu uyarıya rağmen Zamir, Golda Meir ya da Moşe Dayan'ı değil, sadece Zeira'yı durumdan haberdar etti. Ardından haberin orijinalliğinden emin olmak adına Babil'le buluşmak için Avrupa'ya uçtu. Mayıs'taki fiyaskodan dolayı Zeira, harekete geçmeden önce Avrupa'ya uçan

Mısır ve Suriye orduları baskınla elde ettikleri avantajlı durumu koruyamamış, kısa sürede toparlanan İsrail ordusu düşmana üstünlük sağlamıştı. İsrailliler çok sayıda Mısır askerini esir aldı.

Mossad şefinden haber beklemeye başladı. Yine zaman akıp gidiyordu. Sabah 3:45'te Zamir, Zeira'yı aradı ve bir kez daha savaşın o gün günbatımında¹⁰ başlayacağını söyledi.

Suriye-Mısır ortak saldırısı ertesi gün öğleden sonra saat 1:55'te başladı.

Müslümanların kutsal ayı olan Ramazan ve Yahudilerin kutsal günleri olan Yom Kippur'a denk gelen bu günden dolayı savaş tarihe Yom Kippur Savaşı olarak geçti. İsrail'in toparlanıp tepki vermesi ancak iki gün sonra mümkün olabilmmişti ki, bu durum karşı saldırıyı 6-8 saat arasında bekleyen Arapları bile şaşırtmıştı!

Her ne kadar İsrail, cephedeki durumu zamanla lehine çevirmiş, Amerika ve Sovyetlerin devreye girmesiyle Mısır ve Suriye topyekûn imhadan kurtulmuş da olsa, istihbarat fiyaskosunun İsrail'de büyük yansımaları oldu. Golda Meir hükümeti istifa etti. Aralarında

¹⁰ Savaş sonrası kurulan komisyon raporu, söz konusu mesajın İsrailli üst düzey yetkilere ulaşana dek özünden saptığını ve 'Öğleden sonra ya da günbatımından önce' şekliyle 'tam olarak günbatımında' haline dönüştüğünü öne sürse de kesin olan bir şey vardı ki Babil gereken uyarıyı yapmıştı.

Zeira'nın da bulunduğu birçok istihbaratçı koltuğundan oldu. Öyle ki istihbarat fiyaskosunun şok dalgaları günümüze dek uzanacaktı.¹¹

80'ler Mossad'a pek yaramadı

80'li yıllarda hem Mossad hem de Şin Bet'e verilen kamuoyu desteğinde gözle görülür bir düşüş yaşanıyordu. Her iki kurum da Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde patlak veren intifadayı bastırmak için işkence yapmakla suçlanıyordu, nitekim bunu yapıyorlardı da. Bu arada büyük abi, en büyük destekçisi Amerikan gizli servisi (CIA) ile de işler iyiye gitmiyordu. Mossad, 1966'da Irak MİG-21'inin, 60'ların sonuna doğru da Fransız yapımı Mirage savaş uçaklarının teknik sırlarını Washington'a uçurmuş, iki ülke servisleri arasında balayı başlamıştı. Lakin bu durum uzun sürmeyecekti. 1981'de ilişkiler buz gibi soğudu. İsraililer 7 Haziran 1981'de Irak'taki Osirak Nükleer Santrali'ne düzenledikleri baskın saldırıdan Amerikalıları haberdar etmemişti.

Mossad'ın inşasında çalışan bilim adamlarına suikast yapmasına ve santral için gerekli parçaları barındıran Fransız depolarına sabotaj yapmasına karşın Irak'ın başkenti Bağdat'ın 17 km dışında Fransızlar tarafından inşa edilen nükleer santral yoluna devam ediyordu. Mossad'ın reaktörün kısa sürede işlevsel hale geleceği

11 Mısır eski devlet başkanlarından Enver Sedat'ın personel şefliğini de yürüten ve ardından ticarete atılarak milyarder bir işadamı olan Eşrev Mervan'ın casus kimliği hep bir sis bulutu içinde kaldı. 2007 Temmuz'unda Londra'daki evinin balkonundan şüpheli biçimde düşerek hayatını kaybetmesinden sonra Mısır'da, dönemin Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek'in övgülerine mazhar olması ve cenazesinin devlet töreniyle kaldırılması, hakkındaki 'Aslında Mısır'ın çıkarlarını ön planda tutan çift taraflı bir ajandı' şeklindeki iddiaları daha da güçlendirmişti. Bu iddiayı ortaya atansa, 1973 Savaşı'nın ardından istifaya zorlanan Zaira olmuş, Babil'in Mervan olduğunu, 2003'te İsraili tarihçi Aharon Bergman'a ifşa etmişti. O güne dek bu gerçeği sadece İsraili üst düzey yetkililer biliyordu. Mervan'ın ölümü üzerine eski defterler yeniden açıldı ve Zaira, kimliğini deşifre ederek hem ölümüne neden olduğu hem de İsrail istihbaratına zarar verdiği gerekçesiyle Zaira'yı mahkemeye verdi. Mahkeme Zaira'nın Mervan'ın kimliğini kasıtlı olarak açık ettiğine hükmetti. Birçoklarına göre komisyon kararıyla Yom Kippur fiyaskosu sırtına yıkılan Zaira, kendisini aklamak için böylesi bir yola gitmişti.

İsrail jetleri reaktörde çalışan ve o gün izin yapan Fransız işçileri korumak için saldırıyı pazar günü gerçekleştirmişti.

şeklindeki istihbaratı üzerine kod adı Opera olan operasyon başladı. F-15 önleme ve F-16 bombardıman uçaklarından oluşan bir filo, İsrail Başbakanı Menahem Begin'in emriyle Osirak'ı yerle bir etti. İsrailliler santralin İsrail'i yok etmek için nükleer silah üretmek üzere tasarlandığına inanıyordu. Tarihte ilk kez bir nükleer santrale karşı hava saldırısı düzenlenmişti. İsrail; Fransa ve İtalya'yı Saddam Hüseyin'e nükleer destek verdikleri için eleştirmişti.

İsrail istihbaratına göre Osirak, nükleer bomba imal edebilecek oranda uranyum zenginleştirme eşiğine gelmişti ve buna göz yumulamazdı. İsrail, ulusal mevcudiyeti tehdit altında olduğunda ya da kendisi öyle hissettiğinde, acımasızca eyleme geçebileceğini göstermişti¹². Nitekim bu türden gösterileri sık sık yapacaktı.

Amerika: Bana bunu nasıl yaparsın!

Pollard Hadisesi olarak bilinen olaya iki ülke arasında neredeyse soğuk savaş çıkartacak boyuttaydı. Amerikalı bir istihbarat analisti olan Jonathan Pollard, İsrailliler tarafından devşirilmişti. Uzunca bir süre İsrail adına casusluk yaptı ve en sonunda foyası ortaya çıktı. 1987'de ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

¹² Osirak'a saldırıyı gerçekleştiren pilotlardan biri olan İlan Ramon, sonradan İsrail'in ilk astronotu oldu. 2003'te dünyaya dönerken infilak eden Uzay Mekiği Columbia'da hayatını kaybetti. Osirak saldırısından iki hafta sonra İsrail, kendi nükleer silahlarını üretme kapasitesine sahip olduğunu açıkladı. Osirak'a yapılacak saldırıya hem Mossad hem de askerî istihbarat misilleme korkusuyla karşı çıkmıştı. Saldırıya karşı hiçbir misilleme olmadı.

Amerika-İsrail ilişkilerinin ortasına bomba gibi düşen Amerikalı istihbaratçı Jonathan Pollard'ın etkisi Washington-Tel Aviv hatında halen hissediliyor.

Pollard, Paris'e yaptığı bir seyahatte, İsrail'in nükleer çalışmalarının güvenliğinden ve teknoloji hırsızlığından sorumlu istihbarat masası Lakam tarafından tavlannmıştı. Tel Aviv yönetimi, Amerikan donanmasının kalbindeki köstebeğine aylık 2500 dolar ücret veriyor, Avrupa'da lüks tatillerle ödüllendiriyordu. O da karşılığında deniz istihbaratından gözüne kestirdiği gizlilik derecesi yüksek bilgi ve belgeleri Tel Aviv'e aktarıyordu. Gizli belgeleri görme ısrarı dikkat çekici boyutlara gelince izlemeye alındı ve 1985'te yakayı ele verdi.

İsrailliler *"Bu münferit bir olaydır, asla Amerika içinde ve Amerika'ya karşı casusluk yapmama şeklindeki politikamızı çiğnememiz gibi bir durum söz konusu değildir"* türünden açıklamalar yapsa da durum ortadaydı. *Dosta kazık atmışlardı.* Üstelik Pollard'ın sızdırdığı bilgilerin İsrail istihbaratı içindeki Rus köstebekleri sayesinde Moskova'ya kadar ulaştığının anlaşılması, kazığın sivrilliğini ve Amerika'nın öfkesini daha da artıracaktı. Bu bilgiler içinde Amerikan istihbaratının kalbi konumundaki NSA'nın kod kırma sistemiyle Amerika'nın Arap dünyasındaki saha ajanları ve taşeronlarının kimlik bilgileri de vardı. Pollard resmen iki ülke istihbarat örgütlerini birbirine bağlayan köprüyü dinamitlemişti. İsrail hükümetlerinin sayısız girişimlerine karşın Amerikalılar Pollard'ı affetmedi. Kendisi halen demir parmaklıklar arkasında.¹³

13 Pollard 1995'te İsrail vatandaşı oldu. İsrail hükümetleri neredeyse 30 yıl boyunca Pollard'ın İsrail casusu olduğunu inkâr etti ve sadece taşeron olarak kullanıldığını savundu. Pollard, 1997'de İsrail Yüksek Mahkemesi'ne başvurarak hükümete gerçeği açıklaması için baskı yapmasını istedi. 1998 Mayıs'ında Pollard'ın resmen İsrail ajanı olduğunu kabul eden dönemin başbakanı Benjamin Netanyahu,

5 OCT OBER 1986

No 8-481 Price 50p

THE SUNDAY TIMES

Revealed: the secrets of Israel's nuclear arsenal

INSIGHT

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona
The first time in detail Israel's nuclear plant is built deep beneath the Negev desert and has been secretly operating for more than 20 years

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye. The plant is the only one of its kind in the world. It is a complex of buildings and equipment, all of which are hidden from the public eye.

Inside Dimona:
Full story
pages
2 & 3

Mossad nükleer ifşaatçının peşinde

1986'da gerçekleşen bir başka olay, Mossad'ın hiçbir ülkenin kanunlarını dikkate almayarak yurt dışında operasyon yapma konusunda ne kadar istekli ve de hırslı olduğunu bir kez daha gösterecekti. İngiltere'nin önde gelen gazetelerinden *Sunday Times*, İsrail'in gözü gibi sakındığı nükleer programıyla ilgili haberi manşetinden patlatınca dünya karıştı. Haberin kaynağı, bir zamanlar İsrail nükleer bomba programında çalışıp, daha sonra kendine yeni bir hayat kurmak için Avustralya'ya göç eden İsrailli teknisyen Mordehay Vanunu'ydu. Necef Çölü'ndeki Dimona nükleer tesisinde çalışan

2002'de Pollard'ı hapse ziyaret etti. 2007'deki seçim kampanyasında başbakan olması durumunda Pollard'ı İsrail'e getireceğini söylemesi, en büyük seçim vaatlerinden biriydi. Bugüne kadarki tüm Amerikan hükümetleri, İsrail'in Pollard'la ilgili tüm taleplerini reddetti.

Vanunu, ülkesinin gizli bir program çerçevesinde 200 kadar nükleer bomba geliştirdiğini inkâr edilemeyecek delillerle göz önüne sermişti. Hiçbir zaman nükleer silahların yayılması anlaşmasına imza atmamış İsrail'se ne böylesi bir programın varlığını kabul etmiş, ne de uluslararası denetçilerin tesiste inceleme yapmasına izin vermişti. Kendisi de Nazi toplama kamplarından kaçmış bir Yahudi olan dünyaca ünlü medya imparatoru Robert Maxwell'in sahip olduğu *Sunday Mirror* gazetesi aracılığıyla İsrail'in *Sunday Times*'tan önce haberin içeriğini gözden düşürmeyi hedefleyen önleyici bir haber yaptırmaya rağmen, Vanunu hikâyesi o bilindik tabirle dünya gündemine bomba gibi düştü.

Bal tuzağına adım adım...

Herkes İsrail'in nükleer bombalarını konuşurken, bu gerilimli süreçte bir hayli yıpranan Vanunu, kafa dinlemek için Roma'ya gitmeye karar verdi. Uçakta Cindy adlı Amerikalı güzel bir kadınla tanışmasının kaderin güzel bir cilvesi olduğunu sanıyordu ama bir süre sonra bunun Mossad'ın 'bal tuzağı' operasyonlarından biri olduğunu acı bir şekilde öğrenecekti. Roma'da yanındakinin Mossad ajanı olduğunu bilmeden romantik bir tatil yapan Vanunu, adım adım izlendiğinden habersizdi. Otel odasında ilaçla uyutulan İsrailli itirafçı, bir yatla İsrail'e kaçırıldı. Ülkesinde gizlice yargılanmaya başlayan eski teknisyen, mahkemeye getirilirken avuç içine yazdığı notu gazetecilere göstermeyi başarmıştı. Notta nerede ve ne zaman kaçırıldığına dair bilgiler vardı. Vanunu 18 yıl hapis cezasına çarptırıldı.¹⁴ Mossad, *ulusal sırrı ifşa eden vatandaşını affetmemiştir*.

14 Gazeteci olarak Vanunu ile ilginç bir kişisel tarihim bulunuyor. 2002 yılında Timaş Yayınları'ndan çıkan *Mossad'dan Gelen Kadın* başlığını taşıyan ve Vanunu'nun hikâyesini anlatan kitabı Türkçeye çevirmiştim. 2004'teyse, Vanunu hapisten çıktıktan sonra, kendisiyle o dönemde çalıştığım bir medya kuruluşu adına bir röportaj yaptım. Özgürlüğünü kazandıktan sonra BBC'den sonra ilk kez bana konuşan Vanunu, "İsrail'in nükleer gücüne dikkat çekerek yeni bir soykırımı önlemek istedim. Hiç pişman değilim. Yaptıklarımı sadece İsrail halkı için değil, Ortadoğu'da yaşayan tüm halklar için yaptım. Herhangi bir ülke bunu yaparsa bütün bölge halkları birbirini kırarak. Tek amacım bunları engellemektir" demişti.

Başbakanlarını koruyamayan istihbaratçılar

90'larda İsrail Başbakanı İzak Rabin'in Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat ile barış yapma çabaları İsrail toplumunu daha önceden hiç olmadığı kadar bölmüştü. İç istihbarattan sorumlu Şin Bet, barış karşıtı İsrailli sağcıların barışa engel olma konusunda ne kadar kararlı olduklarını iyi hesap edememişti. 4 Kasım 1995 akşamı, Yigal Amir adındaki aşırı sağcı bir Yahudi, barış mitinginden ayrılan Rabin'i başından vurarak öldürdü.

Saldırganın hedefinde Dışişleri Bakanı Şimon Perez de vardı ama o farklı bir rotayı kullanarak bölgeden ayrılmıştı. Suikast barış taraftarlarının yüzünde patlayan bir tokat olduğu gibi, Şin Bet'in güvenilirliğini de sarsmıştı. Zira Amir'in üyesi olduğu radikal grubun içinde bir Şin Bet ajanı vardı ve olay öncesi verdiği raporda "Endişelenecek bir şey yok" diyordu. Başbakanını koruyamamış olması, Şin Bet'in patronu Karmi Gillon'u koltuğundan edecekti.

Kaçırılmasını Mossad'ın uluslararası komplosu olarak değerlendiren Vanunu, bu röportajların ardından kanunları ihlal ettiği için tekrar gözaltına alınmıştı.

İsrail Başbakanı İzak Rabin, Filistinlilerle imzaladığı sınırlı barış antlaşmasını dahi hazme-demeyen İsrailli aşırı sağcıların kurbanı olurken, İsrail istihbaratı tarihinin en büyük fiyaskolarından birine imza atıyordu.

İdrar tahlili yapan gizli servis

İsrail gizli servisi Mossad 1999 yılını da Ürdün Kralı Hüseyin'in cenaze töreni sırasında gizlice Suriye Lideri Hafız Esat'ın (fotoğrafta sol başta) idrar örneğini almıştı. Esat'ın sağlık durumunun kötüleştiğini gören İsrail, Suriye lideri hayattayken Şam ile

barış yapmak için Ortadoğu barış sürecine hız vermek istiyordu. Buna göre Suriye liderinin sağlık durumunun iyi olmadığını gören İsrailliler, sözüne güvendikleri Esat ölmeden Suriye ile sorunları çözmeye karar vermişti. 1998 yılının Temmuz ayında Mossad, bir Yahudi doktor aracılığıyla Fransa'da Esat'ın tedavi gördüğü hastane-deki sağlık raporlarını ele geçirmişti. Ancak Esat'ın sağlık durumuyla ilgili ayrıntılı bilgi için Suriyeli liderin idrarının biyokimyasal tahlilden geçirilmesi gerekiyordu. Böylece Esat'ın ne tür hastalıklardan muzdarip olduğu, hangi ilaçları kullandığı, en önemlisi de ortalama ne kadar ömrü kaldığı belirlenecekti. Ürdün Kralı Hüseyin'in 1999 Şubatı'ndaki cenaze töreni altın bir fırsat yarattı. Esat'ın Amman'a cenazeye geleceğini duyan İsrail ve Ürdün gizli servisleri, Suriye lideri için özel bir tuvalet hazırladı. Esat, cenaze sırasında ihtiyaç gidermek istediğinde Ürdünlü güvenlik görevlileri kendisini bu tuvalete yönlendirdi. Suriye liderinin idrarı, kanalizasyona akmak yerine, bir kavanozun içinde toplandı. Hafız Esat, uçağıyla Şam'a geri dönerken, idrarı da Tel Aviv'deki Tel Hashomer Tıbbi Araştırma Merkezi'ne yollandı. Sonuçta İsrail Başbakanı Ehud Barak için Hafız Esat'ın sağlığıyla ilgili ayrıntılı bir rapor hazırlandı. Ama bu çabalar sonuçsuz kaldı. Esad, Mossad'dan önce davrandı ve barış masasına oturamadan öldü.

Komşunun ambarına dadanmaya devam

Aksi açıklamalara rağmen Mossad, Pollard hadisesinden sonra da Amerika'yı hedef alan istihbarat çalışmalarını sürdürdü. En sıkı müttefiki olan Amerika'nın özellikle askerî sırlarının peşine düşen İsrail'in amacı, kendisini askerî açıdan bağımsız hale getirecek bir yetkinliğe ulaşmaktı. Bunun için en büyük dostunu bir kez daha kızdırmayı göze almıştı.

90'ların sonunda Amerikalılar, balistik dünyasının Einstein'ı olarak kabul edilen Kanadalı mühendis Gerald Bull'un geliştirdiği

Kanadalı mühendis Gerard Bull'ın icadı olan 'süper top' CIA, Mossad, Mİ6 ve Saddam Hüseyin arasında ilginç bir trafiğe yol açacaktı.

‘süper topla’ ilgileniyordu. Bull’un geliştirdiği uzun namlulu bu topla, Kanada’dan Meksika’yı vurmak mümkün hale gelmişti. Yine de Bull, bu topuyla Amerikalıları etkilemeyi başaramadı. Kendisiyse kararlıydı. Ne pahasına olursa olsun bu silaha müşteri bulacaktı. Buldu da: Saddam Hüseyin. CIA’e sızarak başından itibaren Bull’un

Haim Herzog, İzhak Şamir, Menahem Begin, 1995’te aşırı sağcı bir Yahudi tarafından öldürülen İzhak Rabin, son yıllarda başbakanlığı bir türlü paylaşamayan Benjamin Netanyahu ve Ehud Barak gibi İsrail politikasının önde gelen isimlerinin, kariyerlerinin bir noktasında ya Mossad ajanı ya da başkamı olarak görev yaptığını biliyor muydunuz?

bu fantastik projesini izleyen Mossad, Saddam Hüseyin faktöründen dolayı anında alarma geçti. İsrail, Osirak baskınıyla uslanmayan Irak liderinin bu topla kendisini hedef alacağından endişe ediyordu. Zaten bir süre sonra Amerikalılar ve İngilizler, ‘cehennem silahı’ olarak isimlendirdikleri bu silahı Saddam’ın kötü niyetlerinin göstergesi olarak pazarlayarak Birinci Körfez Savaşı’nın dayanaklarından biri olarak kullanacaklardı. Mossad, dolaylı olarak Bull’u Saddam’la işbirliği yapmaması konusunda uyardı. Lakin projesini uzaya uydur fırlatabilecek şekilde geliştirmek isteyen Kanadalı bilim adamı yola

Filistin dostu Mossad ajanı!

İnsani yardım kuruluşları, gazetecilikle birlikte casusların en rahat operasyon yaptığı ortamlar oldu. Bunun en çarpıcı örneği 2005’te, yaptığı çalışmalarla tüm dünyaca Filistin dostu olarak tanınan Norveçli Karin Lindstad’ın Mossad ajanı

çıkması olmuştu. 80’li yıllarda Filistin davasına maddi ve manevi büyük hizmetlerde bulunan Lindstad’ın Mossad ajanı olduğunu ortaya çıkartan Norveç’in resmî televizyonu NRK’nın Ortadoğu muhabiri Odd Karsten Tveit, aynı zamanda Lindstad’ın FKÖ’nün Yaser Arafat’tan sonra iki numarası ve askerî kanat sorumlusu Halil el-Vezir’in 1988 yılında Tunus’ta İsrail tarafından öldürülmesinde de rol aldığını iddia etmişti. Karin’in eşi Norveç asıllı tıp doktoru ve daha sonradan İslam’ı kabul etmiş olan Dr. Ali Lindstad da 80’li yıllarda Norveç’teki Filistin Derneği Başkanlığı’nı yürütmüştü. Lindstad, casus olduğunu kabul etti.

devam etmekte kararlıydı. Ancak 20 Mart 1990'da Brüksel'deki dairesinde öldürüldü. Hiçbir zaman kesin bir delil bulunamasa da cinayetten hep Mossad sorumlu tutulacaktı. Bull'un ölümünün ardından Babil Projesi olarak da bilinen Süper Top rafa kaldırıldı. Aradan birkaç hafta geçmemiști ki Süper Top'un bazı parçaları İngiliz gümrüğünde ele geçirildi ve Birinci Körfez Savaşı'nın tamamları çalmaya başladı.

90'ların ortasından itibaren Mossad devasa bir adım attı. 1995'te uzaya ilk casus uydusu Ofek'i yollayan teşkilat, artık Ortadoğu'daki düşmanlarını uzaydan da gözlüyordu.

Söz konusu öldürmek olunca elini korkak alıştırmadı...

İstihbarat toplamak kadar, sorun olduğuna inanılan düşmanların ortadan kaldırılması da gizli servislerin olağan iş akışının bir parçası oldu, olmaya da devam ediyor. Bu konuda en cüretkâr davranansa her zaman için Mossad oldu. Yabancı devlet liderlerine suikast

Mossad'ın Filistinli liderlere dönük istihbaratı sık sık helikopterlerle gerçekleştirilen suikastlarla neticeleniyor. Servis, öldürmek söz konusu olduğunda oldukça pervasız davranabiliyor.

yapılmasını resmen yasaklayan CIA ya da öldürme yetkisini nadiren kullanmak zorunda kaldıklarını açıklayan MI6'nın aksine İsrail gizli servisi, bu

Mossad ajanlarının operasyonlarda kullanmaları için farklı ülkelerde 30 bin kadar 'güvenli ev' olduğunu biliyor muydunuz?

konuda hiçbir zaman elini korkak alıştırmadı. Düşmanlarla kuşatılmışlık duygusunun verdiği 'Ne yapsam mübahtır' anlayışıyla, dünyanın gözünün içine baka baka cinayetler işledi. Servisin tarihi, bazılarına değindiğimiz üzere, bu türden onlarca operasyonla dolu olsa da bazıları adeta tüm dünyaya kafa tutarak gerçekleştirilmiş, İsrail adeta gizli servisi aracılığıyla bir nevî gövde gösterisi yapmıştı. Söz gelimi Mart 2004'te İsrail'in azılı düşmanı Hamas'ın kurucusu ve dinî lideri Şeyh Yasin, sabah namazı çıkışı İsrail helikopterin-den fırlatılan roketlerle ortadan kaldırılmış, bu operasyonu bizzat dönemin İsrail Başbakanı Ariel Şaron yönetmişti. Geçirdiği felç

Hollywood'da bir İsrail ajanı

2011 yazında ortaya atılan bir iddia Hollywood'u derinden sarstı. Buna göre dünyaca ünlü İsrailli iş adamı ve *Dövüş Kulübü*, *Bay ve Bayan Smith*, *Gece ve Gündüz* gibi ses getiren filmlerin yapımcısı Arnon Milchan, Mossad adına casusluk yapmıştı. Meir Doron ve Joseph Gelman tarafından kaleme alınan

Confidential: The Life of Secret Agent Turned Hollywood Tycoon Arnon Milchan isimli biyografi kitabında, ünlü yapımcının İsrail'in nükleer programı için donanım satın alma amacıyla Mossad'a çalıştığı yazıldı. Kitapta Milchan'ın şimdiki Cumhurbaşkanı Şimon Peres tarafından 1960'larda Mossad'a alındığı iddia ediliyordu. Onun İsrail ajanı olduğu daha önce de kamuoyuna sızmıştı, ancak ünlü yapımcı bu iddiaları reddediyordu. Milchan'ın, biyografisi yazılırken yazarlarla görüşerek yanlışları düzeltilmesi, hakkındaki casusluk iddialarını direk olmasa da ilk kez doğruladığı şeklinde yorumlandı. Milchan, 2005'te Kudüs'ü ziyaretinde dönemin Başbakan Yardımcısı Şimon Perez ve Maliye Bakanı Benjamin Netanyahu ile bir araya gelmişti.

Mossad ajanı köpekbalıklıdır!

2010 yılının Aralık ayında Mısır sahillerinde meydana gelen bir köpekbalığı saldırısı sonrası yaşananlar, Arapların İsrail'e olan uzun soluklu mücadelesinde kompo teorilerinin zihinleri ne dereceye dek

teslim aldığını göstermesi açısından manidardı. Mısır'ın gözde tatil beldelerinden Şarm el Şeyh'te yaşanan köpekbalığı saldırılarının ardından mahalli yetkililerden biri, köpekbalıklarının Mısır turizmini baltalamak isteyen Mossad tarafından yönlendirildiğini iddia etmiş, iddia kulaktan kulağa yayılarak haberlere bile konu olmuştu. Tabii ki Mossad damgalı kompo teorilerinin Ortadoğu coğrafyasında işahla tüketilmesinde Arapların İsrail'le olan mücadelesinin aynı zamanda bir yenilgiler tarihi olmasının da payı var. Söz konusu iddia İsrail Dışişleri Bakanlığı sözcüsü İgal Palmor'a "Bu iddiaların sahipleri *Jaws*'ın birinci bölümünü defalarca izlemiş olmalı. Gerçekle kurguyu karıştırıyorlar" açıklamasını yaptıracaktı. Zaman zaman Mossad'a ithaf edilen operasyonların bazıları İsrailileri bile şaşırtıyor. Arabistan'da ayağında Tel Aviv Üniversitesi etiketi taşıyan bir akbabanın yakalanmasının ardından İsraili bilim adamlarının akbabaları Arap ülkelerinde casusluk yapmışlar diye eğittiği, sosyal paylaşım sitesi Facebook'un kurucusu Mark Zuckerberg'in ABD ile İsrail arasında bilgi taşıyan ve İran İslam Cumhuriyeti'ni yok etme planları yapan bir ajan olduğu, bir süre önce Türkiye'de oldukça can yakan ve Kırım Kongo Kanamalı Ateşi'ne neden olan kenelerin Karadeniz'e turist kılığında gelen kadın Mossad ajanları tarafından getirildiği ve genetiği değiştirilmiş domateslerin Türk tarımını çökertmek amacıyla İsrail tarafından gönderildiği şeklindeki iddialar, "Yok artık!" dedirten bu teorilerden sadece bazıları.

nedeniyle tekerlekli sandalyeye mahkûm olan Şeyh Yasin'in ibadet mekânı önünde katledilmesi bile Mossad'ın 'savaşırken' hiçbir kural tanımadığının en çarpıcı deliliydi. Dünya henüz Şeyh Yasin'in öldürülmesini hazmedememişken Mossad, bu kez bir ay sonra Hamas'ın diğer bir kurucusu Abdülaziz Rantisi'yi, yine bir helikopterden atılan roketle ortadan kaldırdı.

Şeyh Yasin, İsrail'in 1988'de Ebu Cihad'ı öldürmesinin ardından en üst rütbeli suikast kurbanı olmuştu. İsrail'in suikastla ortadan kaldırdığı en üst düzeydeki diğer 2 Filistinliyse Ebu Cihad olarak bilinen Halil El Vezir ile 'mühendis' lakaplı Yahya Ayyaş'tı. FKÖ'nün

2 numaralı ismi Halil El Vezir, 16 Nisan 1988'de Tunus'taki evinde İsrail suikast timinin düzenlediği bir operasyonla öldürülmüştü. Operasyonun dönemin Genelkurmay Başkan Yardımcısı Ehud Barak tarafından idare edildiği öne sürüldü. Hamas'ın intihar saldırılarının ardındaki beyin olduğu öne sürülen 'mühendis' lakaplı Yahya Ayyaş'sa, 5 Ocak 1996'da, Gazze'de cep telefonuna yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda hayatını kaybetti. Filistinliler, Ayyaş'ın öldürülmesinden Şin Bet'i sorumlu tutmuştu.

Dubai'de suçüstü yakalandılar

Mossad'ın Hamas liderlerine dönük saldırılarına 2010 Ocak ayında bir yenisi eklenmiş, lakin bu kez İsrailli ajanlar, her ne kadar 'görevlerini' yerine getirselers de, arkalarında bıraktıkları delillerden dolayı tüm dünyaca suçüstü yakalanmışlardı.

Suriye'de sürgünde yaşayan Hamas'ın önde gelen komutanlarından Mahmud El Mebhu, Dubai'ye gidişinden sadece 5 saat sonra kaldığı otel odasında esrareniz bir şekilde ölmüştü. İlk adli tıp raporu El Mebhu'nun aşırı sıcaktan dolayı hayatını kaybettiğini gösteriyordu. Ancak Dubai polisi yürüttüğü soruşturmada otel odasındaki olayın, liderliğini sarışın bir kadının yaptığı 11 kişilik bir ölüm timi tarafından işlenen bir cinayet olduğu sonucuna ulaştı. Şüphelilerin kimliklerini gizlemek için takma sakal, peruk ve tenis kıyafetleri

Dubai polisinin soruşturmasına göre Mossad'ın bilinen bu son suikastı şöyle gerçekleşiyordu: Tenis kıyafetleri giyen iki kişi, kaldığı odayı öğrenmek için El Mebhu'yla (solda) aynı asansöre biniyor. Kısa bir süre sonra plan işlemeye başlıyor. İki kişi koridorda nöbetçi olarak kalırken, diğerleri elektronik bir alet kullanılarak El Mebhu'nun odasına giriyor ve Hamas komutanını boğarak öldürüyor.

Sahte eşcinsel ajanlar nasıl çuvalladı?

Mossad en büyük fiyaskolarından birine 1998 Şubatı'nda İsviçre'nin başkenti Bern'de imza attı. Hizbullah örgütüne kullanıldığı sanılan bir binaya dinleme cihazı yerleştirmeye çalışan ajanlar, birbiri ardına akıl almaz hatalar yapınca, Mossad bir kez daha suçüstü yakalandı. Tel Aviv'deki planın Bern'deki hesaba uymamasıyla sonuçlanan skandal şöyle gelişti: İsraili ajanlar, kendilerinden emin bir şekilde aynı uçakla Zürih'e geldiler. Sahte pasaport kullanma rutinini atlayarak İsrail pasaportlarını kullandılar. Hepsi tek bir arabaya doluşarak, Hizbullah elemanları tarafından kullanıldığını sandıkları apartmana geldiler. Tabii bu arada mümkün olduğu kadar gürültü çıkarmayı ve en ufak bir olayda polise haber vermeyi alışkanlık haline getiren Avrupalı ihtiyarları uyandırmayı da ihmal etmediler! Ajanlardan üçü, dinleme cihazlarını yerleştirmek için apartmana girerken, diğer ikisi de gözcülük etmek için arabada kaldı. Gece yarısı arabada oturan iki erkeğin dikkat çekeceğini düşünmüş olsalar gerek, öpüşerek eşcinsel rolü yapmaya çalıştılar. Acemi "eşcinsellerin" bu tutumu, perde arkasından bakan ihtiyarları daha da işkillendirmişti! Olay yerine gelen polis "eşcinsel" ajanları gözaltına aldı. Bu arada bina içinde yakalanan diğer ajanlar da "Baş başa kalabileceğimiz bir yer arıyorduk" açıklamasını yapınca, İsviçre polisi bu toplu (!) eşcinsel eyleminden şüphelenmekte gecikmedi. Bu tiyatroya en son nokta, polisin silah çektiği ajanlardan birinin kalp krizi geçirmesiyle kondu! Çıkan kargaşada diğer dört ajan kaçarak Fransa'ya geçmeyi başardı ama kalp hastası Mossad ajanı İsviçre yargısının elinden kurtulamadı. Mossad'ın dünya basınına "fantastik başarılarından biri" olarak sunmaya hazırlandığı operasyon, tam anlamıyla trajediye dönüşmüştü. Daha da komiği, operasyon düzenledikleri apartmana, dört yıldır hiçbir Hizbullah elemanı uğramıyordu!

kullandığı anlaşılmış; Fransız, Alman, İrlanda ve İngiliz pasaportu taşıyan bu kişiler için uluslararası tutuklama emri çıkartılmıştı.

Dubai polisinin detaylı araştırması, Mossad imzası taşıyan operasyonun bilinmeyenlerini gözler önüne seriyordu. Suikasta iştirak eden 11 kişi değişik saatlerde farklı kentlerden aynı gün içinde uçakla Dubai'ye gelmiş, farklı zamanlarda El Mebhü'nun kaldığı otele girerek eylemi gerçekleştirmiş ve hemen ardından da farklı uçaklara binerek Avrupa ve Asya kentlerine dağılmıştı. Kısa sürede olaya karışan kişilerin İsrail'de yaşayan yabancı ülke vatandaşları adına düzenlenmiş sahte pasaportları kullandığı ortaya çıktı. Dünya ayağa kalktı. Ajanlar için yakalama emri çıkartıldı. Ama Mossad

o günden bugüne olayla ilgili tek kelime etmedi. Suikasttan kısa bir süre sonra İngiliz *Sunday Times* gazetesi, suikast emrinin bizzat İsrail Başbakanı Netanyahu tarafından Ocak ayı başında verildiğini yazacaktı.

Özetle, kuruluşundan bu yana 50 yılı deviren İsrail, düşmanlarla çevrili olduğuna inandığı bir coğrafyada ayakta kalmak için vicdanın ve hukukun sınırlarını zorlayan işler yapmaya devam ediyor. Gizli servisi Mossad ise adeta bir “şımarık kardeş” edasıyla önde gelen Batılı gizli servislerin gizli ya da açık desteğini alarak, bu kanlı ve bir o kadar da acımasız oyunda, en önemli aktör olmayı sürdürüyor.

KAYNAKÇA

Yazılı Kaynaklar

“CIA: Maker of Policy or Tool?”, *New York Times*, 25 Nisan 1966, s. 20.

“Counter-Espionage and Security in Great Britain during the First World War”, N. Hiley, *English Historical Review*, 1986.

A Short History of the British Secret Intelligence Service: MI-6, Richard M. Bennett.

A Time for Spies: Theodore Stephanovich Mally and the Era of the Great Illegals, William Duff, Nashville and London, Vanderbilt University Press, 1999.

Allen Dulles: Master of Spies, James Srodes, Washington: Regnery Publishing, 1999.

Arms and the Man: Dr. Gerald Bull, Iraq and the Supergun, William Lowther, Presidio 1991.

Blake, Bourke and the End of Empires, Kevin O'Connor, London, Prendeville Publishing, 2003.

Blood of Brothers: Life and War in Nicaragua, Stephen Kinzer, Putnam Pub Group.

Craft of Intelligence, Allen Dulles, New York, Lyons Press, 2006.

- CrownJewels: The British Secrets at the Heart of KGB Archives*, Nigel West, Oleg Tsarev, New Haven: Yale University Press, 1999.
- Dragon Lady: The History of the U-2 Spyplane*, Chris Pocock, 1989.
- Echelon: İstihbarat Dünyasının Perde Arkası*, Ali Çimen, Timaş Yayınları, 2002.
- Every Spy a Prince: The Complete History of Israel's Intelligence Community*, Dan Raviv/Yossi Melman.
- From Hitler's Doorstep: the Wartime Intelligence Reports of Allen Dulles*, Allen Dulles, 1942-1945, Pennsylvania State University Press, 1996.
- Gentleman Spy: The Life of Allen Dulles*, Peter Grose, Boston: Houghton, Mifflin, 1994.
- Ghost Wars: The Secret History of the CIA, Afghanistan and Bin Laden, from the Soviet Invasion to September 10, 2001*, Penguin Press.
- Historical Dictionaries of Intelligence and Counterintelligence*, Robert W. Pringle.
- Hitler's Spy Chief: The Wilhelm Canaris Mystery*, Richard Bassett, Cassell Military Paperbacks.
- Inside Britain's MI6: Military Intelligence 6*, Shaun McCormack, the Rosen Publishing Group, 2003.
- Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services*, Ian Black/Benny Morris.
- Legacy of ashes: the history of the Central Intelligence Agency*, Tim Weiner, New York, 2007.
- May-Day: Eisenhower, Khrushchev and the U-2 Affair*, Michael R. Beschloss, New York: Harper & Row, 1986.
- MI-5: British Security Operations, 1909-1945*, Nigel West, Stein and Day, New York, 1982.
- MI6 and the Machinery of Spying*, Philip H. J. Davies, Frank Cass, 2004.

- MI6: *The History of the Secret Intelligence Service 1909-1949*, Keith Jeffery.
- Nikita Khrushchev and the Creation of a Superpower*, Sergei N. Khrushchev, State College, PA: Penn State Press, 2000.
- Operation Overflight*, Francis Gary Powers, Curt Gentry, London, Potomac Book, 2002.
- Pop culture Russia: media, arts and lifestyle*, Birgit Beumers, ABC-CLIO, 2005.
- Room 40: British Naval Intelligence, 1914-18*, P. Beesly, London, 1982.
- Secret Agent: The True Story of the Special Operations Executive*, BBC Worldwide Ltd, David Stafford, 2000.
- Secret Empire: Eisenhower, the CIA and the Hidden Story of America's Space Espionage*, Phil Taubman, New York: Simon & Schuster, 2003.
- Secret Service: the making of the British intelligence community*, Andrew C, London, 1985.
- Seven Spies Who Changed the World*, Nigel West, London, Secker & Warburg, 1991.
- Spies Beneath Berlin*, David Stafford, London, South End Press, 1987.
- Spying: The Secret History of History*, Denis Collins, Black Dog/Leventhal Publishers, New York, 2004.
- Stalin's instruments of Terror: Cheka, OGPU, KKV, KGB, from 1917 to 1991*, Rubert Butler, Amber Books, London, 2006.
- Stalin's Romeo Spy: The Remarkable Rise and Fall of the KGB Most Daring Operative*, Emil Draitser, Northwestern University Press, 2010.
- The Big Breach: From Top Secret to Maximum Security*, Richard Tomlinson, Mainstream Publishing, 2001.
- The Blake Escape. How we Freed George Blake and Why*, Michael Randle & Pat Pottle, London, Harrap, 1989.

- The Catcher was a Spy: the Mysterious Life of Moe Berg*, Nicholas Dawidoff, New York, Vintage Books, 1994.
- The Cuba Project: CIA Covert Operations 1959-62*, Paul Kangas, the Realist, 1990.
- The First Directorate*, Oleg Kalugin, St. Martins' Press, 1994.
- The Iran Contra Connection, Secret Teams and Covert Operations in the Reagan Era*, Johnathan Marshall, Peter Dale Scott, Jane Hunter.
- The Israeli Secret Service*, Richard Deagon, Sphere Books.
- The Mossad-Inside Stories: Israel's Secret Intelligence Service*, Uri Dan, Dennis Eisenenberg.
- The Penkovsky Papers: The Russian Who Spied for the West*, Oleg Penkovsky, Collins, 1966.
- The Quest For C-Mansfield Cumming And The Founding Of The Secret Service*, Alan Judd, Harper Collins Publishers, 1999.
- The Secret History of the CIA*, Joseph j. Trento, MJF Books, 2007.
- The Secret Surrender*, Allen Dulles, Lyons Press, 2006.
- The shattered silence: the Eli Cohen affair*, Zwy Aldouby/Jerrold Ballinger, 1971.
- The Special Operations Executive 1940–1946*, Pimlico, Foot, M.R.D., 1999.
- The Springing of George Blake*, Sean Bourke, London: Cassell, 1970.
- The Spymasters of Israel*, Stewart Steven.
- The World Was Going Our Way: The KGB and the Battle for the Third World*, Christopher Andrew, Vasili Mitrokhin, Basic Books (2005).

İnternet Kaynakları

**Yuri I. Nosenko, 81; KGB Agent Who Defected to the U.S.
Disinformation**

<http://www.edwardjayeinstein.com/archived/whokilled.htm>

World: The Champagne Spy

<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,943310,00.html>

Wolfgang Lotz

<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/biography/Lotz.html>

**A Look Back ... Gen. William J. Donovan Heads Office of
Strategic Services**

<https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/gen.-william-j.-donovan-heads-oss.html>

William J. Donovan and the National Security

https://www.cia.gov/library/center-for-the-study-of-intelligence/kent-csi/vol3no3/html/v03i3a07p_0001.htm

Did A Dead Man Tell No Tales?

<http://www.time.com/time/printout/0,8816,965712,00.html>

The Great Seal Bug Story

http://www.spybusters.com/Great_Seal_Bug.html

The emergence of Yuri Andropov

Uncovered: British journalists who are spooks<http://www.now-public.com/world/uncovered-british-journalists-who-are-spooks>

Will We Ever Find Out Who Killed Ashraf Marwan?

<http://www.asharq-e.com/news.asp?section=2&id=23315>

**Vladimir Putin honours traitor George Blake with tit-for-tat
birthday medal**

<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/europe/article2865969.ece>

Stealing a Soviet MiG

<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/History/migtheft.html>

Spy swaps of the cold war

The History of the ISA

<http://www.shabak.gov.il/english/history/pages/history.aspx>

Urging Secrecy, British Spy Chief Goes Public

MI6 (British Secret Intelligence Service)

<http://www.faqs.org/espionage/Lo-Mo/MI6-British-Secret-Intelligence-Service.html>

The good Germans

<http://www.haaretz.com:80/culture/books/the-good-germans-1.262766>

**Sir William Samuel Stephenson: Inventor, Innovator, Industrialist,
“Intrepid”**

<http://www.intrepid-society.org/>

Churchill's top secret agency

http://news.bbc.co.uk:80/today/hi/today/newsid_7585000/7585543.stm

Israel's Shin Bet agency

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/1791564.stm

How Israel won the Six-Day War

<http://www.haaretz.com/print-edition/features/how-israel-won-the-six-day-war-1.353213?localLinksEnabled=false>

Soviet Union's favorite 'spy' dies aged 81

<http://en.rian.ru:80/russia/20091204/157100764.html>

Revealed: how MI6 sold the Iraq war

<http://www.timesonline.co.uk:80/tol/news/uk/article839897.ece>

Leaks feared as sacked MI6 spy launches blog

Ex-MI6 man jailed over memoirs

http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/40704.stm

Oslo-kvinne var Mossad-agent

<http://www.nrk.no/nyheter/utenriks/5116245.html>

**Mossad - The World's Most Efficient Killing Machine, Gordon
Thomas**

<http://www.rense.com/general32/ruth.htm>

Mossad

<http://www.faqs.org/espionage/index.html>

Mossad: Inside the spying game

<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/mossad-inside-the-spying-game-1905740.html>

**Israeli Intelligence and the Yom Kippur War of 1973, Doron
Geller**

<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/History/intel73.html>

Moe Berg: Catcher and spy

http://espn.go.com/classic/biography/s/Berg_Moe.html

Secret Victories of the KGB

http://www.pbs.org/redfiles/kgb/deep/kgb_deep_inter_frm.htm

Putin's Career Rooted in Russia's KGB

<http://www.washingtonpost.com/wp-srv/inatl/longterm/russiagov/putin.htm>

Mossad: The history of Israel's deadly assassins

**National Security Agency Releases History of Cold War
Intelligence Activities**

<http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB260/index.htm>

Customs seize 'supergun'

MI6 Verses Gaddafi

<http://www.mideastnews.com/Libya.htm>

George Blake: I spy a British traitor

<http://www.independent.co.uk:80/news/people/profiles/george-blake-i-spy-a-british-traitor-418245.html>

Ex-Mossad chief Meir Amit dies at 88

<http://www.haaretz.com/news/ex-mossad-chief-meir-amit-dies-at-88-1.267102>

Tale of a love affair that never was: United States-Pakistan Defence Relations

The U-2 Spy Plane Incident

<http://www.life.com/gallery/45991/the-u-2-spy-plane-incident#index/0>

Major-General Meir Amit

<http://www.telegraph.co.uk/news/obituaries/military-obituaries/army-obituaries/5888256/Major-General-Meir-Amit.html>

Rudolph Ivanovich Abel (Hollow Nickel Case)

<http://www.fbi.gov:80/about-us/history/famous-cases/hollow-nickel/rudolph-ivanovich-abel-hollow-nickel-case/>

RUSSIA: Purge of the Purger

<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,889798,00.html>

<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/article432626.ece?token=null&offset=12&page=2>

MI6 chief told PM: Americans 'fixed' case for war

Former Assad aide: Eli Cohen's burial site unknown

<http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3589788,00.html>

An Egyptian born jew who became İsrail's greatest spy

<http://www.sefarad.org/publication/lm/043/10.html>

Les petits secrets bien gardés de l'opération Entebbe

West Germany's Efforts to Influence the Eichmann Trial

<http://www.spiegel.de:80/international/world/0,1518,756915,00.html>

Amateur spies in Palestine

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.1174243>

Eli Cohen, Our Man in Damascus

<http://www.jewishmag.com/99mag/elicochen/elicochen.htm>

A Cold War Conundrum: The 1983 Soviet War Scare, Benjamin B. Fischer

<http://www.cia.gov/library/center-for-the-study-of-intelligence/csi-publications/books-and-monographs/a-cold-war-conundrum/source.htm>

Documents show post-war CIA covered up Nazi war crimes

<http://www.haaretz.com/news/documents-show-post-war-cia-covered-up-nazi-war-crimes-1.189490>

C.I.A. Knew Where Eichmann Was Hiding, Documents Show

<http://www.nytimes.com/1983/11/06/books/the-emergence-of-yuri-andropov.html>

<http://www.defencejournal.com/2002/june/loveaffair.htm>

<http://www.guardian.co.uk/politics/2006/may/21/immigrationpolicy.observerpolitics>

<http://www.nytimes.com/2006/06/07/world/americas/07nazi.html>

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/08/26/AR2008082603493.html>

<http://www.mirror.co.uk/news/top-stories/2010/02/18/mossad-the-history-of-israel-s-deadly-assassins-115875-22050469/>

<http://www.lesgrandesoreilles.com/2010/07/04/les-petits-secrets-bien-gardes-de-1%E2%80%99operation-entebbe/>

<http://www.guardian.co.uk/world/2010/jul/08/spy-swaps-history-russia/print>

<http://www.nytimes.com:80/2010/10/29/world/europe/29britain.html?hp>

http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/april/11/new-sid_2477000/2477023.stm

Bu kitabın yol haritası hazırlanırken History Channel tarafından hazırlanan *The Spying Game* (Casusluk Oyunu) adlı belgesel dizisinden de istifade edilmiştir.

BU, İHANET ETTİĞİ KENDİ ÜLKESİNDE LANETLENİRKEN
GİZLİCE HİZMET ETTİĞİ DÜŞMANIN ÜLKESİNDE ADI
CADELELERE VERİLEN ADAMLARIN HİKÂYESİ...

BU, YERALTINDAN DENİZLERE, GÖKYÜZÜNDEN
UZAYIN DERİNLİKLERİNE VARINCAYA DEK BİLGİ UĞRUNA
BİRBİRLERİNİ KOVALAYANLARIN HİKÂYESİ...

BU, DÜŞMANLARINI KÂH ZEKÂYLA KÂH MERTLİKLE, YERİ
GELDİĞİNDE NAMERTLİKLE VE DE SIKLIKLA DA KURŞUNLA
BERTARAF EDENLERİN HİKÂYESİ...

BU, OPERASYONLARI, BİRBİRİNDEN AKIL ALMAZ
YÖNTEMLERİ VE HEPSİ BİRBİRLERİNİ BİR ŞEKİLDE TANIYAN
KOCA BİR AİLEYE MENSUP AJANLARIYLA CIA, KGB,
MOSSAD VE Mİ6'NIN HİKÂYESİ...

KISACA BU, TARİHİN GÖRÜNMEYEN
AKTÖRLERİNİN HİKÂYESİ...

T A R İ H İ D E Ğ İ Ş T İ R E N L E R S E R İ S İ

A L İ Ç İ M E N

P O P Ü L E R T A R İ H

ISBN 978-605-114-694-2

9 786051 146942

₺12,50

timas.com.tr

